

**Sosyal Bilimler
Enstitüsü**

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GAZETECİLİK BİLİM DALI

**GÜNDEM BELİRLEME KURAMI KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE
2007 GENEL SEÇİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK
ANALİZİ: CUMHURİYET, HÜRRİYET VE YENİ ŞAFAK
GAZETELERİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

MEHMET ŞAKİR SARAÇ

İSTANBUL, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GAZETECİLİK BİLİM DALI

**GÜNDEM BELİRLEME KURAMI KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE
2007 GENEL SEÇİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK
ANALİZİ: CUMHURİYET, HÜRRİYET VE YENİ ŞAFAK
GAZETELERİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

MEHMET ŞAKİR SARAÇ

Danışman: PROF. DR. NURŞEN MAZICI

İSTANBUL, 2023

ÖZET

GÜNDEM BELİRLEME KURAMI KAPSAMINDA TÜRKİYE’DE 2007 GENEL SEÇİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ: CUMHURİYET, HÜRRIYET VE YENİ ŞAFAK GAZETELERİ ÖRNEĞİ

Demokrasi kavramı sandıktan ibaret olmamasına karşın, egemenliğin halka ait oluşunun en temel ifade biçimi olarak görülmektedir. 2007 genel seçimleri, Türk siyasi tarihi açısından ülkenin temel güç dinamiklerinde yeni bir değişimin başlangıcı olmuştur. Bu milhenk taşı olan seçimin, günümüze kadar gelen siyasi süreçlere etkisi onun medya ve demokrasi bağlamında çalışılmasını gerekli kılmıştır. Türk basınını temsilde maksimum seviyeye ulaşmak için üç geniş kesime ve ideolojiye hitap eden Cumhuriyet, Hürriyet ve Yeni Şafak gazeteleri çalışmanın örnekleme olmuştur. Bu üç gazetenin birinci sayfaları seçim dönemine denk gelen 3 Mayıs 2007 ile 22 Temmuz 2007 tarihleri arasında içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Uygulama şablonu üzerinden yapılan nitel analizler kategorilendirilmiş ve sözcük frekanslarına göre gündem belirleme kuramı kapsamında değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın hipotezi, basının 2007 genel seçimlerinde, Türkiye’de liberal ekole göre görevlerini yerine getirip getiremediklerini tespit etmek olmuştur. Araştırmanın amacı ise, gündem belirleme kuramı kapsamında 2007 genel seçimlerinde basının demokratik kültüre katkılarını sorgulamaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın önemi, hipotezi, amacı ve yöntemi gibi temel unsurları açıklanmıştır. İkinci bölümde, araştırmanın konusunu çevreleyen kavramlar ve kuramlar hakkında literatür taramalarından elde edilen bilgiler sunulmuştur. Üçüncü bölümde ise, araştırma kategorileri açıklanmış, incelemeler sıralanmış, bulgulara ve tematik yorumlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medya ve Demokrasi, Seçim, Gündem Belirleme Kuramı, Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Şafak.

ABSTRACT

Comparative Content Analysis Of 2007 General Elections In Turkey Within The Scope Of The Agenda-Setting Theory: The Case Of Cumhuriyet, Hürriyet And Yeni Şafak Newspapers

Although the concept of democracy is not limited to ballot boxes, it is seen as the most basic form of expression of sovereignty belonging to the people. The 2007 general elections marked the beginning of a new change in the basic power dynamics of the country in terms of Turkish political history. The impact of this milestone election, on the political processes up to the present, made it necessary to study it in the context of media and democracy. In order to reach the maximum level of representation of the Turkish press, Cumhuriyet, Hürriyet and Yeni Şafak newspapers, which appeal to three broad segments and ideologies, were the sample of the study. The first pages of these three newspapers were analyzed by content analysis method between 3 May 2007 and 22 July 2007, which coincides with the election period. Qualitative analyzes made on the application template were categorized and evaluated within the scope of agenda setting theory according to word frequencies.

The hypothesis of this study was to determine whether the press fulfilled its duties according to the liberal school in Turkey in the 2007 general elections. The aim of the research is to question the contribution of the press to democratic culture in the 2007 general elections within the scope of agenda setting theory.

In the first part of the study, basic elements such as the importance, hypothesis, purpose and method of the research are explained. In the second part, information obtained from literature reviews about the concepts and theories surrounding the subject of the research is presented. In the third part, the research categories are explained, the analyzes are listed, the findings and thematic comments are given.

Keywords: Media and Democracy, Election, Agenda Setting Theory, Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Şafak.

ÖNSÖZ

Tez çalışmam konusunda bana yol gösteren, her türlü bilgi ve desteğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Nurşen MAZICI'ya, akademik gelişimime sağladığı katkı ve motivasyon dolayısıyla teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmet Şakir SARAÇ

İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
GRAFİKLER LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Konu ve Amaç.....	2
1.2. Örneklem ve Kaynakların Değerlendirilmesi	3
1.3. Yöntem	4
1.4. Hipotez, Önemi	6
2.BÖLÜM: KAVRAM VE KURAMLAR	8
2.1. İçerik Analizi	8
2.1.1. İçerik Analizi Nedir?	8
2.1.2. Harold Lasswell'e Göre İçerik Analizi	10
2.1.3. Bernard Berelson'a Göre İçerik Analizi	11
2.2. Gündem Belirleme Kuramı.....	12
2.2.1. Walter Lippmann'ın Gündem Belirleme Kuramı	12
2.2.2. Kuramın Gelişimi	14
2.2.3. M. E. McCombs ve D. L. Shaw'un Gündem Belirleme Kuramı	14

2.2.4. 1972'den Günümüze Kuramsal Gelişmeler	16
2.2.5. Kurama Yapılan Eleştiriler	18
2.3. Medya ve Demokrasi İlişkisi	20
3.BÖLÜM: MEDYADA 2007 SEÇİMLERİ İÇERİK ANALİZİ	23
3.1. Cumhuriyet Gazetesi	24
3.2. Hürriyet Gazetesi.....	56
3.3. Yeni Şafak Gazetesi	77
SONUÇ	107
KAYNAKÇA	111

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1:McCombs ve Shaw'ın Gündem Belirleme Modeli (McQuail, Windahl,. Çev: Dağtaş, Demiray 1994: 92)	16
Grafik 2:Cumhuriyet Gazetesi Frekans Verileri.....	100
Grafik 3:Hürriyet Gazetesi Frekans Verileri	101
Grafik 4:Yeni Şafak Gazetesi Frekans Verileri	102
Grafik 5:Haber Sayısı Frekans Verileri Karşılaştırma	103
Grafik 6:Meclis/Parlamento/TBMM Frekans Verileri Karşılaştırma ..	104
Grafik 7:Seçim/Sandık/Demokrasi Frekans Verileri Karşılaştırma	105
Grafik 8:Laik/Seküler/Rejim Frekans Verileri Karşılaştırma.....	106

KISALTMALAR

AKP: Adalet ve Kalkınma Partisi

AYM: Anayasa Mahkemesi

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

ÇYDD: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

DYP: Doğru Yol Partisi

DP: Demokrat Parti

MGK: Milli Güvenlik Kurulu

MHP: Milliyetçi Hareket Partisi

MİT: Milli İstihbarat Teşkilatı

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TSK: Türk Silahlı Kuvvetleri

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

YSK: Yüksek Seçim Kurulu

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Medyanın temel misyonu; devlete bağlı üç erkin ardından dördüncü bir güç olarak halkın yanında özerk biçimde yer alması ve kamu çıkarını gözeterek toplumu önemli gelişmelerden nesnel ve objektif biçimde haberdar etmesidir. Bu anlamda medya liberal kuramda öngörülene göre özgürleştirici, bilgilendirici, güç yapıları karşısında birey adına denetleyici rol oynamalıdır. Medya ortamlarının zamanla hür teşebbüs sayesinde büyüyüp, çeşitlenerek sayısının giderek artması ve bu şekilde toplumun farklı kesimlerinin daha nitelikli bilgiye ulaşabilmesi öngörülmüş, böylece bireyin aradığı enformasyona daha kolay ulaşması beklenmiştir. Günümüzde siyasi partilerin ve liderlerin seçmenleriyle doğrudan yüz yüze siyasal iletişime girmesi nüfusun da artmasıyla imkansız hale gelmiştir. Seçmenlerin ise kendi çabalarıyla ülkelerinin dört bir yanında olup bitenler hakkında yeterince bilgi sahibi olması mümkün değildir. Kitle iletişimine imkan veren medya bu anlamda aradaki iletişimi sağlayan konumu nedeniyle toplumun demokratikleşmesine doğrudan etkisi olan bir rol üstlenir. Alkan'ın tarifine göre demokrasiyi şu şekilde tanımlayabiliriz;

“Farklı nitelikli siyasal felsefeleri, çıkarları, sınıfsal dayanakları olan çok sayıda siyasal partinin özgürce katıldıkları seçimler sonucunda oluşturdukları parlamentonun, bağımsız yargı organlarının, özgür basınının, özerk bilim kuruluşlarının, üyelerinin çıkarlarını özgürce temsil eden sendika ve meslek kuruluşlarının, derneklerin oluşturduğu siyasal sistemdir” (Alkan, 1986: 181-182).

Demokrasi, içerisinde birçok unsuru barındıran geniş bir kavramı ifade etmesine karşın varlığının en önemli göstergelerinden birisi, düzenli aralıklarla yapılan seçimlerdir. Bu anlamda medya, taraflardan gelen karşılıklı mesajları ileten aracı rolüyle demokratik sürecin kritik bir parçası olarak görev yapmaktadır. Bu rolü sebebiyle medyanın demokrasi kültürüne olan katkıları araştırmaya değer görülmektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümü araştırmanın genel çerçevesini çizen Giriş kısmına ayrılmıştır. İkinci bölümün ilk alt başlığında Harold Lasswell

ve Bernard Berelson'a göre içerik analiz biçimleri ve uygulamaları ele alınacaktır. Devamında ikinci bölümün ikinci alt başlığında ise, Walter Lippmann ve M. E. McCombs ve D. L. Shaw'un gündem belirleme kuramı hakkında ortaya koydukları uygulamalı araştırmalar ve teorik temel kavramlar, kuramsal zemin oluşturulacaktır. Ayrıca medya ve demokrasi kavramlarının birbirleriyle ilişkileri kısaca sorgulanacaktır. Üçüncü bölüme gelindiğinde ise, çalışmanın örnekleme olan 2007 genel seçimlerinde Cumhuriyet, Hürriyet ve Yeni Şafak gazetelerinin medya ürünleri mercek altına alınarak içerik analizlerinin bulguları kategorilerine ayrılacak ve içerikleri çözümlenecektir. Sonuç kısmında çalışmanın verisel çıktıları değerlendirilecek ve hipotezin doğruluğu veya yanlışlığı konusunda yorumlara yer verilecektir.

1.1. Konu ve Amaç

Bu tezin konusu, 'Gündem Belirleme Kuramı Kapsamında Türkiye'de 2007 Genel Seçimlerinin Karşılaştırmalı İçerik Analizi: Cumhuriyet, Hürriyet ve Yeni Şafak Gazeteleri Örneği'dir. Kamuoyunun zihninde dünyadaki gerçekliğe ilişkin bir görüntü oluşturan ve bunu her gün pekiştiren gündem belirleme teorisi kullanılarak, üç farklı düşünsel yelpazeyi temsil eden gazetelerin içerikleri incelenip, 22 Temmuz 2007 genel seçimlerine demokrasi bağlamında etkileri bulunmaya çalışılacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye 2007 genel seçimlerinde medyanın gündem belirleme kuramına göre incelenmesi ve seçim döneminde medyanın demokratik kültüre etkisini tespit etmektir. Medyanın gündeminde hangi konuların baskın olduğu ve bunların demokratik kültüre katkısı merak edilmektedir. ABD'de Bernard Cohen'in çalışmalarıyla başlayan ve teorinin isim babaları Donald L. Shaw, Maxwell E. McCombs ile geliştirilen gündem belirleme kuramı kullanılarak genel seçimde gündemin oluşmasındaki belirleyici etkenler bulunmaya çalışılacaktır. Çalışmanın sınırları ise seçim dönemi olan 3 Mayıs 2007 - 22 Temmuz 2007 tarihleri arasında üç farklı düşünceye sahip gazetenin seçim süreci boyunca siyasi liderler ve öne çıkan konu başlıkları hakkında nasıl bir gündem inşa ettiklerini nitel içerik analizi metoduyla değerlendirerek karşılaştırmaktır. Türk basınında haberin 'önemlilik' ölçütüne göre nasıl vurgulandığı ve kitle iletişim araçlarının

seçim gündemini belirlerken kamu gündemine demokratik açıdan ne katkı yaptığını bulmak amaçlanmaktadır.

1.2. Örneklem ve Kaynakların Değerlendirilmesi

3 Mayıs 2007’de alınan seçim kararından, 22 Temmuz 2007’de seçimin gerçekleştirilmesine kadarki süreçte yayımlanan medya haberleri araştırmanın genel evrenini oluşturmaktadır. Fakat bu tarihler arasında yayınlanmış olan tüm haberlerin medya ve demokrasi ile ilişkisi olmayan içerikleri de kapsama alması nedeniyle bir çalışma örneklemini oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklemi; 2007 yılının medya ortamında olabildiğince geniş bir siyasal spektruma ulaşmak amacıyla merkez sağ ve muhafazakâr yöneliminin yanında İslamcı ideolojik duruşuyla bilinen Yeni Şafak, sol düşüncenin bayraktarlarından Kemalist ve devrimci düşünceleri birlikte barındıran Cumhuriyet ve merkezci pozisyonda yer alan liberal çizgiye sahip Hürriyet gazeteleridir. 2007 genel seçimleri, takviminden önce yapılan bir erken seçimdir. Bu sebeple, araştırmanın kapsamında incelenecek tarih aralığını doğru belirlemek için seçime giden süreç dikkate alınmıştır. Siyasi liderler tarafından erken seçim açıklamalarının yüksek perdeden ilk yapıldığı tarih 1 Mayıs 2007’de Anayasa Mahkemesi’nin Cumhurbaşkanlığı Seçimi’nin ilk turunu iptal etmesine denk düşmektedir. Hemen ardından 3 Mayıs’ta ise, TBMM Genel Kurulu, 22 Temmuz tarihinde genel seçim yapılmasını karara bağlamış ve propaganda dönemi başlamıştır. Tüm bu faktörler dikkate alınarak araştırmanın tarihsel aralığı 3 Mayıs ile 22 Temmuz 2007 tarihleri arasında Cumhuriyet, Hürriyet ve Yeni Şafak gazetelerinin matbu yayınlarının birinci sayfaları olarak belirlenmiştir.

Medya araştırmalarında içerik analizinin geniş bir kullanım alanı olup bu yöntem sıkça tercih edilmektedir. Ancak, spesifik olarak iletişim alanında Türkiye’de 2007 genel seçimleri hakkındaki çalışmaların diğer seçimlere göre oldukça az olduğu ve bu çalışmaların çoğunluğunun siyasal iletişim, ikna ve seçmen davranışlarına yönelik olduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan 2007 yılı Türkiye’de gazetecilik açısından matbu gazetelerden haber almanın çok baskın olduğu bir zaman dilimidir. İlgili dönemin yeni medya içeriklerine bakıldığında ise veri kayıtlarının dahi tutulmadığı görülmüştür. Bu nedenle, araştırmayı ilgilendiren yıllardaki çalışmaların basılı gazete

yayınları üzerine yapıldığı görülmektedir. Böylece çalışmanın kapsamında yer alan Cumhuriyet, Hürriyet ve Yeni Şafak gazetelerinin birinci sayfaları incelenerek akademik çalışmalara katkı sağlanmaya çalışılacaktır.

1.3. Yöntem

Araştırmanın medya içeriklerinin incelenmesinde yöntem olarak ise nitel içerik analizi belirlenmiştir. Araştırma konusu, metin incelemeyi ve yorumlamayı gerektirdiğinden bu metodun en uygun yöntem olduğu düşünülmüştür. İçerik analizi araştırma yöntemine başvurulurken haberlerde yer alan başlık, metin ve fotoğrafların da incelenmesi yapılacaktır. Böylece medya ürünlerinin ne şekilde gündemi belirleyerek okuyucuyu nereye yönlendirmek istediği anlaşılmaya çalışılacaktır. Bu nedenle haberlerin incelenmesi sonucunda elde edilen veriler bir sınıflandırma sürecinden geçirildikten sonra çözümlenecektir.

Gündem belirleme kuramının en temel önermesine göre medyanın gücü onun bireye ne düşüneceğini söylemesinden çok, ona ne hakkında düşüneceğini söylemesinden gelmektedir. Böylece kuram, medya profesyonellerinin okuyucunun önüne ne koyulmasını uygun gördüğünü ve medya organizasyonunun neye önem verdiğinin incelenmesini gerekli görmektedir. Bu nedenle gündem belirleme kuramı kapsamında gazetelerde vurgulanan konular ve temaların ne sıklıkla tekrar edildiğinin saptanması göndericinin amaçlarını anlamlandırmak açısından önemlidir. Böylece örneklemdaki verilerin özetlenmesi, adlandırılması, sınıflandırılması ve araştırma sonuçlarının yorumlanması sağlanacaktır. Medya ve demokrasi arasındaki bağlantıyı saptamak için uygulama şablonundaki kriterlere uyan haberler nicel incelemeyle desteklenecektir. Belirlenen uygulama şablonu üzerinde, 2007 yılı seçimleri literatüründe demokrasi temsiliyle özdeşleştirilen kelimelere frekans incelemesi yapılacaktır. Bu yöntemle, haber sunumundaki farklılıklar ve metnin söylemindeki değişkenler yorumlanarak medya-demokrasi kültürü ilişkisi açısından özgün sonuçlara ulaştıracak veriler elde edilmeye çalışılacaktır.

Gazetelerde içerik analizinin uygulama şablonu aşağıdaki maddeleri içermektedir:¹

- 1) Manşette hangi konuların öne çıktığını belirlemek için başlığı yazılıp, kısaca içeriği açıklanacaktır. Haberin ele alınış biçimi Bilgilendirici/Tartışmacı/Sloganvari türlerinde adlandırılıp, üslup açısından Pozitif/Negatif/Nötr kategorilerine göre ayrıştırılacaktır.
- 2) Sürmanşette hangi konuların baskın olduğunu anlayabilmek için başlıkları yazılıp, haber içerikleri de kısaca açıklanacaktır.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde yer alan görseller değerlendirilecektir.
- 4) Sayfada genel olarak öne çıkan bir diğer görsel öge tasvir edilip, haber ise başlığı da yazılarak yorumlanacaktır.

2007 genel seçimleri çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu sebeple, uygulama şablonu içerisinde yer alacak kriterlerde olmasına karşın, konu bakımından politika ile bağlantısı bulunmayan içerikler inceleme dışında bırakılmıştır. Kriterlere uymayan içerikler hakkında ek açıklama yapılmayacaktır.

Uygulama şablonunda bulunan kategorilerin tanımlamaları '3.Bölüm'de açıklanacaktır. Aynı bölüm içerisinde sayısal veriler görselleştirilip, en son elde edilen veriler tümünden bir bakış açısıyla değerlendirilerek bulgular demokrasiye katkıları açısından yorumlanacaktır.

¹ Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmanın uygulama şeması oluşturulurken faydalanılan eserler şu şekildedir:

- Aziz, A. (1994), Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim (2. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, ss.145-148.
- Geray, H. (2004), Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş, Ankara: Siyasal Kitabevi Yayınları, ss.170-172.
- Ercan, Z. (2009), Yazılı basında 2007 Cumhurbaşkanlığı seçim süreci: Cumhuriyet, Zaman ve Hürriyet gazetelerinin içerik analizi – Nisan - Mayıs - Haziran - Temmuz - Ağustos 2007, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Onayemi, A. (2010), Medyanın Gündem Belirleme Gücü Ve Mart 2009 Yerel Seçimleri; Trabzon Merkez Örnekleme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

1.4. Hipotez, Önemi

Tez çalışmasının hipotezi, ‘medya ürettiği içeriklerde basına liberal ekolde atfedilen temel görevleri yerine getirerek Türkiye’deki demokrasi kültürüne katkı sağlar’ şeklindedir.

Medya; siyasi gündemi aktarışı ve kamuoyu ilişkisi göz önüne alındığında demokratik kültürün oluşmasında çok önemli bir ögedir. Medya-demokrasi ilişkisi, bu çerçevede demokrasinin ilerlemesine, toplumun refahı ve mutluluğunu arttırmasına katkı sağlayan ayrıca, toplumun gerçek gündemlerinin oluşmasında ya da gözden kaçırılmasında somut etkileri olan bir bağıdır. Bireylerin medya okuryazarlıkları seviyesine göre medya içeriklerinde saklı bulunan anlamları çözümleyerek metin veya görseller hakkında yargıda bulunması mümkün olmasına karşın, maruz kalınan medya ürününe ‘neden maruz kalındığı’ sıklıkla gözden kaçabilmektedir. Haber tanımlarından birisi Girgin’in ifadesiyle “gazetecilerin yaptığıdır” (Girgin, 1998: 88) şeklindedir. Medya profesyonelleri kamuoyunun, hangi bağlamda, ne zaman, ne kadar süre boyunca ve ne hakkında düşüneceğini belirlemektedir. Bu süreç, gündem belirleme kuramının politik seçimler gibi tercihler üzerinde ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Medyanın binlerce olay arasından izleyicinin önüne ‘önemli’ diyerek getirdiği gündemler kolayca geniş kitlelerin gündemi haline getirilebilmektedir. Böylece siyasi düşünceler, gruplar ve liderler hakkında oluşan negatif/pozitif algılar seçim sonuçlarını etkilemektedir. Seçmen davranışlarına etkisi nedeniyle medya araştırmalarının yapılması demokratik bağlamda önemli görülmektedir. Medya içeriklerindeki haberlerin, bilgilerin söyleme sahip olmaları ve önem sırası belirlenerek sunulmaları gündemde en fazla yer alan konuların en önemli konular olduğu algısını oluşturmaktadır. Halkın ilgisi belli konulara çekilerek enformasyon denetlenmektedir. Bu şekilde gündem belirleme kuramı, iletişim bilimi literatüründe kullanılan haber süzgeci ve eşik bekçiliği kavramlarına da benzer işlevler görmektedir.

Tüm bu kavramsallaştırmalar, medyanın kamuoyunun oluşturulmasında ve yönlendirilmesindeki etkisine işaret ederek demokratik süreçlerle doğrudan ilişkisini ortaya koymaktadır. Demokratik süreçlerin en önemli aşaması olan siyasi seçimler ulusların geleceklerinin tayin edildiği bir karar

anıdır. Seçim sonuçları tüm ülke ve bazen tüm dünya açısından büyük değişimleri beraberinde getirebilmektedir. Medyada yer alan politik imajlar hakkında kamuoyunun önüne serilen içeriklerin anlamlandırılması doğrudan seçim sonuçlarına ve Türkiye'nin günümüze uzanan siyasi iklimine etkisi nedeniyle okumakta olduğunuz tezin önemini ifade etmektedir. Çalışmanın önemi ise, 2007 genel seçimlerine medya ekseninde etki eden faktörleri niteliksel olarak açıklaması ve demokrasi bağlamında değerlendirmesinden gelmektedir. Demokrasi çerçevesinde özgür basına atfedilen çoğulculuk, çok seslilik, kamu yararı, bağımsızlık, tarafsızlık gibi ideallerin ne ölçüde gerçekleştiği veya aşıldığının bilgisine ulaşılması önem taşımaktadır. Yapılacak çalışmanın ayrıca Türkiye'de demokratik seçimlerin gerçekleşmesinde medyanın işlevine dair tartışmalara da katkıda bulunması beklenmektedir.

2.BÖLÜM: KAVRAM VE KURAMLAR

2.1. İçerik Analizi

2.1.1. İçerik Analizi Nedir?

İnsanoğlu, varlığının başlangıcından bu yana birbirleriyle etkileşim halindedir. Beş duyu organı sürekli iletişim kurmaktadır. İletişim esnasında üretilen sembollerin değiş tokuşu bireylerin anlaşması, bilginin aktarımı, kültürün taşınması gibi sayısız işlevi yerine getirmektedir. Özünde insan eylemlerinin tümü iletişim sürecinde ilettiği sembollerle ilişkilidir. İçerik analizi ise esasında insanın her alanda ürettiği mesajlardaki sembollerin kurallı bir şekilde anlamlandırılma çabasıdır. Yazılı verinin içeriğinin titizce incelenerek, mesajın sistematik biçimde özetlenmesi ve raporlanmasıdır (Krippendorff, 2004: 14-15).

İçerik analizi, çeşitli kaynaklardan belirli amaçlar doğrultusunda üretilen görsel, işitsel, yazılı iletişim ürünlerinin içerisinde yer alan anlamların ve sembollerin çözümlenmesini esas alır. İçerik analizi disiplinler arası geçerliliği bulunan ve iletişim çalışmalarında yaklaşık 60-70 yıldır yaygın olarak uygulanmakta olan bir toplum bilimsel gözlem yöntemidir. İçerik analizi, medya araştırmalarında gözlem veya deneyim yoluyla kanıtlanabilirliği bulunan yani empirik bir tekniği ifade etmektedir. Geray yöntemin tanımını şu şekilde yapmıştır; “İçerik çözümlenmesi iletişim içeriğinin, genellikle önceden belirlenmiş sınıflamalar(kategoriler) çerçevesinde sistematik olarak gerçekleştirilmesini sağlayan bir araştırma tekniğidir” (Geray,2004:133).

Yıldırım’ın yaptığı bir başka tanıma göre ise, “İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla yapılan niceliksel ve elde bulunan kayıtlı metinlerin çözümlenmesine yönelik bir yöntemdir. Bu yöntem, mesajın kapsamına ve aktardığı enfomasyona dayanır” (Akt: Çilingir, 2017:149).

İçerik analizi, araştırmacıya oldukça geniş bir çalışma yelpazesi sunması ve disiplinlerarası çalışmaya imkan vermesi nedeniyle akademinin sıkça kullandığı bir metot olarak öne çıkmaktadır. İletişim ürünleri ise onun

üreticisi hakkında doğrudan ve dolaylı birçok bilgi vermektedir. Gazetecilik bağlamında içerik analizi haber sayıları, haberdeki nitel ögeler, haberlerin veriliş biçimleri, metinlerdeki anlamları, sentaktik karşılaştırmaları, ilgili medya ürününün hangi kavramları vurguladığı, metnin okuyucuya ne düşündürmek istediği, hangi öğelere ne derecede önem atfedildiği gibi birçok farklı çözülemeye imkan sağlaması açısından önemlidir (Aziz, 1994:117).

Dolayısıyla, içerik çözümlemesi yöntemi göndericinin metinde açık şekilde ifade ettiği ögelerin açıklanmasından, aynı göndericinin metni yazmasının ardındaki motivasyonunu anlamak gibi birçok unsurun içeriğin kendisinden anlaşılabilmesine imkan vermektedir. Bu anlamda analize konu olan içerikler, iletenin anlam dünyasına açılan pencerelerdir. Göndericinin yarattığı semboller ve alıcıya ilettiği fikir kümeleri arasındaki ilişkileri çözümlmek içerik analizinin özüdür. Bu metot sayesinde araştırmacı kaynağın anlam dünyasını keşfedip anlamlandırmaktadır. Harold Lasswell'in içerik analizine katkılarını ele alan eserinde Janowitz yönteme ilişkin, "İçerik analizi, içerikten iletişimciye geri dönerek çıkarımlar yapmak için kullanılabilir. Bu durumda analist, iletişimcinin niyetlerini, stratejisini ve hedeflerini anlamakla ilgilenir" değerlendirmesinde bulunmuştur (Janowitz,1968:648). Böylece isabetli bir kuramsal bağlama oturtularak tatbik edilen bir içerik analizi göndericinin üstü kapalı olan niyetlerini dahi ortaya çıkartabilmektedir. İçerik çözümlemesi tekrarlanan söz öbekleri, uyandırılan fikirler, inşa edilen veya bozuma uğratılan değer sistemini sistematik bir biçimde belirli bir kurama dayalı olarak açıklayıp, anlamlandırmaktadır (Janowitz,1968:648-649).

İletişim çalışmalarında içerik analizinin uzun bir geçmişi bulunmaktadır. Metinler üzerinde yapılan sistematik analizler tarihsel olarak 17. yüzyıldaki engizisyon kiliselerine kadar götürülmesine karşın, modern bilimsel amaçlarla gerçekleştirilen ilk örnekleri gazetecilik okullarının kurulmasıyla gözlemlenmiştir. 1890'lı yıllardan itibaren adı konulmadan erken dönem nicel gazete analizleri yapılmaya başlanmıştır. Öte yandan, 'içerik analizi' kelimesi ise ilk kez 1941 yılında kullanılmaya başlanmıştır. 1890 yılında başlayan bu dönemde gazetelerin motivasyonunun parasal çıkar mı olduğu, yazılı basın ürünlerinin gerçekten haber olup olmadığı, suç ve

şiddetin gazetelerle ilişkisi gibi çeşitli konu ve hipotezler sorgulanmıştır. Alman sosyolog Max Weber, 1910 tarihinde sosyal bilimlerde gazeteler üzerine içerik analizi araştırmaları yapılmasını önermiştir. Böylece medyada hangi siyasal ve toplumsal gelişme konularının baskın olduğu araştırmacılar tarafından gazetelerin adeta cetvellerle incelenmesiyle tespit edilmeye çalışılmıştır. Weber, aynı zamanda sosyal değişimlerin ve toplumsal eğilimlerin içerik analiziyle gözlemlenebileceği savını savunmuştur (Krippendorff, 2004:4).

2.1.2. Harold Lasswell'e Göre İçerik Analizi

Yaklaşık 1930'lardan 1945'li yıllara kadar içerik analizi yönteminde devrimsel değişimler yaşanmıştır. Siyaset, devlet propagandası ve etkin bir kitle iletişim aracı haline gelen radyonun üzerine yapılan araştırmalar ağırlık kazanmıştır. Harold Lasswell'in öncülüğündeki araştırmacılar, iletişime politika kuramları çerçevesinden yaklaşarak içerik çözümlemesinde yol gösterici yeni yöntemler, konular ve anlam şemaları oluşturarak siyaset-iletişim arasında bir köprü kurmaya çalışmışlardır. İçerik analizine yeni bir perspektif getiren Lasswell, "Kuramsal yapı içerisinde özgürlük, demokrasi, faşizm, komünizm gibi siyasal kavram ve simgeler ile siyasal değerlerin gerçekleştirilmesinde kullanılan şiddet, tartışma, simge değişimi, rüşvet gibi yöntemler üzerinde araştırmalar yapmış, ilişkileri ortaya koymaya çalışmıştır" (Aziz, 1994:118).

Radyo etkin bir siyasal iletişim aracı olarak Nazi Almanya'sı tarafından İkinci Dünya Savaşı boyunca kullanılmıştır. Bu propagandayı araştırma ögesi olarak alan Lasswell, 1939'da yayımladığı 'World Revolutionary Propaganda' adlı önemli çalışmasında mesajları içerik analizi metoduyla incelemiştir. Almanya Propaganda Bakanlığı'nın, ABD'deki Hitler destekçisi medya mecralarının ve dönemin Propaganda Bakanı Joseph Goebbels'in yazılı ve sözlü siyasal iletişim içerikleri incelenerek bunların askeri saldırılarla arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Aynı zamanda ABD'de, savaşa ülke içerisinden gelen destek, moral ve motivasyon da önemsenmiştir. Müttefik kuvvetleri askerlerinin motive edilmesi, savaştaki seferberliğe kamu desteğinin pekiştirilmesi ve düşmanı demoralize etmek için kullanılacak propaganda stratejileri formüle edilmeye çalışılmıştır.

Lasswell'in içerik analizi bağlamındaki araştırmalarının çoğunluğunun komünizm, faşizm ve nazizm gibi konuları işlemesi sebebiyle yaptığı çalışmaların 'propaganda analizine' odaklandığı belirtilmiştir (Krippendorff, 2004:6-7).

Birçok farklı disiplinde araştırmalar yapmasına karşın Lasswell'in her daim yanıtlarını bulmaya çalıştığı ana konu 'simgesel evre' etrafında toplanmıştır. O, simgesel çevrenin insan davranışları ve politik ahlak bağlamında sonuçlarını merak ediyordu. Lasswell'in 'Language of Politics: Studies in Quantitative Semantics' adlı eseri çağdaşları içerisinde tarihte akademik amaçlar adına yapılmış en kapsamlı içerik analizi çalışması olarak değerlendirilmektedir (Cohen, Manion, Morrison, 2007: 475-476).

Lasswell'in içerik analizine katkılarını inceleyen Morris Janowitz, "Öncesinde kavramsal dağınıklık içerisinde bulunan içerik analizi Lasswell sayesinde sınırlarının kapsamı belirli bir terim haline gelmiştir" ifadelerini kullanmıştır (Janowitz, 1968: 647-648).

2.1.3. Bernard Berelson'a Göre İçerik Analizi

Harold Lasswell'in ardından içerik analizi yönteminin kurucu isimlerinden bir diğerisi ise Bernard Berelson'dur. İçerik özümlemesi tekniğine en büyük katkıları yapan isimlerden olan Berelson, yöntemin açtığı ufukları akademik topluma sunarak benimsenmesinde önemli rol oynamıştır. Onun tanımına göre içerik analizi, "İletişimin açıklanan içeriğinin yansız, dizgeli(sistemik) sayısal tanımlarını yapan bir araştırma tekniğidir" (Akt: Aziz, 1994:119).

Berelson'ın tanımlamasının oldukça yoğun olması açıklanmasını gerekli kılmaktadır. Öncelikle, 'iletişimin açıklanan içeriği' ifadesi yazılı, sözlü, görsel ve bunların birlikteliklerini de içerisine alan geniş bir iletişim havuzunu yani tüm iletişim ürünlerini nitelermektedir. İçeriğin 'yansız' incelenmesi ise, pozitivist bilimsel yöntemlerin vazgeçilmez unsuru olan nesnellie ve tarafsızlığa vurgu yapmaktadır. 'Sistemik ve sayısal' tanımlamaların yapılması ise, araştırmaya konu olan inceleme kümesi ve kuramsal bağlam arasında ilişki kurulurken bu ilişkinin

bilimsel/doğrulanabilir bir zemine taşınması ve rakamsallaştırma yoluyla da ölçülendirilebilir hale gelişini belirtmektedir (Taylan, 2011: 73).

Berelson, içerik analizi yönteminin temelde beş amacı olduğunu belirtmiştir:

- 1) Mesaj içeriğinin öz niteliklerini tanımlamak
- 2) Mesaj içeriğinin biçim özelliklerini tanımlamak
- 3) İçerik üreticileri hakkında çıkarımlarda bulunmak
- 4) İçeriğın hedef kitlesi hakkında çıkarımlarda bulunmak
- 5) İçeriğın izleyiciler üzerindeki etkilerini tahmin etmek (Akt: Macnamara, 2018: 196).

Berelson, 1952 tarihinde yayımladığı ‘İletişim Araştırmalarında İçerik Analizi’ adlı eseriyle iletişim çalışmalarında içerik analizinin temel prensiplerini belirlemiş ve yöntemin nasıl uygulanacağı konusunda öncü olmuştur. 14 binden fazla sayıda alıntılanan kült çalışmada Berelson, 1935 - 1950 tarihleri arasında 17 türde yapılan içerik analizlerini ve öne çıkan araştırmaları mercek altına almıştır. Yöntemsel olarak araştırmaları yorumlayan ve çıkarsamalarda bulunan Berelson, eserinde içerik analizinin amaçları, örneklem oluşturma, güvenilirlik sağlanması, çıkarım biçimleri ve sunuş gibi konularda düşüncelerini belirtmektedir (Çilingir, 2017: 150).

2.2. Gündem Belirleme Kuramı

2.2.1. Walter Lippmann'ın Gündem Belirleme Kuramı

Gündem belirleme kuramına ilişkin modern empirik araştırmalar incelendiğinde, temelde Lippmann'ın 1922'de ‘Kamuoyu’ adlı eseriyle ortaya koyduğu gözlemlerin genişletilerek ayrıntılandırıldığını söyleyebiliriz. Bireyler yakın çevrelerinde, ülkelerinde ve dünyada olup biten olayları merak etmekte, onun hakkında bilgiler edinmek istemektedirler. Siyasal dünya ise, birinci elden ulaşılamayan ve keşfedilmesi gereken bir alandır. Bu noktada kitle iletişim araçları devreye girmektedir. Medya kuruluşlarıyla etkileşime giren bireyler medya tarafından sunulan dışarıdaki dünyaya ilişkin bir imajlar yığını ile karşılaşmaktadır. Medyanın haberlerde sunduğu anlatılar bir araya gelerek bireylerin zihinlerinde dünyaya dair büyük bir resim çizilmektedir. Bu

bağlamda Lippmann'ın tezine göre, medya görüntüsünde baskın olan unsurlar, medyayı izleyenlerin zihnindeki görüntüde de baskın ya da öncelikli hale gelmektedir (Atabek, 2012: 159-160).

Lippmann, yine Kamuoyu'nda medyanın haber konularına atfettiği önemin gazetelerde nasıl karşılığını bulduğuna değinmektedir. Ona göre, "Okuyucuya ulaşan her gazete birçok seçimin tamamının ürünüdür. Ki bu seçimler; hangi haberlerin basılacağı, gazetenin neresinde yer alacakları, her haberin ne kadar yer kaplayacağı ve haberin hangi kısmının vurgulanacağı şeklindedir. Burada objektif standartlar yoktur. Sadece dünden bugüne yapılagelen temayüller vardır" (Lippmann, 1960: 354).

Kamuoyu'nda bu görüşünü somutlaştırmak isteyen Lippmann, örnek olarak aynı tarihe ait iki farklı Britanya gazetesini ele almıştır. Gazetelerden biri manşetinde, 'Britanya, Fransız saldırılarına karşı Almanya'ya yardım sözü verdi' ifadesini kullanarak son derece ciddi, askeri ve küresel ölçekte etkileri olabilecek bir durumdan bahsetmektedir. Aynı gün basılmış olan bir diğer Britanya gazetesinde ise, 'Bayan Stillman'ın diğer aşkı' manşeti yer almaktadır. Aynı gün çıkan iki gazetenin içerikleri arasındaki bağlantısızlığa dikkat çeken Lippmann, bu iki gazeteden hangisinin hangi haberi manşetine taşıyacağını tamamen editörün bireysel tercihine bağlamıştır. Ona göre, okuyucunun bunlardan hangisini okumayı tercih edeceği ise tamamen kişisel zevkle ilintilidir (Lippmann, 1960: 354-355).

Lippmann'ın gazete manşetleri örneği, medyanın gündem belirleme işlevi açısından anlamlıdır. Çünkü o, medyanın insan zihni ve dış dünya arasında meydana getirebileceği bir gerçeklik uçurumuna işaret ediyordu. Medya profesyonelleri, gazeteciler ve editörler gündem belirleme fonksiyonunu yerine getirirken basındaki tüm olağan ve rasyonel etki faktörlerini bir kenara atıp, tamamen 'keyfi' ve 'rastgele' bir şekilde gündem inşaları yapabilmekteydi. Böylece en kötü pratiklerinde dahi, en azından bir kısmının gerçekliği yansıtması beklenen haberlerin tamamen birer kurgu ürünü olabilmesi riski görülmektedir.

2.2.2. Kuramın Gelişimi

Gündem belirleme kuramının ana fikrini ilk kez net şekilde formüle eden ise 1963'te 'Basın ve Dış Politika' adlı çalışmasıyla Bernard C. Cohen olmuştur (McCombs, Shaw 1972: 176). Cohen'e göre, "Medya insanlara ne düşüneceğini söylemek konusunda pek başarılı olmasa da, okuyucularına ne hakkında düşüneceğini söylemekte inanılmaz derecede başarılıdır" (Akt: McCombs, Shaw 1972: 176).

1969'a gelindiğinde Kurt Lang ve Gladys E. Lang ise, medyanın belirli konulara dikkat çekerek politik figürler hakkında bir imaj inşa ettiğini gözlemledi. Lang ve Lang, medyanın sürekli olarak kitle içindeki bireylere olgular hakkında ne düşünmesi, bilmesi, hissetmesi gerektiğinin önerildiğini belirterek kitle iletişim araçlarında belirli düşüncelerin alıcılara sunulduğuna işaret etti (McCombs, Shaw 1972: 177).

İletişim çalışmalarında fonksiyonlarına çeşitli şekillerde değinilmesine karşın, gündem belirleme kuramının kendine münhasır bir bilimsel kuram haline gelmesi ancak 1972 yılında mümkün olmuştur. McCombs ve Shaw, 1972'de yayınladıkları 'Kitle İletişim Araçlarının Gündem Belirleme İşlevi' çalışmasıyla gündem belirleme teorisini yöntembilimsel bir temele oturtarak kurumsallaştırmışlardır. (Severin, Tankard 2014: 219-220).

2.2.3. M. E. McCombs ve D. L. Shaw'un Gündem Belirleme

Kuramı

Kuzey Carolina Üniversitesi'nden Maxwell McCombs ve Donald Shaw 1968'deki ABD başkanlık seçimlerini merkeze aldıkları araştırmalarını 1972'de yayımladılar. Temel hipotezlerine göre, siyasi kampanyalar esnasında kitle iletişim araçları seçmenlerin dikkatini belirli önemli gördükleri konulara çekiyor ve böylece seçmenin gündeminin belirlendiği bir etki meydana geliyordu. İki profesör, kitle iletişiminin bu varsayımsal etkisine 'gündem belirleme' ismini verdi. Buna göre, kitle iletişim araçlarının alıcıların gündemini belirlemede rolü vardı. Medya organizasyonları en önemli gördükleri konuları haberleştirirken, aynı zamanda kamuoyunun da en önemli göreceklere konuları şekillendirmiş

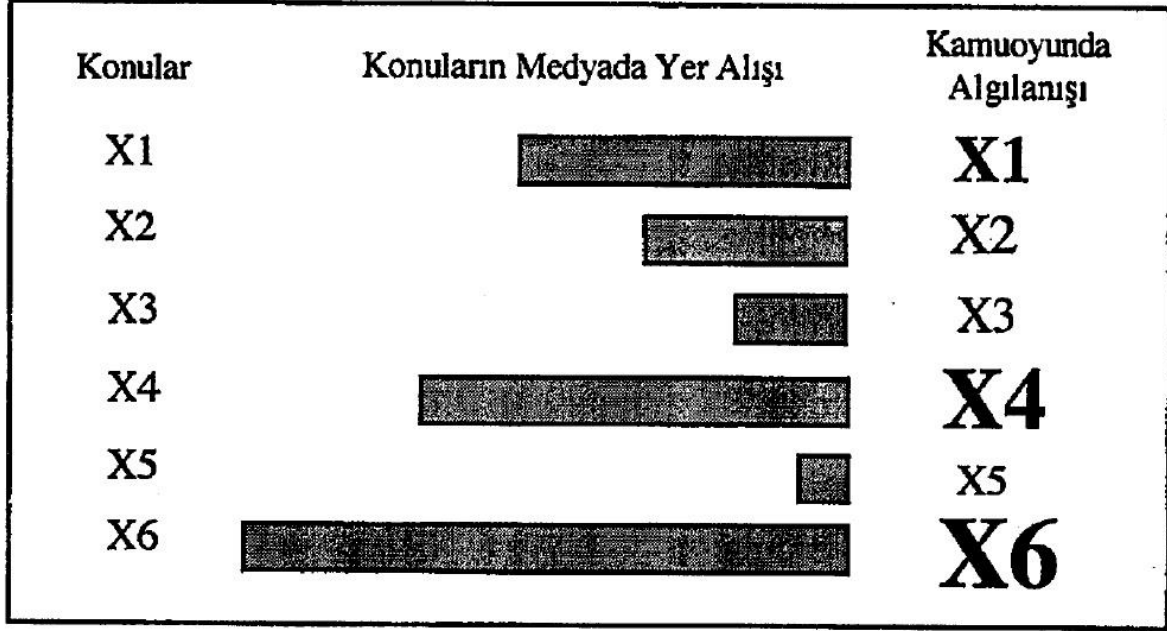
oluyorlardı. Dolayısıyla, önem atfedilen konu başlıklarının medya profesyonellerinden izleyicilerin zihnine bir transferi söz konusuydu (McCombs, 2014: 23-26).

M. E. McCombs ve D. L. Shaw yaptıkları araştırmada, Kuzey Carolina eyaletinde bulunan Chapel Hill'deki seçmenleri örneklem olarak almışlardır. ABD Başkanlık seçimi kampanyasını ele alan profesörler, empirik çalışmalarını 100 denek üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın çıktılarına göre, medyanın oluşturduğu gündem konularının önemi ile aynı konuların seçmenlerin düşüncelerindeki önem seviyeleri birbirleriyle örtüşüyordu. Bunun yanı sıra bazı sapmalar da söz konusuydu ki, bunlar seçmenlerin sosyal sınıflarına ilişkin farklılıklar olarak değerlendirilmiştir. Bu bağdaştırma aynı zamanda cinsiyet, yaş grubu ve farklı politik tercihlerin gündem belirleme teorisini etkileyen faktörler olduğunu belirtmesi açısından önemlidir. Araştırmanın bu çıktılar haricinde iki somut sonuca işaret ettiği görülmektedir. Buluntulardan birincisi, ABD Başkanlık seçimi esnasında medya mecralarının kullanımının diğer zaman periyotlarına göre çok daha yüksek olduğudur. İkinci sonuç ise, medya gündeminin seçmen üzerindeki etkisi ile seçmenin kitle iletişim araçlarıyla etkileşiminin yoğunluğunun doğru orantılı olmasıdır (DeFleur, DeFleur 2010: 162-163).

“McCombs ve Shaw basit bir depo-düzen (tank-order) korelasyonu yaparak önemli bulgulara ulaşmışlardır. Bu bulgulardan en önemlisi medya tarafından bir konunun ön plana çıkartılmasının o konunun gündeme oturması anlamına gelmesidir. Nitekim kararsız seçmenlerin yüzde 97'sinden olumlu sonuç elde edilmiştir. Bu verilerle medyanın toplum gündemini şekillendirdiği sonucuna varılmıştır” (Canpolat, 2006: 27).

İki profesörün çalışmasında gözlemlenen bir diğer konu ise, medyada vurgusu yüksek olan konular hakkında seçmenlerin daha fazla bilgisi olmasıydı. Başkan adaylarının halka hitaplarında kendi öne çıkarttıkları konular çeşitlilik göstermekte olsa da, medya bu iletileri süzgeçten geçirerek seçmenlerin dikkatlerini medyanın inşa ettiği gündemlerde toplamaktaydı. Kuramın geçerliliği açısından asıl önemli bulgu ise, seçmenlerin ‘büyük önem’ atfettikleri konular ile daha ‘önemsiz’ gördükleri başlıklar arasındaki korelasyonun medyanın gündemiyle uyumlu olmasıydı. Böylelikle araştırma seçmenlerin sadece ‘algıda seçici’ davranmış olabileceği şüphesini bertaraf

ederek, kitle iletişim araçlarının gerçekten kamuoyunun gündemini inşa ettiği fikrini güçlü bir şekilde desteklemekteydi (McCombs, Shaw 1972: 181-182).

Grafik 1: McCombs ve Shaw'ın Gündem Belirleme Modeli (McQuail, Windahl,. Çev: Dağtaş, Demiray 1994: 92)

2.2.4. 1972'den Günümüze Kuramsal Gelişmeler

McCombs ve Shaw'ın 1968 seçimleri üzerine yaptıkları Chapel Hill araştırması medya gündemi ve kamu gündeminin birbirlerini etkilediğini gösteriyordu. Öte yandan bu gündemlerden medyanın mı kamuyu, yoksa kamunun mu medyanın gündemini etkilediği sorusuna ise kesin bir yanıt veremiyordu. Bu sebeple, yeniden McCombs ve Shaw kuramı güçlendirerek medya ve kamu gündemi arasındaki ilişkiyi daha kapsamlı bir çalışmayla ortaya koymak istemiştir. Bu kez, Kuzey Caroline eyaletinin Charlotte şehrinde 1972 ABD Başkanlık seçimleri incelenmiştir. Chapel Hill çalışmasına kıyasla örneklem daha geniş tutulup, deneklerle tekrarlanan görüşmeler yapılmıştır. Ölçümlerin yenilendiği panel dizaynı sayesinde nedensellik açısından somut sonuçlara ulaşmak hedeflenmiştir. Medya gündemini belirlemek için Haziran ve Ekim aylarında CBS ve NBC kanalları içerik analizi yöntemiyle iki kez incelenmiştir. Araştırma verilerine göre, medya gündeminin seçmen gündemini daha çok etkilediği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, çalışmanın çıktıları medyanın kamuoyunun gündemini belirlediği hipotezini desteklemiştir (Severin, Tankard 2014: 222-225).

1981'e gelindiğinde, James P. Winter ve Chaim H. Eyal'ın Amerika'da yaptıkları çalışma karşımıza çıkmaktadır. Konusu sivil haklar olan araştırmada gündem belirleme teorisinin etkileri ölçülünerek tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket metodunun kullanıldığı çalışmada, ABD halkının neyi en önemli problem başlığı olarak gördüğü sorgulanmıştır. Ve eş zamanlı olarak karşılaştırma amacıyla New York Times gazetesi içerik analizi ile incelenmiştir. İki veri dizini birbirleriyle kıyaslanmıştır. Çalışmanın ayırıcı noktası, anket yöntemi kullanması ve iki gündem unsurunun araştırmasının eş zamanlı gerçekleştirilmesi olmuştur (Winter, Eyal 1981: 379-380-381).

Brosius ve Keplinger 1990'da yayımlanan araştırmalarında televizyonun gündem belirleme fonksiyonu üzerine eğilmiştir. Bu bağlamda, örneklem olarak Almanya'daki dört önde gelen kanal ele alınmış ve 1986 senesindeki haber programları incelenmiştir. Anket metodunun kullanıldığı çalışma, seçim dönemi dışındaki bir ortamı incelemesi bakımından önemlidir. Savunma, çevre, enerji, dış politika gibi birçok konu başlığında gündem belirleyici etkiye dair kuvvetli kanıtlar elde edilmiştir. Çalışma boylamsal araştırma tasarımları kullanarak kamu ve medya gündemleri arasında zaman düzleminin sınanmasına imkan vermesi açısından önemlidir (Brosius, Keplinger 1990: 186-205).

90'lı yıllarda öne çıkan bir diğer çalışma ise, Dearing, J. ve Rogers E. M.'nin 1996'da ABD'de AIDS konusunu mercek altına aldığı çalışmalarıdır. Araştırma, yalnızca AIDS üzerine ve uzun süreli yapılması nedeniyle tek konu odaklı derinlemesine uygulanan başarılı bir araştırma olarak bilinmektedir. İlk AIDS hastalığı Amerika'da 1981'de ortaya çıkmasına karşın, hastalık hak ettiği medya dikkatini ancak 1985 yılında alabilmiştir. Bu anormalliğin nedenlerini sorgulayan çalışma medya, kamu ve siyasal gündemlerin bağlantısını ortaya çıkartmıştır. Araştırmada 1981-1987 seneleri arasında altı medya organizasyonu ele alınmıştır. Çalışma bulgularına göre, medyanın gündem oluşturma süreci çok yönlü bir şekilde ve gündemlerin birbirlerini etkilemesiyle gerçekleşmektedir (McCombs, 2014: 191-192-193).

Günümüze yaklaştığımızda gündem belirleme kuramı pratikleri arasında öne çıkan bir diğer çalışma Lei Guo, Hong Tien Vu ve Maxwell McCombs'un, 'Gündem Belirleme Etkileri Üzerine Genişletilmiş Bir Perspektif: Gündem Belirlemenin Üçüncü Düzeyini Keşfetmek' adlı araştırmasıdır. Çalışma teoride geliştirilen üçüncü seviye gündem belirleme kuramını, ağ gündem belirleme modelini kullanmaktadır. Bu yeni modelde, medyanın haberlerde bir dizi öge arasındaki ilişkileri nasıl kurduğu ve bu ilişkilerle birlikte önemin aktarılışı incelenmektedir. Buna göre, medya yalnız belirli konuların önemini kamuya taşımakla kalmayıp, bireylerin zihinlerinde hangi kavram ve konuların birbirleriyle ilişkilendirileceklerine dair şemalar da sunmaktadır. Bu hipoteze göre, insan zihni bilgileri bağlantılandırarak kanaat oluşturmaktadır. Dolayısıyla, X kişi, kurum veya nesnesi haber anlatılarında sürekli belirli ögeler ile yan yana verilirse bireyler X'i o ögeler ile ilişkili olarak algılayacaktır (Lei, Hong, McCombs 2012: 51-54).

2.2.5. Kurama Yapılan Eleştiriler

Her kuram içerisinde yaşadığımız gerçekliği anlamlandırma çabalarının bir ürünüdür. İletişim bilimlerinin açıklamaya çalıştığı süreçler çok büyük ve olağanüstü derecede karmaşık bir yapıyı ifade eder. Tek bir bilimsel teorinin bu gerçekliklerin tamamını açıklayabileceği tahayyül dahi edilemez. Bu nedenle, her teori gibi gündem belirleme kuramının da eksik görüldüğü ve eleştirildiği noktalar olmuştur.

Medyada etki araştırmalarının bir kolu olan siyasal iletişim araştırmalarında, gündem belirleme kuramının ağırlıklı olarak seçim kampanyalarına odaklandığı gözlemlenmiştir. Bunun negatif bir sonucu olduğunu dillendiren Erdoğan ve Alemdar, seçim süreçlerinin kısa bir periyodu kapsamaları nedeniyle seçmenlerin uzun vadede aynı politik eğilimleri veya oy tutumlarını koruyup korumadıklarının araştırılmasının ıskalandığını belirtmiştir. Medyanın seçim süreçlerinde belirlediği gündemlerin halk üzerindeki etkisinin ne kadar süre daha devam ettiği önemli görülmektedir. Ayrıca, araştırmalarda kitle iletişim araçlarının aktardıkları içerikler ve politik iletilerin incelenmesi esnasında genellikle ideolojik

anlamaların kapsamının bütünsellikten uzak kalması eleştirilmektedir (Erdoğan, Alemdar 2005: 183-184).

Gündem belirleme kuramını eleştirel yönden daha kapsamlı bir şekilde ele alan McQuail ve Windahl üç sorun tespitinde bulunmuştur. Bunlar;

- 1) Medya aracılığıyla bireylerin zihninde inşa edilen gündemlere mi bakılması gerekmektedir, yoksa kişilerarası etkileşim vasıtası ile kurulan gündemlere mi?, sorunsalıdır.
- 2) Gündemler yalnızca kamu ve medya arasında vuku bulmamaktadır. Siyasi partiler, iktidarlar, zengin ekonomik kesimler, medya profesyonelleri ve bürokrasi elitleri gibi birçok farklı tabaka gündem belirleme sürecine doğrudan veya dolaylı etki etmektedir. Gündem belirleme esnasında medyanın dikkat çektiği konular arasında, hangi gündemlerin seçkinlerin isteğiyle ve hangilerinin kamunun isteği doğrultusunda medyada yer aldığını ayırt etmek zor görünmektedir.
- 3) Gündem belirleme teorisinde kuramsal bir belirsizlik söz konusudur. Kitle iletişim araçları şüphesiz bilinçli ve sistematik bir ilgi yönetimi yapmaktadır. Fakat, aslında yönetilen bu ilgi, dönemsel olarak sadece kamunun çeşitli doyumlarını tatmin etmek veya seçkin bazı kesimlerin mesajlarını kitlelere taşımak amacı da güdebilmektedir. Medyadaki konuların bu amaçsal farklılıklarına göre ayırımının yapılması noktasında belirsizlik bulunmaktadır (McQuail, Windahl 2005: 134-135).

Gündem belirleme kuramı ile yapılan araştırmalar incelendiğinde, haber medyasının çıktıları üzerinde büyük etkileri olan egemenlik, denetim ve üretim gibi ilişkilere yeterince eğilmediği görülmektedir. Bu yapıların yeterince irdelenmemesi ise, haber üretimi sürecini yakından ilgilendiren tarihsel ve sosyolojik bağlamların da araştırma dışı kalmasına neden olmaktadır. Kuram, kitle iletişim araçlarının izleyicilere kurduğu simgesel dünyaya ilişkin bir farkındalık ve kabullenme biçimini açıklamada başarılı olmakla birlikte, bu simgelerin kendisinin anlam dünyasını açıklamada yetersiz bulunmaktadır (Onayemi, 2010: 41-42).

2.3. Medya ve Demokrasi İlişkisi

Demokrasi kısaca halkın yönetimde söz sahibi olduğu yönetim sistemini nitelendirmektedir. Demokrasilerde tüm bireyler devletin yetkisinde bulunan erklerin işlevlerini nasıl yerine getirecekleri üzerine düşünmek ve kanaatleri doğrultusunda oy verme hakkına sahiptir. Bireyler, kendilerini ve uluslarını ilgilendiren konular üzerine düşünmek ve kanaat sahibi olma kapasitesine ise bilgiyle erişebilmektedir. Siyasal seçenekler arasında bilinçli ve rasyonel tercih yapabilmek enformasyon sayesinde mümkün olmaktadır. Bu sebeple klasik liberal ideologlar, özgür basın olmadan özgür seçimlerin yapılamayacağını vurgulamışlardır (Dukul, 2022: 70-71).

Belirli bir toprak parçası üzerindeki her bireyin birleşimi toplumu meydana getirmektedir. Devletin hiyerarşik yapısı ve güç aygıtları içerisinde şekillenen enformasyon ise kendinden menkul bir şekilde üretilmektedir. Bilgi akışı yönünden kapalı devre olarak işleyen bu yapılar çıkar ilişkileri nedeniyle oto-denetim yerine örtbas etmeye eğilimli olmaktadır. Böylelikle, denetçinin kendisini denetlerken dürüst hareket etmesi nasıl kendi vicdanına kalmış ise, aynı şekilde devletin karşısında sorumlu olduğu halka doğru bilgi vermesi keyfi hale gelmektedir. Güç ekseninde merkezileştirilmiş ilişkiler ise dışarıdan bir denetleyiciyi zorunlu hale getirmektedir. Modern demokrasilerde, medya burada devreye girerek 'bağımsız denetçi' rolünü üstlenmektedir. Medya, devlet erklerinden bağımsız bir kuvvet olarak gücünü halkın kendisinden almaktadır. Güç yapılarından büyük oranda bağımsızlık hali ona yaptığı işte hareket alanı kazandırarak özerklik vermektedir. Medya, bu bağımsızlık imtiyazını vatandaşlar adına sorgulayıcı bir biçimde kullanarak kurumlar ve kişilerin olumlu ve olumsuz tüm gerçeklikleriyle kamuoyu tarafından görülmesine imkan tanırlar (Cuilenburg, 2009 : 102-103-104).

Medya denetleyici rolü dışında, seçmen ile politikacı arasında bir etkileşim zemini oluşturmaktadır. Seçmenlerin kendilerinin ve buldukları ülkenin çıkarlarını gözetebilmeleri ise ancak özgür medyadan gelen serbest enformasyon akışı sayesinde mümkün olabilmektedir. Günümüzde politikacılar seçmenlerine en çok kitle iletişim araçları yoluyla

ulaşmaktadır. Öyle ki, medyalardan alınacak bilgiler adeta toplumun politik ortamına dahil olmanın tek yolu haline gelmiştir. Siyasilerin vaatleri, sözleri, halka iletmek istedikleri mesajlar haberlerde, köşe yazılarında ve yorumlarda yer tutmaktadır. Ki, seçmenin oy verme davranışlarının yönü de buralarda şekillenmektedir. Medya haber programlarında gündemi belirli bir çerçeveye içerisine yerleştirerek politik gerçekliği de şekillendirmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 1990: 146).

Seçmenlerin zihnindeki politik gerçekliği inşa eden medya, seçim sonuçlarını doğrudan etkileyerek demokratik süreçlerin de seyrini belirlemektedir. Demokratik seçilmişler ise, devletin kurumlarının işleyişini, kanunlarının çıkartılıp, uygulanışını, devlet otoritesinin sınırlarını ve sıklıkla yargılamanın şeklini etkilemektedir. Bunun ötesinde, referandum gibi seçimler söz konusu olduğunda ise, temel hak ve özgürlüklerin kapsamı veya bir başka ülkeye katılmak/ayrılmak gibi kökten değişimleri beraberinde getirebilmektedir. Buradan hareketle, medyanın doğrudan ve dolaylı olarak tüm demokratik süreçler üzerinde etki oluşturarak yurttaşların hayatları üzerinde hayati değişimlere yön verdiği söylenebilir. Demokrasi ise, canlı bir organizma gibi birçok farklı organın işlevini sürdürmesiyle yaşayabilmektedir. Adil seçimler, siyasal temsil, bağımsız yargı, sivil toplum, işçi örgütleri, özgür basın gibi demokrasiyi oluşturan birçok öğeden birinin dahi eksik olması tüm sistemi demokratik açıdan kusurlu hale getirmektedir. Medya, bireysel, kurumsal ve toplumsal tüm bu katmanlardaki yapış edişleri halka raporlamaktadır. Böylece, demokratik sistemin çarklarında oluşabilecek aksaklıkların aktif ıslah edicisi olarak toplumsal bir hizmet görevi üstlenmektedir (Satır, 2018: 122-123).

Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve seçmen davranışları üzerindeki büyük etkisi nedeniyle politikacılar medyanın bu yeni biçimini kullanmak durumunda kalmışlardır. Kitle iletişim araçları üzerinden siyasal iletişim kökten değişime uğramış ve siyasi partiler eğer seçim kazanmak istiyorlar ise, medyanın yeni aldığı biçime ve formatına uygun içerikler üretmek zorunda kalmışlardır. Medya demokrasisi veya medyakrasi kavramı burada öne çıkmaktadır. Medyakrasi, politik eylemlerin medyanın iklimine, koşullarına ve taleplerine bağlı olduğu bir süreci ifade etmektedir. Siyasetin medyanın kurallarını belirlediği ortamdan, medyanın siyasetin kurallarını

belirlediği ortama geçilmesi söz konusudur. Enformasyon akışında aracı olan medya, siyaset kurumlarına ve politik liderlere kendi standartlarını dikte edebilecek kadar güçlü hale gelmiştir. Medya böylece siyaseti smrgeleştirmiş, politik başarı medya mekaniklerine göre işler hale gelmiştir. Medyanın bu mekanikleri, demokrasi yerine popülist tutumların, çok seslilik yerine ana akım düşüncelerin, kültürel farklılıklar yerine baskın kültürün sürekli daha fazla ne çıktığı bir süreçle sonuçlanmıştır. Bir televizyon şovu veya tiyatro gösterisi icra ediyormuş gibi performanslarını sergileyen siyasetçiler, medyanın ilgisini çektikleri oranda halkta karşılıklarını bulmuşlardır. Tüm bu faktörler nedeniyle, medyakrasinin popülist, dejenere, dışlayıcı ve tek tipleştirici etkisi demokratik kültürü tahrip eden bir eğilim olarak görülmüştür. (Kahraman, 2014: 43-55)

3.BÖLÜM: MEDYADA 2007 SEÇİMLERİ İÇERİK ANALİZİ

Gazete İnceleme Şemasında Bulunan Kategoriler:

Metinsel Kategoriler:

- Bilgilendirici: Haber konusunu açıklayıcı biçimde yazılan ve hedefi malumat vermek olan haber metnidir.
- Tartışmacı: Birden fazla sayıda kurum veya kişinin perspektifleri üzerinden ele alınan, soruşturmacı biçimde yazılan haber metnidir. Bu yazım şeklinde, haber konusu üzerinde farklı bakış açıları çarpıştırılıyormuş gibi bir anlatım vardır.
- Sloganvari: Yanlı ve tarafgir tutumla, bir haber kaynağını tamamen destekleyici veya kötüleyici biçimde yazılmış haber metnidir. Haberciliğin kaybolup, haberin örgütlü bir inandırma etkinliği yani propagandaya dönüşmesi söz konusudur.

Üslup Bakımından Kategoriler:

- Pozitif: Haber metni, olumlu ve onaylayıcı ifadelerle habere konu olan kişi veya kurumları doğrulamaktadır, yargıları benimsemektedir.
- Negatif: Haber metni, olumsuz ve reddedici ifadelerle habere konu olan kişi veya kurumları problemlili, korku ve endişe uyandırıcı görmektedir.
- Nötr: Haber metni, haber konusu hakkında olumlu veya olumsuz herhangi bir değer yargısında bulunmamaktadır (Çağlayan, 2010:17).

Görsel Kategoriler:

- ‘X’ harfi manşet, sürmanşet ve diğer haber başlıkları olmak üzere;
- “X haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir”:

Haber görselinde gazete veya ajanslardan arşiv fotoğrafının kullanıldığı haberlerdir. Fotoğrafın kullanım amacı, yalnızca habere konu olan kişi,

kurum veya ögeyi temsil etmesi, göstermesidir. Sade ifadesi görselin ikincil, yan anlamlar veya semboller içermemesi anlamına gelmektedir. Öznelerin profilden verilmesi ifadesi kişilerin vesikalık fotoğrafının, kişinin belden yukarısını gösteren yani ‘portre’ benzeri bir görselin tercih edilmesini belirtmektedir.

- “X haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır”:

Haberde kullanılan görselin haber konusunun veya haberdeki olayın gerçekleşmesi esnasında çekildiğini ifade etmektedir. Genellikle olay haberlerinde tercih edilen bu fotoğraflar, gazeteci veya görgü tanıkları tarafından çekilmiştir.

- “X haberinde görsel kullanımı şemalar ve veri görselleştirmeleridir”:

Haberde kullanılan görsellerde sayısal verilerin çeşitli tablolar, şemalar veya daire grafikleri ile düzenlenerek sunulduğunu belirtmektedir.

Haber görselinde veya görsellerinde, yukarıdaki kategorilerden birden fazlasının aynı anda bulunması halinde iki veya daha fazla kategorinin bulunduğu belirtilmiştir. Ardından ‘eğer varsa’ nitel yorumlama yapılmıştır.

Yorumlama Değerlendirme Kategorileri:

Uygulama şablonu kapsamında yapılan incelemenin ardından haber başlıkları ve içerikleri bir veri kümesi ortaya çıkartmıştır. Bu veri kümesi üzerinden gazetelerin çeşitli konu ve siyasi partilere bakış açıları yorumlanmıştır. Değerlendirmeleri düzenli ve anlamlı kılmak için frekansı en yüksek olan öğelerden başlayarak en aza doğru sınıflandırılarak yapılmıştır.

3.1. Cumhuriyet Gazetesi

4 Mayıs 2007

1) “Yaz Ortasında Seçim” manşet haberinde AKP’nin genel seçim teklifi ele alınıp, iktidar ve CHP’nin sözcülerinin açıklamalarına tırnak içerisinde yer verilerek bilgilendirici şekilde ele alınmıştır. Haberde CHP’nin eleştirilerini temel alarak iktidara yönelik negatif bir üslup kullanılmıştır.

2) “Erdoğan Evren’e Özeniyor” sürmanşetinde AKP’nin anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanının yetkilerini genişleterek parlamenter sistemi yıkmayı amaçladığı ifade ediliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “Adana Cumhuriyet İçin Yürüdü” haberinde ise ‘Cumhuriyet Mitingleri’nden birisi yer almaktadır. Haber fotoğrafında tamamen siyah kıyafetler giyen modern görünümlü kadınların ellerinde birleştirdikleri Türk bayrağı dönemin sol düşüncesinin ‘laiklik’ kavramı ve ‘yaşam tarzı’ çevresindeki kaygılarını protest bir biçimde ifade etmektedir.

5 Mayıs 2007

1) “Merkez Sağ Tamam” manşet haberinde Anavatan ve DYP parti liderlerinin çatı adayla seçime girmesi tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Haber nötr bir gelişme olarak görülmektedir.

2) “AKP Hamlesi Geri Tepti” sürmanşetinde Genelkurmay’ın laikliğe uyulması konusunda hükümete verdiği muhtıranın ardından AKP yönetiminin ABD’den destek arayışında olduğu ve bu hamlenin boşa çıktığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden parti liderlerinin yalnızca yüz kısımları olmuştur.

4) “İstanbul Ağlar Muammer Güler” haberi 1 Mayıs İşçi Bayramı’nda polisin uyguladığı şiddeti protesto eden gazetecilerin fotoğrafına yer vermektedir. Protestocuların Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ı sarıklı sultan şeklinde tasvir eden dövizlerinde ‘Son Padişah’ yazmaktadır.

6 Mayıs 2007

1) “Anadolu Ayağa Kalktı” manşet haberinde Türkiye’nin birçok ilinde eş zamanlı olarak yapılan hükümet karşıtı Cumhuriyet mitingleri olay haberi şeklinde verilmiştir. Başlıkta ise, çeşitli illerden mozaik gibi bir araya gelen vatandaşların ortak sesini kurtuluş savaşındakine benzer bir tarihsel

çağrışımla yansıtmak hedeflenmiştir. Manşet haberinin üslubu pozitif bir niteliktedir.

2) “AKP’den ikinci 367 denemesi” sürmanşetinde Anayasa Mahkemesi’nin iptal ettiği ilk Cumhurbaşkanlığı seçiminin ardından AKP’nin ikinci oylamaya giderek yeniden 367’yi yakalamaya çalışması hukuk sınırlarını zorlayan bir adım olarak ele alınmaktadır.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı amacıyla sadece cumhuriyet mitinginden katılımın yüksekliği ve coşkuyu yansıtan bir kare yer almaktadır.

7 Mayıs 2007

1) “Otomatik Seçim” manşet haberinde AKP’nin cumhurbaşkanlığına aday gösterdiği Abdullah Gül’ün seçilmesi için ikinci turda yapılan oylamada 367’ye ulaşamamasının daha önce alınan seçim kararını tescil ettiği uzman görüşüyle aktarılmıştır. Haber Cumhuriyet başsavcısının uzman görüşünden hareketle genel durumu açıklayıcı nötr bir ifadeyle verilmiştir.

2) “Solda Güç Birliği” sürmanşetinde CHP ve DSP liderlerinin seçimde ortak hareket etme kararı aldığı belirtiliyor.

4) “Üç Fidan Unutulmadı” haberinde ise Türk solunun önemli isimleri Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını anma programı yer almaktadır. Haber fotoğrafında elini yumruk yapan vatandaşlar acıya tepki göstermektedir. Fotoğraf aynı zamanda “Solda Güç Birliği” haberinin de sütununa sokularak Türk solunda bir birliktelik mesajı vermektedir.

8 Mayıs 2007

1) “Baykal: Anlaştık” manşet haberinde CHP VE DSP’nin seçim ittifakının detayları parti liderlerinin ağzından açıklanmaktadır. Haber CHP lideri üzerinden kurgulanarak pozitif bir üslup kullanılmıştır.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde özneleri profilden vermektedir.

9 Mayıs 2007

1) “Her Adım Fiyasko” manşet haberinde AKP’nin seçim stratejilerinin başarısızlığı maddeler halinde sıralanarak eleştirilmiştir. AKP’nin başarısız olduğu üç konu birleştirilerek iktidara yönelik negatif bir üslup kullanılmıştır.

2) “Sakıncalı Müsteşar Korunma Peşinde” sürmanşetinde laiklik konusunda hakkında yargı kararı bulunan Başbakanlık müsteşarı Ömer Dinçer’in AKP’den milletvekilliğine aday olarak dokunulmazlık elde etmeye çalıştığı ifade ediliyor.

10 Mayıs 2007

1) “Birlikte İzmir’e” manşet haberinde 13 Mayıs’ta İzmir’de yapılması planlanan büyük Cumhuriyet mitingi anons havasında ele alınmıştır. Ve katılacak siyasi parti, STK, meslek odası sözcülerinin açıklamaları bilgilendirici şekilde aktarılmıştır. Miting iktidara karşı bir güç gösterisi olarak pozitif sunulmuştur.

2) “AKP Yasa Kaçırıyor” sürmanşetinde gündemin seçime kitlenmesinin AKP tarafından suiistimal edilerek nükleer santral ve internete sansür getiren yasa tasarılarının tartışılmadan meclisten geçirildiği ifade ediliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde özneleri profilden vermektedir.

11 Mayıs 2007

1) “İrtica Tehdittir” manşet haberinde Danıştay başkanının AKP yönetiminin irtica tehdidini görmezden geldiğini ifade eden açıklamaları olduğu gibi aktarılarak yorumlanmıştır. Danıştay Başkanı’nın iktidara yönelik eleştirilerini temel alan negatif bir üslup kullanılmıştır.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde özneleri profilden vermektedir.

12 Mayıs 2007

- 1) “Rejim Krizi Çıkar” manşet haberinde AKP’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesini öngören anayasa paketi hakkında uzmanların ‘otoriter rejim’ doğuracağı eleştirileri görülmektedir. Paket içeriği bilgilendirici şekilde ele alınmış ve CHP liderinin sert eleştirileri alıntılanmıştır. Uzman görüşündeki eleştiriler referans alınarak iktidara yönelik negatif bir üslup kullanılmıştır.
- 2) “Liderler Kol Kola Gelmeli” sürmanşetinde ÇYDD Başkanı Türkan Saylan’ın Cumhuriyet mitinglerine liderleri daveti birliktelik mesajlarıyla ifade edilmektedir.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde özneleri profilden vermektedir.
- 4) “İzmir Şölene Hazır” haberinde ise İzmir’de cumhuriyet mitingi hazırlıkları yer almaktadır. Haber fotoğrafında içerisinde Atatürk resmi bulunan bir Türk Bayrağı taşıyan kadın görülmekte arkasındaki afişte ise ‘Söz bende’ yazmaktadır. Fotoğraf bir bütün olarak sözün cumhuriyet kadınında ve mitinginde olduğunu ifade etmektedir.

13 Mayıs 2007

- 1) “Hedefimiz Akp” manşet haberinde genel seçimde CHP ve DSP’nin AKP’ye karşı işbirliği mesajlarına yer verilmiştir. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 2) “Erdoğan Döneminde Suç Patladı” sürmanşetinde Emniyet Genel Müdürlüğü’ne dayandırılan rapora göre işlenen suç sayısının AKP döneminde arttığı ifade edilmektedir.
- 4) “İzmir’deyiz” başlığı altında İzmir’deki büyük Cumhuriyet mitinginin anons haberi yer almaktadır. Haber fotoğrafında ‘Ankara gergin’ manşetli cumhuriyet gazetesini döviz gibi taşıyan bir kadın iktidara meydan okuyucu bir mesaj verir gibi görünmektedir. Türk bayraklı kalabalık ise arkasına kırmızı zemin çekilerek daha dikkat çekici hale getirilmiştir.

14 Mayıs 2007

- 1) “Halk Başaracak” manşet haberinde İzmir’de gerçekleştirilen geniş katılımlı Cumhuriyet mitingi sloganvari bir haber diliyle ele alınmıştır. Mitingteki yüksek katılım oranından yola çıkılarak halk meydandakilerle özleştirilmiştir. Motive edici nitelik taşıyan pozitif bir üslup kullanılmıştır.
- 3) Manşet haberinde mitingin tepeden tüm meydanı ve katılımın yüksekliğini gösteren özel bir fotoğraf kullanılmıştır.

15 Mayıs 2007

- 1) “CHP Bekliyor” manşet haberinde, CHP ve DSP’nin ittifak görüşmeleri sonrası yaşanan anlaşmazlıklar tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.
- 2) “AKP’nin Kolladığı Sendika” sürmanşetinde, AKP’ye yakın Eğitim-Bir-Sen sendikası üyelerinin yönetici olarak daha fazla atandığı belirtiliyor.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.
- 4) “’En Büyük Güç Gösterisi’” haberinde ise İzmir’deki coşkulu cumhuriyet mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafı, meydandaki kalabalığı vurgulayan bir şölen havasındadır.

16 Mayıs 2007

- 1) “El Ele Verme Günü” manşet haberinde, CHP ve DSP’nin seçimde iktidara karşı sosyal demokrat güç birliği oluşturması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.
- 2) “’Laiklik ve Din Araçtır’” sürmanşetinde, laiklik ve dinin Erdoğan tarafından insanın mutluluğu için birer araç olarak görüldüğü belirtiliyor.

17 Mayıs 2007

- 1) “AKP Sözde Laik” manşet haberinde, AKP belediyelerinin ‘ahlaka aykırı’ olduğu gerekçesiyle mayo reklam afişlerini reddi ve eğitimde harem selamlık

uygulamalar tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “İktidar Takıyyesi” sürmanşetinde, CHP’li liderler, Erdoğan’ın iktidarda kalmak için laikliğin tanımını esnettiğini belirtiyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı AKP’nin yasakladığı mayo reklamındaki mankendir.

4) “Türban Reklamı Panolarda” haberinde ise islami giyim reklamı yer almaktadır. Haber fotoğrafında, AKP’nin izin verdiği islami giyim reklamı ve yasakladığı mayo reklamı yan yana getirilerek çifte standart vurgulanmıştır.

18 Mayıs 2007

1) “Güçbirliği Tamam” manşet haberinde, CHP ve DSP’nin seçimde ittifak şartlarında anlaştığı bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Yargı Şehidi Anıldı” sürmanşetinde, Danıştay’a yapılan saldırıda şehit olanlar anılırken laikliğe bağlılık mesajları vurgulanarak belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

19 Mayıs 2007

1) “Ülke İçin Sandığa” manşet haberinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in vatandaşları sandığa çağırın 19 Mayıs mesajı sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “19 Mayıs Ruhu Yaşıyor” sürmanşetinde, 19 Mayıs kutlamalarının ardından Samsun’da yapılacak olan büyük Cumhuriyet mitinginin anonsu belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı kaftanlı Atatürk portresidir.

20 Mayıs 2007

- 1) “Halktan Alkışlı Uyarı” manşet haberinde, rejim endişesi olan Atatürkçülerin 19 Mayıs törenlerinde iktidar karşıtı protestoları bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.
- 2) “Törenlerde Bayrak Krizi” sürmanşetinde, AKP'nin atadığı okul müdürlerinin resmi bayram için Atatürk posterleri ve Türk bayrakları konusunda yetersiz kaldıkları belirtiliyor.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.
- 4) “Samsun'dayız” haberinde ise gerçekleştirilecek Cumhuriyet mitinginin anonsu yer almaktadır. Haber fotoğrafında Atatürk ve Türk bayrakları görülmektedir.

21 Mayıs 2007

- 1) “Karadeniz Coştu” manşet haberinde, Samsun'da yapılan büyük Cumhuriyet mitingi olay haberi olarak sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.
- 3) Manşet haberinde mitingin tepeden tüm meydana ve katılımın yüksekliğini gösteren özel bir fotoğraf kullanılmıştır.
- 4) “El Ele Samsun'da” haberinde ise CHP ve DSP liderleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında liderlerin birlik duygusunu yansıtırçasına beraber halkı selamladıkları görülmektedir.

22 Mayıs 2007

- 1) “Takıyye İtirafı” manşet haberinde, AKP'li bir bakanın geçmişte yazdığı kitapta, ‘Atatürk ve Humeyni’yi karşılaştırması’ eleştirilerek tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 2) “AKP Yine Yasa Kaçırdı” sürmanşetinde, hükümetin İran ve Pakistan'la ortaklaşa kuracağı bankaya ilişkin yasanın kasten mecliste olması gerekenden farklı bir komisyona gönderildiği belirtiliyor.

4) “Washington’da Cumhuriyet Mitingi” haberinde ise Beyaz Saray önündeki miting yer almaktadır. Haber fotoğrafında büyük bir Atatürk posterinin çevresinde bayraklar dalgalanmaktadır.

23 Mayıs 2007

2) “İlhan Kesici CHP’de” sürmanşetinde, CHP lideri Baykal, Kesici’nin üyeliğinin getireceği kazanımları belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyondur.

24 Mayıs 2007

1) “İhmalin Sonucu” manşet haberinde, canlı bombalı saldırıda güvenlik kurumlarının uyarılarının iktidar tarafından görmezden gelinmesi tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Muhalefet AKP’yi Suçluyor” sürmanşetinde, CHP, MHP ve DYP partileri PKK’nın Ankara Ulus’taki bombalı eyleminin sorumlusunun Erdoğan olduğunu belirtiyor.

25 Mayıs 2007

2) “Hükümet Uyarılmış” sürmanşetinde, terör saldırısı öncesi MİT ve Genelkurmay’ın AKP hükümetine bombalı saldırı uyarısı yaptığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyondur.

26 Mayıs 2007

1) “İktidar Ciddiyetsiz” manşet haberinde, AKP yönetiminin, genelkurmay ile medya üzerinden iletişim kurması tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Sezer İade Etti” sürmanşetinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in, AKP’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesi yasa teklifini anayasaya aykırı bulduğu için meclise iade ettiği belirtiliyor.

4) “Erdoğan’a Protesto” haberinde ise şehit cenazesi esnasındaki protesto yer almaktadır. Haber fotoğrafında cenaze namazındaki Erdoğan ve acılı şehit yakını görülmektedir.

27 Mayıs 2007

1) “İrtica Barınamaz” manşet haberinde, Denizli’deki Cumhuriyet mitingi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Şölen Gibi Seçim Mitingi” sürmanşetinde, CHP’nin seçim çalışmalarının büyük bir ‘Cumhuriyet Şöleni’ ile başladığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır. Manşette Türk bayraklarıyla dolu Cumhuriyet mitingindeki büyük coşkulu kalabalık tepeden görülmektedir.

4) “PKK’ya Lanet Hükümete Tepki” haberinde ise Anafartalar’daki bombalı saldırı sonrası halkın terör karşıtı birliktelik gösterisi ve hükümet protestosu yer almaktadır. Haber fotoğrafında patlama alanı restore edilmiş ve Türk bayrakları ile süslenmiş biçimde kalabalığın arasından görülmektedir. Terör saldırısı sonrası hükümet protestolarının yanında afişlerde kardeşlik ve birliktelik mesajları görülmektedir.

28 Mayıs 2007

1) “AKP Yönetemedi” manşet haberinde, iktidarın cumhurbaşkanı seçimi üzerinden kriz çıkartarak, ülkeyi bunalıma sürükleyişi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Liderler Düellosu” sürmanşetinde, TOBB genel kuruluna gelen siyasi liderlerin karşılıklı atışması belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

29 Mayıs 2007

2) “Yumruklarını Konuşturdular” sürmanşetinde, cumhurbaşkanını halkın seçmesi yasa teklifinin mecliste görüşüldüğü esnada AKP ve CHP’li vekillerin kavga çıkarttığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

30 Mayıs 2007

1) “Yolsuzluk Batağı” manşet haberinde, Saadet Partisi tarafından AKP iktidarının ilk 5 yılının değerlendirilmesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Kanadoğlu’ndan Anayasal Uyarı” sürmanşetinde, AKP’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesi yasa teklifinin anayasanın ruhuna uygun olmadığı uzman hukukçu görüşü olarak Sabih Kanadoğlu tarafından değerlendiriliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

31 Mayıs 2007

1) “Saygı Sınırını Aştı” manşet haberinde, Erdoğan’ın, ‘AYM’nin cumhurbaşkanı seçiminde 367 kararını’ eleştirmesine AYM Başkanı Tuğcu’nun cevabı tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

1 Haziran 2007

2) “Paket Mahkeme Yolunda” sürmanşetinde, AKP’nin anayasa değişikliği teklifinin CHP tarafından Anayasa Mahkemesi’ne götürüleceği belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “Şehit Cenazesinde Erdoğan’a Protesto” haberinde ise şehit cenazesi esnasındaki protesto yer almaktadır. Haber fotoğrafında tabutun arkasındaki kabile görülmektedir.

2 Haziran 2007

1) “Paketin Tümü Sakatlandı” manşet haberinde, uzman hukukçuların AKP’nin anayasa değişikliği paketi hakkında yorumları tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3 Haziran 2007

1) “Ağar ve Mumcu Yollarını Ayırıyor” manşet haberinde, ANAVATAN ve DYP’nin siyasi bütünleşme planının çökmesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

4 Haziran 2007

1) “CHP’de Yeni Yüzler” manşet haberinde, seçim ittifakı gereği CHP’nin listesinde yer alan DSP’liler bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Merkez Sağda İpler Koptu” sürmanşetinde, DYP ve ANAVATAN partilerinin DP çatısı altında birleşme planlarının çöktüğü belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

5 Haziran 2007

2) “Partilerde Liste Depremi” sürmanşetinde, ANAVATAN partisinin ardından, DP’de de seçim listeleri nedeniyle iç sorunların baş gösterdiği belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

4) “Listeler Boş Kaldı” haberinde ise Anavatan partisinden istifa edenler yer almaktadır. Haber fotoğrafında partiyi protesto eden tepkili teşkilat mensupları parti bayrağını yakmaktadır.

6 Haziran 2007

2) “’Halk Seçsin’ Mahkemelik” sürmanşetinde, AKP’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesi yasa teklifinin CHP tarafından Anayasa Mahkemesi’ne taşındığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

7 Haziran 2007

2) “Erdoğan’a Yakın Olan Dokunulmaz” sürmanşetinde, Erdoğan’ın kurmaylarını yargılamalardan korumak için milletvekili yaptığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

9 Haziran 2007

1) “’Siyasi Boşluk Var’” manşet haberinde, muhalefet ve güvenlik uzmanlarının terör olaylarıyla sarsılan ülkede iktidarın sessiz kalmasına olan eleştirileri tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

10 Haziran 2007

4) “Yan Gelip Yatmıyor” haberinde ise hükümet protestosu yaşanan bir şehit cenazesi yer almaktadır. Haber fotoğrafında tabut taşınırken asker selamı duran ordu mensupları ve siviller görülmektedir.

11 Haziran 2007

1) “’Son Teröriste Kadar’” manşet haberinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in terörün bitirilmesi için ordunun sonuna kadar mücadele edeceği açıklamaları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

12 Haziran 2007

1) “Halkın Öfkesi İktidara” manşet haberinde, şehit uğurlaması için toplanan yurttaşların AKP’li yetkililere olan tepkileri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

13 Haziran 2007

1) “Terörü Küçümsedi” manşet haberinde, Erdoğan’ın konuşmasında ülkede az miktarda terörist olduğunu ima etmesi ve şehit cenazelerindeki protestoları ‘terbiyesizlik’ olarak nitelemesi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

4) “AKP’nin Çelengini Parçaladılar” haberinde ise hükümet karşıtı protestoya dönüşen bir şehit cenazesi yer almaktadır. Haber fotoğrafında tabutun arkasında öfkeli kalabalık AKP karşıtı pankartlarla birlikte görülmektedir.

14 Haziran 2007

1) “ABD’yi Memnun Etti” manşet haberinde, Erdoğan’ın önce Türkiye sınırlarındaki PKK’lılara odaklanması gerektiği tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “’Erdoğan Yolsuzluğu Örttü’” sürmanşetinde, Erdoğan’ın kendisine teslim edilen yolsuzluk dosyasının üzerine gitmediği belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

15 Haziran 2007

4) “AP’de Alevilerden AKP Eleştirisi” haberinde ise alevi liderlerinin Avrupa Parlamentosu’nda iktidara yaptıkları eleştiriler yer almaktadır. Haber fotoğrafında, alevilerin geleneksel kıyafetlerle semah yaptığı görülmektedir.

16 Haziran 2007

1) “Son Söz Yargının” manşet haberinde, AKP’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesi teklifini, Cumhurbaşkanı Sezer’in Anayasa Mahkemesi’ne götürmesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

4) “AKP’ye Öfke Askere Alkış” haberinde ise şehit cenazesi yer almaktadır. Dramatik haber fotoğrafında acılı kalabalık ve şehit yakınları cenaze arabasının ardında feryat ederken görülmektedir.

17 Haziran 2007

2) “Türkiye’nin Kader Seçimi” sürmanşetinde, Baykal, CHP’li milletvekillerine ‘kazanırsanız Atatürk kazanır’ diyerek seçimin önemini belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

19 Haziran 2007

2) “AKP Oyunu Bozuldu” sürmanşetinde, TOKİ evlerinin açılışlarını siyasi mitinge dönüştüren Erdoğan nedeniyle Yüksek Seçim Kurulu’nun(YSK) televizyon kanallarını uyardığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

21 Haziran 2007

1) “Yabancı İşgali” manşet haberinde, AKP iktidarı döneminde zayıflayan yerli sermaye rakamlarla bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde verilerin görselleştirilmesiyle verilmektedir.

4) “CHP’den ‘İktidar Pusulası’” haberinde ise CHP’nin seçim bildirgesi yer almaktadır. Haber fotoğrafında CHP lideri Deniz Baykal kürsüde iddialı bir biçimde parti kurmaylarıyla görülmektedir.

22 Haziran 2007

2) “Yabancıya Satan Üzülüyor” sürmanşetinde, Türkiye’de hükümet özelleştirmeleriyle yabancılara satılan bankaların ülke ekonomisini kötü etkileyeceği Latin Amerika ülkeleri örnek gösterilerek belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

23 Haziran 2007

2) “AKP Mazotu Katladı” sürmanşetinde, mazot fiyatının AKP döneminde enflasyonun yüzde 37 üzerinde zamlandığı belirtiliyor.

24 Haziran 2007

1) “Gurbetçilerden Seçmene Çağrı” manşet haberinde, yurtdışındaki gurbetçilerin önemsenmediklerini hissetmeleri ve yeşil sermaye mağduriyetlerinin de giderilmeyişi tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

25 Haziran 2007

1) “Asker Kaygılı” manşet haberinde, Irak hakkında rapor hazırlayan TSK’nın, AKP’nin siyasi liderliğinden destek alamaması nedeniyle

gidişattan duyduğu endişe bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

26 Haziran 2007

1) “Af AKP’ye Yaradı” manşet haberinde, iktidarın vergi affı düzenlemesinin birçok AKP’li bakan ve milletvekillerini kapsamına alması sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

27 Haziran 2007

1) “Miting Öncesi Subaya Yumruk” manşet haberinde, Erdoğan’ın konut açılış töreninde, TOKİ basın müşavirinin bir subay yumruklaması tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

28 Haziran 2007

2) “AKP Yargıya Savaş Açtı” sürmanşetinde, Anayasa Mahkemesi’nin cumhurbaşkanlığı seçimi konusunda ‘siyasi uzlaşmayı’ tavsiye eden gerekçeli kararının ardından AKP’li kurmayların yargıya sert eleştirileri belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

29 Haziran 2007

1) “’Terörü Kollama’” manşet haberinde, Sosyalist Enternasyonal’e katılan Baykal’ın, Talabani’ye yaptığı eleştiriler bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Hollanda da Koruyor” sürmanşetinde, Türkiye’deki Oyakbank’ı alan yabancılar arasında bulunan Hollandalıların kendi ülkelerinde stratejik önemdeki şirketleri yabancılarla satmadıkları belirtiliyor.

4) Gazetede ilk defa seçim dönemine girildiği ‘Cumhuriyet Seçimin Nabzını Tutuyor’ anonsu ile duyurulmaktadır. Sayfanın en üstünde şerit halinde yer alan anonsta, ek olarak hazırlanan seçim dergisinin duyurusu ve içerisindeki çalışmalar renklendirilerek belirtilmiştir.

30 Haziran 2007

1) “Salondan Kaçtılar” manşet haberinde, Sosyalist Enternasyonal’de Barzani ve Talabani’nin Baykal’ın eleştirileri neticesinde salonu terk edişleri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Oy İçin Kesenin Ağzı Açıldı” sürmanşetinde, AKP hükümetinin seçim yaklaştığı için çiftçiye borç ertelemeleri yaptığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

1 Temmuz 2007

1) “Başkente Susuz Yaz” manşet haberinde, Ankara’da barajlardaki suyun tükenmesinin içme suyu sorununa yol açacağı sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Sıcak Parada Tatlı Rant” sürmanşetinde, bir ticaret odasının yaptığı araştırmaya göre Türkiye’de sıcak para ve cari açık kaynaklı büyük ekonomik risk olduğu belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

2 Temmuz 2007

4) “Sivas Katliamcılarını Bulunsun” haberinde ise anma gösterisi yer almaktadır. Haber fotoğrafında göstericiler, adalet aradıkları katledilen kişilerin fotoğraflarını taşıırken görülmektedir.

3 Temmuz 2007

- 1) “Anlaşma Hazine’de” manşet haberinde, AKP hükümetinin Kuzey Irak’a askeri müdahalede bulunmamak karşılığında ABD’den 8.5 milyar dolarlık kredi aldığı bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 2) “Yoksulluk Üzerinden Oy Avcılığı” sürmanşetinde, AKP’nin oylarını arttırmak için yardım paketlerini kullanışı eleştiriliyor.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.
- 4) “Katliama Yanıt” haberinde ise Sivas katliamını anma gösterisinde çıkan gerginlik yer almaktadır. Gösteri fotoğrafının yanında, bir Alevi yurttaş tepkisini elindeki sazı kaldırarak ifade etmektedir. Böylece bu topraklardaki varlığının süreceğini sembolizm yoluyla vurgulamaktadır.

5 Temmuz 2007

- 1) “Bakanlıktan İtiraf” manşet haberinde, Dışişleri Bakanlığı’nın Irak’ın kuzeyinde operasyon yapmama sözü vererek ABD’den kredi alındığını doğrulayan açıklamaları bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.
- 2) “Pembe Tablo Oyunu” sürmanşetinde, TÜİK’in açıkladığı ekonomik göstergelerin gerçeği yansıtmadığı belirtiliyor.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.
- 4) “Baykal:Başbakan’ın Ders Verme Hakkı Yok” haberinde ise terör üzerinden iktidarı eleştiren CHP lideri yer almaktadır. Haber fotoğrafında Baykal, ‘Şimdi Değişim Zamanı’ sloganıyla gülümseyerek umut vaat eden bir görsel oluşturmaktadır.

6 Temmuz 2007

- 1) “Ekimde Referandum” manşet haberinde, Anayasa Mahkemesi’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesi için yasal zemin oluşturması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.
- 2) “İşçiden Sağ Partiye Oy Yok” sürmanşetinde, işçi temsilcileri, hükümeti çalışanların sorunlarına duyarsız kalmakla suçluyor.
- 3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

7 Temmuz 2007

- 2) “’Yeniden Seçime Gidilebilir’” sürmanşetinde, dışişleri bakanı cumhurbaşkanı seçilmesi krizi çözülemezse erken seçime gidilebileceğini belirtiliyor.
- 4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

8 Temmuz 2007

- 4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

9 Temmuz 2007

1) “Sağlıkta Soygun” manşet haberinde, hastahanelerin, hastaların faturalarını şişirerek devleti zarara uğrattıkları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

10 Temmuz 2007

1) “Uzlaşma Çarkı” manşet haberinde, Erdoğan’ın, açıklamalarında söylemini değiştirerek ‘muhalefetle uzlaşmaya’ yönelmesi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

11 Temmuz 2007

1) “AKP’de Karmaşa” manşet haberinde, cumhurbaşkanı seçilmesi krizi devam ederken, AKP’den yapılan çelişkili açıklamalar bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar ve krokilerdir.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan

bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

12 Temmuz 2007

1) “AKP Sattı Savurdu” manşet haberinde, AKP hükümetinin özelleştirmelerine rağmen devlet borcunun artışı sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “’Sezer Modeli Yararlı’” sürmanşetinde, CHP lideri Baykal cumhurbaşkanı seçiminde Sezer tarafından önerilen uzlaşma formülünün yararlı olduğunu belirtiyor.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

13 Temmuz 2007

1) “Meclis’e Üç Parti Girecek” manşet haberinde, YÖN-ARA anket şirketinin yaptığı ankete göre meclise girecek partiler bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “Ekonomi Karanlık” sürmanşetinde, cari açığın ve devlet borçlarının artmasının Türk ekonomisini bozduğu belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı şemalar ve veri görselleştirmeleridir.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen

kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

14 Temmuz 2007

1) “Yasak Dinlemiyor” manşet haberinde, AKP’li kurmayların YSK ve Anayasa yasaklarına aldırmaksızın propaganda çalışmalarını sürdürmeleri sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

15 Temmuz 2007

1) “Erdoğan’ın Serveti 11 Yılda 355 Kat Arttı” manşet haberinde, Erdoğan’ın mal varlığındaki olağanüstü artış bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

16 Temmuz 2007

1) “Kömür Rüşveti” manşet haberinde, hükümetin vatandaşlara kömür yardımı yaparak oyunu almaya çalışması sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

17 Temmuz 2007

1) “Kadrolaşmanın Sonu” manşet haberinde, eğitimde AKP’nin liyakat sahibi olmayanları kadrolaştırmasının yarattığı sorunlar tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “AKP Zenginleri” sürmanşetinde, AKP kabinesinde yer alan bakan çocuklarının lüks yaşamı ve mal varlıklarındaki tutarsızlıklar belirtiliyor.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

18 Temmuz 2007

1) “Rüşvet Bütçesi” manşet haberinde, AKP’nin belediye yardımları ve yeşil kart gibi seçim odaklı çalışmalarına harcadığı paraların bütçede problemlere yol açtığı bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “200 TIR’lık ‘gemicik’” sürmanşetinde, Erdoğan’ın, oğlunun satın aldığı gemiye ‘gemicik’ ifadesini kullanmasına karşın, gerçeklerin öyle olmadığı verilerle belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

19 Temmuz 2007

2) “‘Zaten Gidecek’” sürmanşetinde, Erdoğan’ın, sandıkta kaybederse siyaseti bırakacağı sözleri üzerine CHP lideri Baykal’ın değerlendirmeleri belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar ve karikatürden oluşmaktadır.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

20 Temmuz 2007

1) “Anket Komedi” manşet haberinde, muhalefetin AKP’yi kamuoyunu yönlendirici seçim anketleri yayımlamakla suçlaması tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı şemalar ve veri görselleştirmeleridir.

4) Sayfanın tepesinde şerit halinde ‘Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün. Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet’inize sahip çıkın.’ ifadesi yer almaktadır. Bakan kişiye, sandığın içindeymiş izlenimi veren fotoğrafta, dışarıyı gören tek delikten ise üzerine toprak atan bir kişi görülmektedir. Statükonun tehlikeleri vurgulanmakta ve ölüme eş değer olabileceği ima edilmektedir.

21 Temmuz 2007

1) “5 Yıllık Kara Tablo” manşet haberinde, AKP yönetiminde dış politika, eğitim ve ekonomi alanlarında yaşanan kötü gidişat sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Tarihe AKP Darbesi” sürmanşetinde, Beşiktaş ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında açılan imar planı davaları belirtiliyor.

4) Sayfanın tepesinde siyah bir şerit halinde ‘Bu sandığın içindeki tehlikeyi görüyor musunuz ? Oylarınızı laik ve demokratik Türkiye için birleştirin’ uyarısı yer almaktadır. Görselde, siyah zemin üzerinde dikdörtgen açıklıktan bir çift kadın gözü görülmektedir. Görüntü, kara çarşaf veya burka giyen kadını andırmaktadır. Yaşam tarzına müdahale ve seküler devlet üzerindeki endişeleri sembolize etmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi Bulguları

Cumhuriyet Gazetesi’nin manşet ve sürmanşetlerinde ağırlıklı olarak AKP iktidarını doğrudan veya dolaylı olarak eleştiren konular yer almaktadır. Muhalif sol ve Atatürkçü aktörlerin perspektifleri yayın politikasıyla paralel şekilde olumlanmakta ve çoğunlukla haber başlığı haline getirilmektedir.

Sol Kemalist ve devrimci yayın politikasını benimseyen gazete, mevcut iktidar hakkında olumsuz bir imaj inşa etmek ve işlerin kötü gittiğini göstermek adına genellikle iktidarın eylemlerini negatif ve tartışmacı bir üslupla işlemektedir. Manşet ve sürmanşetlerde AKP yönetiminin hataları, laiklik karşıtı eylemleri, yolsuzlukları ve anti-demokratik faaliyetleri, CHP ve muhalefet partilerinin iktidarı sınırlamak adına attıkları olumlu adımlar

konuları baskın olmuştur. CHP, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Türk Silahlı Kuvvetleri ve muhalif toplumsal unsurların açıklamaları pozitif veya nötr bir şekilde ele alınmıştır. En çok öne çıkan haber konusu ise, AKP iktidarına karşı umut verici bir direniş şeklinde kodlanan Cumhuriyet Mitingleri olmaktadır.

Dönemin önemli olgularından birisi ise terör olmuştur. Cumhuriyet neredeyse tüm terör haberlerini gazetecilik etiğine uygun olarak itidalli biçimde değerlendirmiş ve nötr haber yazımlarıyla işlemiştir. Terör haberlerini çoğunlukla bilgilendirici şekilde ele alan gazete dramatizasyondan büyük oranda kaçınmış ve peşin hükümlü değerlendirmelerden uzak durmuştur.

Cumhuriyet Gazetesi'nin düşünce gazetesi profiline uygun olarak bilgilerin vurgulanıp, görsel öğelere genellikle daha az önem verdiği görülmektedir. Fotoğraflar genellikle arşivden seçilip haber yazılarına oranla oldukça küçük olarak yer almaktadır. Fotoğrafın kendisinin haber olduğu istisnalar dışında haberlerde görsellik ikinci planda görülmektedir.

Öte yandan, gazete küçük görseller ile çok şey anlatmayı başarmıştır. Cumhuriyet haberlerde az sayıda görsel kullanmasına karşın, genellikle haber fotoğrafçılığı açısından kaliteleri yüksek olan ve anlam derinliği açısından çok katmanlı içeriklere yer vermiştir. Gazete, sıklıkla standart fotoğrafların yanında karikatür ve dijital tasarımlar gibi keyifli, çeşitli yöntemler kullanmıştır. İçerisinde sembolizm ve çarpıklıkların vurgulandığı yer yer sanatsal denilebilecek ölçüde anlamı kuvvetlendiren görsel kompozisyonlar oluşturulmuştur.

Tematik Değerlendirmeler

Cumhuriyet Gazetesi'nde 18 tane AKP'nin yolsuzlukları üzerine haber bulunmaktadır.

“Yolsuzluk Batağı”, “’Erdoğan Yolsuzluğu Örttü’”, “Erdoğan'ın Serveti 11 Yılda 355 Kat Arttı”, “AKP Zenginleri”, “Rüşvet Bütçesi”, “200 TIR'lık ‘gemicik’”, “Af AKP'ye Yaradı”, “Kömür Rüşveti”, “Kadrolaşmanın Sonu”, “AKP'nin Kolladığı Sendika”, “Oy İçin Kesenin Ağzı Açıldı”, “Yoksulluk

Üzerinden Oy Avcılığı” haberlerinde AKP’nin başında olduğu devlet kurumlarında yaşanan yolsuzluk çeşitleri açıklanmaktadır. Hak edilmeyen pozisyonlar, rüşvet, hırsızlık, zimmetine mal geçirme ve makul bir açıklaması olmayan zenginleşmeler üzerinden iktidara yüklenilmektedir. AKP’nin seçim öncesi vatandaşları parayla satın almaya çalıştığı belirtilmektedir. Seçim öncesi borç ertelemeleri ve yardım paketleri aracılığı ile adil olmayan bir seçim ortamı meydana getirildiği vurgulanmaktadır. Böylece iktidar hakkındaki olumsuz bilgiler ortaya dökülerek seçmenlerin bilinçli tercihler yapması ve muhalif partilere yönelmesi istenmiştir. “Sakıncalı Müsteşar Korunma Peşinde”, “Erdoğan’a Yakın Olan Dokunulmaz”, “Yasak Dinlemiyor”, “AKP Yasa Kaçırıyor”, “AKP Yine Yasa Kaçırdı”, “AKP Oyunu Bozuldu” haberlerinde ise, AKP’nin yasaları çiğneyerek veya etrafından dolanarak suç işlediği ifade ediliyor. Yasa yapıcıların kendilerinin yasaları çiğnemesi skandal olarak gösterilmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi’nde 17 tane AKP’nin başarısızlıklarını gösteren haber bulunmaktadır.

“Her Adım Fiyasko”, “Erdoğan Döneminde Suç Patladı”, “AKP Yönetemedi”, “AKP Mazotu Katladı”, “Gurbetçilerden Seçmene Çağrı”, “Sıcak Parada Tatlı Rant”, “Başkentte Susuz Yaz”, “AKP Sattı Savurdu”, “AKP’de Karmaşa”, “Pembe Tablo Oyunu”, “Anket Komedi”, “Tarihe AKP Darbesi”, “Sağlıkta Soygun”, “Ekonomi Karanlık”, “Uzlaşma Çarkı”, “5 Yıllık Kara Tablo”, “Törenlerde Bayrak Krizi” haberlerinde AKP’nin başarısız yönetim politikalarının sonuçları yer almaktadır. Buna göre, AKP yönetimi, doğru seçim stratejileri geliştirmekte başarısız olmuş, suç oranları katlanarak artmış, seçim krizleriyle ülkeyi bunalıma sürüklemiş, yakıtı zamlandırmış, gurbetçilerin mağduriyetlerini gidermemiş, cari açık kaynaklı büyük ekonomik risk yaratmış ve üstüne Ankara’da içme suyu sağlamak için gerekli çalışmaları yapmamıştır. Gazete AKP’nin eksiklikleri ve hataları üzerine güçlü bir eleştirel dil geliştirerek iktidarın gücünü sınırlandırmaya ve muhalefetin ise, seçimlerde elini güçlendirmeye çalışmaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde 17 tane CHP'yi destekleyen haber bulunmaktadır.

“Yaz Ortasında Seçim”, “Solda Güç Birliği”, “Baykal: Anlaştık”, “CHP Bekliyor”, “El Ele Verme Günü”, “El Ele Samsun'da”, “Güçbirliği Tamam”, “İlhan Kesici CHP'de”, “CHP'de Yeni Yüzler”, “Türkiye'nin Kader Seçimi”, “CHP'den ‘İktidar Pusulası’”, “’Terörü Kollama’”, “’Sezer Modeli Yararlı’”, “Hedefimiz Akp”, “Salondan Kaçtılar”, “Baykal:Başbakan'ın Ders Verme Hakkı Yok”, “’Zaten Gidecek’” haberlerinde CHP ve lideri Baykal'ın açıklamaları bulunmaktadır. Gazete Baykal'ın açıklamaları ve CHP'den gelen siyasi hamleleri olumlu gelişmeler olarak değerlendirmiştir. Bu nedenle genellikle Baykal'ın, konuşmaları haber dilinden kopmadan tırnak içerisinde doğrudan aktarılmıştır. Ana muhalefet partisi olup, 2007 yılında AKP'ye en yakın siyasi alternatif olarak görülen CHP desteklenmiştir. İdeolojik olarak gazeteye en yakın parti olması nedeniyle CHP hakkında sıklıkla pozitif içerikler öne çıkartılmıştır. Gazetenin Baykal'ın liderliğinde, AKP'ye karşı bir muhalif sol cephe kurulması noktasında beklentisi varmış izlenimi oluşmaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde 15 tane protesto ve anma günleri üzerine haber bulunmaktadır.

“Erdoğan'a Protesto”, “Şehit Cenazesinde Erdoğan'a Protesto”, “PKK'ya Lanet Hükümete Tepki”, “Yan Gelip Yatmıyor”, “Halkın Öfkesi İktidara”, “AKP'nin Çelengini Parçaladılar”, “AKP'ye Öfke Askere Alkış” haberleri PKK'nın terör saldırılarının ardından ortaya çıkan hükümet karşıtı protesto gösterileridir. AKP'nin yönetimi altında yükselen terör dalgasında öfkeli vatandaşlar cenazelere gelen AKP'li temsilcileri yuhalamakta ve tepki göstermektedir. Gösteri haberleri, terörün AKP'nin politik kararlarıyla iltisâğını vurgulamaktadır. “Halktan Alkışlı Uyarı”, “AP'de Alevilerden AKP Eleştirisi”, “İşçiden Sağ Partiye Oy Yok”, “İstanbul Ağlar Muammer Güler”, “Üç Fidan Unutulmadı”, “Sivas Katliamcılarını Bulunsun”, “Katliama Yanıt”, “Yargı Şehidi Anıldı” haberleri çeşitli STK, sendikalar ve dini mezhep temsilcilerinin protestolarını içermektedir. Cumhuriyetin geleceği, Alevilerin yaşadığı sorunlar, işçilerin sağ siyasetten umutlarını kesişleri ve yine işçilerin 1 Mayıs'ta maruz kaldıkları şiddet nedeniyle AKP'ye yönelen

negatif eleştiriler anlatılmaktadır. Türk solunun liderlerini ve terör saldırılarında şehit olanlar üzerine yapılan gösteriler de bulunmaktadır. İlgili protesto ve anmalar gazeteye ideolojik açıdan anlamlı ve yakın buldukları için önemsenmiştir. AKP iktidarına karşı söylemlerin yer aldığı ve sol kesime ait olan protest duruşların altı çizilmektedir.

Cumhuriyet gazetesi sayfa üstlerinde yaptığı metin, görsel karışımı siyah arka planlı şeritlerinde 15 defa seçim uyarısı veya çağrısı diyebileceğimiz ögeler yayınlamıştır. Gazete AKP yönetimini Türkiye Cumhuriyeti için varoluşsal bir tehdit olarak görmüş ve doğrudan okuyucularına hitap eden seçim uyarılarında bulunmuştur. Laik, demokratik devletin korunması ve yaşam tarzına müdahale eden bölücü unsurların def edilmesi için birliktelik çağrıları yapılmış, bu düşüncelerle sandığa gidilmesi istenmiştir. Telkin edilen mesajlar pozitif ifadeler olmasına karşın işaret ettikleri görsel ögeler korku ve kaygı uyandırıcıdır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde 14 tane 'Cumhuriyet Mitingi' haberi bulunmaktadır.

“Adana Cumhuriyet İçin Yürüdü”, “Anadolu Ayağa Kalktı”, “Birlikte İzmir’e”, “Liderler Kol Kola Gelmeli”, “İzmir Şölene Hazır”, “İzmir’deyiz”, “Halk Başaracak”, “’En Büyük Güç Gösterisi’”, “19 Mayıs Ruhu Yaşıyor”, “Samsun’dayız”, “Karadeniz Coştı”, “Washington’da Cumhuriyet Mitingi”, “İrtica Barınamaz”, “Şölen Gibi Seçim Mitingi” haberlerinde cumhuriyet mitinglerine katılımı arttırmak amaçlı anonslar, mitinglerden olay haberleri ve mitinglere katılan siyasi liderlerin açıklamaları yer almaktadır. Cumhuriyet mitingleri, birkaç seçimi arka arkaya kazanmış olan AKP iktidarı karşısında parlamenter demokrasi, anayasa, laiklik ve Cumhuriyet değerlerini muhafaza etmek isteyen Atatürkçü kesimin öncülük ettiği bir halk hareketidir. Dinin devlet işlerine karışması, hayat tarzına müdahale ve genel olarak AKP hükümetinin yarattığı endişeler mitinglere ivme kazandırmıştır. Bu birleştirici özellikleri nedeniyle gazete mitinglere tam destek vermiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde 14 tane anayasa, hukuk ve yargı üzerine haber bulunmaktadır.

“Erdoğan Evren'e Özeniyor”, “AKP'den ikinci 367 denemesi”, “Sezer İade Etti”, “Kanadoğlu'ndan Anayasal Uyarı”, “Saygı Sınırını Aştı”, “Paket Mahkeme Yolunda”, “Paketin Tümü Sakatlandı”, “'Halk Seçsin' Mahkemelik”, “AKP Yargıya Savaş Açtı”, “Otomatik Seçim”, “Ekimde Referandum”, “'Yeniden Seçime Gidilebilir'”, “Son Söz Yargının”, “Ülke İçin Sandığa” haberlerinde AKP'nin cumhurbaşkanı seçtirmek için hukuk sınırlarını zorlayan tutumunu göstermektedir. Gazete anayasa, anayasa mahkemesi ve hukuk kararlarını ilgilendiren konuları sürekli olarak uzmanlara dayandırarak haberleştirmiştir. İktidarın anayasayı çıkarı için aşındırdığı, teamülleri çiğnediği ve istediği cumhurbaşkanını seçtiremediğinde cumhurbaşkanının yetkilerini kısıtlama yoluna gidişi alanındaki uzman hukukçular tarafından açıklanmıştır. Gazete parlamenter sistemi koruyucu yayın politikası izlemiş ve bunu vatanseverlik ile özdeşleştirmeye çalışmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde 12 tane terör üzerine haber bulunmaktadır.

“İhmalin Sonucu”, “Hükümet Uyarılmış”, “İktidar Ciddiyetsiz”, “Muhalefet AKP'yi Suçluyor”, “'Siyasi Boşluk Var'” haberlerinde iktidarın terör saldırıları karşısında nasıl bir zafiyet içerisinde olduğu vurgulanmaktadır. MİT, Genelkurmay, Emniyet güçleri AKP yönetimine terör uyarıları yapmasına karşın siyasi liderliğin hantal hareket ettiğinin altı çizilmektedir. “Terörü Küçümsedi”, “ABD'yi Memnun Etti”, “Asker Kaygılı”, “Miting Öncesi Subaya Yumruk”, “'Son Teröriste Kadar'” haberlerinde ise tırmanan PKK terörü karşısında AKP yönetiminin hayrete düşürecek ölçüde lakayt davranarak teröre hizmet ettiği izlenimi oluşmaktadır. AKP'nin eylemleri teröre destek ve işbirlikçiliği olarak sunulmuştur. “Anlaşma Hazine'de”, “Bakanlıktan İtiraf” haberlerinde ise, AKP'nin, ABD'nin isteği doğrultusunda Irak'ın kuzeyine operasyon düzenlememesi karşılığında kredi aldığına yer verilmiştir. ABD ve AKP'nin aynı doğrultuda yaptıkları açıklamalar bakanlıktan verilen bilgilerle doğrulanmaktadır. ABD'nin AKP

ile yakın ilişkisinin altı çizilerek güvenlik zafiyeti şüphesine dikkat çekilmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde yedi tane laiklik ve rejim üzerine haber bulunmaktadır.

“AKP Hamlesi Geri Tepti”, “Rejim Krizi Çıkar” haberlerinde AKP anayasal düzeni bozarak rejimi tehlike altına sokmakla suçlanmaktadır. “AKP Sözde Laik”, “İktidar Takıyyesi”, “Takıyye İtirafı” haberlerinde AKP’li liderlerin, laiklik konusunda pozitif açıklamalarına karşın hükümetin eylemlerinde anti-laik olduğu belirtilmektedir. “İrtica Tehdittir”, “Türban Reklamı Panolarda” haberlerinde AKP hükümetinin din ve devlet işlerini birbirine karıştırarak din temelli ayrımcılıklar uyguladığı ve bunun irtica endişesini arttırdığı işleniyor. Gazete, AKP yönetiminin islamcı özelliklerini koruduğu ve kelime oyunları ile laiklik, rejim konularında halkın yanıltıldığının altını çizmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde beş tane AKP-CHP-MHP dışındaki partiler üzerine haber bulunmaktadır.

“Ağar ve Mumcu Yollarını Ayırıyor”, “Merkez Sağda İpler Koptu”, “Partilerde Liste Depremi”, “Listeler Boş Kaldı”, “Merkez Sağ Tamam” haberlerinde DYP ve ANAVATAN partilerinin seçim süreci görülmektedir. İki partiye de mesafeli yaklaşan gazete yalnızca seçim ittifakı oluşturma aşamalarındaki gelişmeleri belirtmiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde üç tane ekonomide özelleştirmeler üzerine haber bulunmaktadır.

“Yabancı İşgali”, “Yabancıya Satan Üzülüyor”, “Hollanda da Koruyor” haberlerinde AKP yönetiminin neo-liberal politikaları arasında öne çıkan özelleştirmeler eleştirilmektedir. Gazetenin tutumu özelleştirmelere tamamen karşı olmamak ile birlikte, Türkiye açısından kritik öneme sahip sektörlerin devlete ait olması gerektiğinin altını çizmektedir.

3.2. Hürriyet Gazetesi

4 Mayıs 2007

2) “Siyaset Toz Duman Ekonomi Sütliman” sürmanşetinde, cumhurbaşkanlığı seçimleri hakkında Genelkurmay’ın yaptığı açıklama nedeniyle siyasette belirsizlikler sürerken, aynı anda yapılan İzmir Limanı özelleştirmesi belirtiliyor.

4) Sayfanın altında 1 Mayıs İşçi Bayramı’ndaki gösterilere yapılan polis müdahalesine dair eleştirel bir karikatür yer almaktadır. Karikatürde pazardaki biber satıcısı ‘Geel abla geel ! 1 Mayısın Biber Gazı Bunlar Geel’ derken görülmektedir. Polisin sembolleşen toplumsal kontrol aracı ‘biber gazı’ üzerinden, AKP yönetiminin emriyle göstericilere sert müdahalede bulunulması yerilmiştir.

5 Mayıs 2007

1) “Şaşkırtan Anket” manşet haberinde, CNN International’ın web sitesinde Türkiye hakkında yapılan ankete katılanların yüzde 76’sının, ‘TSK bildirisinin demokrasiye zarar vermediği’ düşüncesinde olduğu bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

6 Mayıs 2007

1) “İlk Birleşme Sağda” manşet haberinde, merkez sağda DYP ve Anavatan partilerinin DP çatısı altında birleşmeleri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “Ege De Coştı” haberinde ise Ege Bölgesi’nde yapılan Cumhuriyet mitingleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında Atatürk bayrak, posterleri ve Türk bayrakları görülmektedir. Kalabalık mitingün en öne çıkan dövizinde

‘İnanca Saygılıyız, İrticaya Hayır’ denilmektedir. Rejim konusundaki endişeler dile getirilirken, aynı zamanda AKP hükümetinin mitinglere yaptığı eleştiriler yanıtlanmaktadır.

7 Mayıs 2007

1) “Bildiri Çekildi Gül De Çekildi” manşet haberinde, TSK’nın hükümete karşı yayınladığı bildiriye kaldırmasının ardından, Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanlığı adaylığından çekilmesi tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde Erdoğan ve Gül’ün gergin, endişeli jest ve mimikleriyle mecliste çekilmiş bir fotoğraf yer almaktadır. TSK ve AKP hükümeti arasındaki gerginliğin askeri darbe ihtimalini gündeme getirdiği dönemin siyasi belirsizliği fotoğrafta özetlenmiştir.

8 Mayıs 2007

4) “İşte Bilen Orada ” haberinde ise TSK bildirisinin mecliste AKP ve Anavatan’lı vekiller arasında neden olduğu kavga yer almaktadır. Haber fotoğrafında Anavatan lideri Mumcu, suçlayıcı bir şekilde parmağını uzatırken görülmektedir.

9 Mayıs 2007

1) “Tartışılan Adam Aday Oluyor” manşet haberinde, Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer’in AKP’den aday olması sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın altındaki karikatürde sınıfta sıkılmış görünen öğrenciler yer almaktadır. Öğrencilerin hemen üstünde dört mevsim görseli göze çarpmaktadır. Görselde, ‘İlkbahar, Seçim, Sonbahar, Kış’ ifadeleriyle ülkede sıklıkla seçim yapılmasının halka getirdiği bıkkınlık vurgulanmaktadır.

11 Mayıs 2007

2) “Türk Kadını Rejimi Korumayı” sürmanşetinde, Danıştay’ın kuruluş yıldönümünde Danıştay Başkanı Çörtoğlu ‘irtica tehdidine’ karşı kadınları duyarlı ve kararlı olmaya davet ediyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

12 Mayıs 2007

4) “Mitinge Bayrak Yetişmiyor” haberinde ise cumhuriyet mitingi hazırlıkları yer almaktadır. Haber fotoğrafında Türk bayrağı diken bir kadın görülmektedir.

13 Mayıs 2007

2) “Gözler İzmir’de” sürmanşetinde, İzmir’de düzenlenecek olan büyük cumhuriyet mitinginin anonsu yapılıyor.

3) Sürmanşet haberinde iki kadın ellerinde Türk bayrağı ve Atatürk fotoğrafı taşımaktadır. Görselin üzerinde cumhuriyet mitinglerinde kadınların ön saflarda yer aldığı belirtilmektedir. AKP hükümetinin islami nitelikleri cumhuriyet mitinglerinin eleştiri noktalarının başında gelmektedir. Ve islami rejimlerin, öncelikli olarak haklarını kısıtladığı gruplardan birisinin kadınlar olması nedeniyle kadınların öne çıkartıldığı bir protestonun daha etkili bir mesaj verdiği düşünülmüştür.

14 Mayıs 2007

1) “İşte Atam İzmir” manşet haberinde, İzmir’de gerçekleştirilen büyük cumhuriyet mitingi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde, sayfanın yarısını kaplayan ve mitingin kalabalığını ortaya döken tepeden çekim bir fotoğraf kullanılmıştır.

15 Mayıs 2007

4) “El Ele Seçim Startı” haberinde ise DP çatısı altında birleşen DYP ve Anavatan partilerinin liderleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında yeni DP parti logosunun önünde iki liderin birlikte ellerini tutup havaya kaldırarak seçim ittifaklarını tescilledikleri görülmektedir.

16 Mayıs 2007

1) “Boğaziçi’nde Tuhaf Şov” manşet haberinde, Boğaziçi Üniversitesi’ndeki bir etkinlikte, ‘peşmerge kıyafetli’ folklor grubunun halay çektiği ve ‘türbanlı bir kızın elektro gitar çaldığı’ tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “Onların Hepsinin Hizmetkarıyım” sürmanşetinde, Başbakan Erdoğan, din ve laiklik üzerinden siyaset yapmanın hatalı olduğunu belirtiyor.

3) Manşette sahnede elektro gitar çalan türbanlı bir genç bir kız yer almaktadır. İlgili tarihlerde kamusal alanda başörtüsünün dini sembol olup, olmaması tartışmaları iktidar ve muhalefet arasında devam etmektedir. Sürmanşet haberinde ise, Erdoğan’ın konuşma esnasındaki aktif bir fotoğrafı kullanılmıştır.

17 Mayıs 2007

2) “Bana Hala Söylemeyecek Misin” sürmanşetinde, Erdoğan, AKP’nin cumhurbaşkanı adayını eşine bile son ana kadar söylemediğini belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyondur.

4) Sayfa altındaki karikatürde Erdoğan, halkı selamlamaya karar verdikten sonra kalabalığın cumhuriyet mitingi olduğunu görünce elini indirmektedir. Erdoğan, uçurumun kenarında düşmeye yakın görünmektedir ki, böylece mitinglerin Erdoğan’ı iktidardan düşürebileceği benzetmesi kurulmaktadır.

18 Mayıs 2007

2) “Solda Özlenen Beraberlik” sürmanşetinde, CHP ve DSP’nin seçim ittifakı kurduğu belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

19 Mayıs 2007

2) “En Kararlı 19 Mayıs” sürmanşetinde, 19 Mayıs kutlamalarının ve cumhuriyet mitinginin anonsu yapılıyor.

3) Sürmanşet haberinde arşivden bir cumhuriyet mitinginin coşkulu fotoğrafı yer almaktadır.

21 Mayıs 2007

1) “Vekil Bey Çay İçiyor Bekleyin” manşet haberinde, bir AKP milletvekilinin, çay içtiği için uçak kalkışını erteletmesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir ve yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar da kullanılmıştır.

4) “Samsun’daki Coşkuya Birleşik Sol Damgası” haberinde ise cumhuriyet mitinginde DSP ve CHP liderlerinin bir araya gelişi yer almaktadır. Haber fotoğrafında iki lider halkı selamlarken görülmektedir.

22 Mayıs 2007

4) Sayfa altındaki karikatürde, CHP ve DSP liderleri huzurlu ve rahat bir şekilde yüksek katılımlı cumhuriyet mitinglerinin mekan ve saatlerinin yer aldığı saatleri izlemektedir. Cumhuriyet mitinglerinin Türk soluna verdiği siyasal ivme ifade edilmektedir.

25 Mayıs 2007

1) “Bize Bir Çaycı Bile Vermediler” manşet haberinde, terörle mücadeleden sorumlu bir emekli tümgeneral AKP yönetiminin kendilerine hiçbir kaynak aktarmadığını bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir ve yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar da kullanılmıştır.

26 Mayıs 2007

4) Sayfanın en altında Genç Parti'nin büyük bir şerit halindeki reklamında ‘Barajı Aştık. AKP’yle Asla’ ifadeleri görülmektedir.

27 Mayıs 2007

4) “Güçbirliği Selamı” haberinde ise CHP-DSP ortak mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafında başlarının yukarısında ellerini birleştiren parti liderleri birliktelik mesajı verirken görülmektedir.

28 Mayıs 2007

1) “Baba Hakkımı Helal Ettim” manşet haberinde, Anavatan partili İlhan Kesici'nin CHP'ye geçiş süreci bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

29 Mayıs 2007

1) “Dindar Cumhurbaşkanı Sözü Çok Yanlıştı” manşet haberinde, Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı adaylığı sürecindeki pişmanlıkları bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “Yüce Meclis’te İki Sağ Kroşe” sürmanşetinde, AKP ve CHP’li milletvekillerinin yumruklaştığı kavga belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

31 Mayıs 2007

1) “Lisede Namaz Vakti” manşet haberinde, İstanbul’da bir okulda ders saatlerinde öğrencilere namaz kıldırılması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur. Oldukça bozuk ve karlı olan görüntüde namaz kılan kadınlar ‘korkutucu imajlar’ olarak yer almaktadır. Görsel, AKP yönetiminin başörtüsü ve laiklik tartışmalarına eleştirel bir bakış sunmaktadır.

4) Sayfa altındaki karikatürde yaz mevsimine denk gelen seçim için ‘klimalı oy sandıkları’ kurulmaktadır. Tatildeki seçmenin oy verme tartışmaları nüktedan şekilde ele alınmıştır.

1 Haziran 2007

2) “Yalnız PKK Değil Barzani ile ABD De Var” sürmanşetinde, Genelkurmay Başkanı Büyükanıt, Irak’ın kuzeyinde büyüyen PKK tehdidine karşı iktidardaki siyasal iradenin yol gösterici olması gerektiğini belirtiliyor.

3) Sürmanşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

4) Sayfa altındaki karikatürde lisede namaz kılınması gündemine atıfta bulunmaktadır. Sınıfta sözlüye kaldırılan öğrenci dışarıdan ezan sesinin duyulmasıyla ‘Yırttık Kız Sözlüden’ diyerek rahatlamaktadır.

2 Haziran 2007

1) “Neden Bırakıyorum” manşet haberinde, Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener’in neden yeniden aday olmayacağı bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın en altında Genç Parti’nin büyük bir şerit halindeki reklamında ‘Barajı Aştık. Türk Tarımı Bizim Namusumuz’ ifadeleri görülmektedir.

3 Haziran 2007

2) “Öcalan Benzetmesi Yılmaz’ı Çıldırttı” sürmanşetinde, Anavatan ve DP liderlerinin ittifak girişimlerinin kopma noktasına gelip sözlü atışmalarının mahkemelik olduğu belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın en altında Genç Parti’nin büyük bir şerit halindeki reklamında ‘Barajı Aştık. Ezilenler İktidar Olacak’ ifadeleri görülmektedir.

4 Haziran 2007

1) “Başkan Bey’in Kafasına Bak” manşet haberinde, AKP’ye yakın imam hatip mezunları derneği ÖNDER’in eski başkanının, imam hatip dışındaki okullarda ‘fuhuş ve uyuşturucu’ olduğu açıklamaları tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

5 Haziran 2007

1) “Kadının Gücü” manşet haberinde, seçim listelerinde tüm partilerde daha çok kadın aday gösterildiği bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfa altı karikatüründe Anavatan lideri Mesut Yılmaz, DP lideri Erkan Mumcu'ya 'Anavatanını Da Al Git' demektedir. İttifak anlaşmazlığı yaşayan ikilinin sorunları Erdoğan'ın, skandal 'Ananı Da Al Git' ifadesiyle özdeşleştirilerek esprili bir anlatım kurulmuştur.

6 Haziran 2007

1) "Tasfiye Mi Rövanş Mı" manşet haberinde, AKP'nin seçim listelerinde Irak tezkeresi karşıtları ve Saadet kökenlilerin tasfiye edilmesi tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

4) Sayfa altı karikatüründe sokaktaki bir vatandaş seçimde kaçınıcı sıradan aday gösterildiğini sorgulamaktadır.

7 Haziran 2007

1) "Son 48 Saat Paniği" manşet haberinde, DP ve Anavatan partisi arasında listelerin teslimine 48 saat kala yapılan görüşmeler tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

9 Haziran 2007

1) "Merkezde Fiyasko" manşet haberinde, merkez sağ partileri Anavatan ve DP'nin ittifak çabalarının çökmesi ve ardından gelen istifalar bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfanın en altında Genç Parti'nin büyük bir şerit halindeki reklamında 'Barajı Aştık. Şehitlerimizin Hesabı Sorulacak' ifadeleri görülmektedir.

10 Haziran 2007

4) Gazetede ilk defa seçim dönemine girildiği ‘Seçim 2007, Hürriyet Türkiye’nin Nabzını Tutuyor’ anonsu ile duyurulmaktadır. Sayfanın en üstünde şerit halinde yer alan anonsta, ek olarak il il seçim izlenimlerinin gazetede olacağı belirtilmiştir.

11 Haziran 2007

1) “Her Şeyi Göze Aldık” manşet haberinde, Abdullah Gül, Irak’ın kuzeyinde Türk askerlerine silah çekilmesinin ardından yaşananları anlatmaktadır. Haber, bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

12 Haziran 2007

1) “Saat 17.00 Kararı” manşet haberinde, PKK terörünün ve hükümete tepkilerin artması sebebiyle Erdoğan’ın terör zirvesi düzenlemesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “Tepkili Uğurlama” haberinde ise şehit cenazesinde hükümet protestosu yer almaktadır. Haber fotoğrafında şehitlerin oğulları tabuta asker selamı verirken görülmektedir.

13 Haziran 2007

1) “Önce Burayı Temizleyelim” manşet haberinde, Erdoğan’ın terör konusundaki açıklamaları ve medyada yer alan askerlere eleştirileri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

14 Haziran 2007

1) “Arkadaş Bu Terör Bitecek” manşet haberinde, CHP lideri Baykal, Erdoğan’ın terör konusundaki açıklamalarını eleştirmektedir. Haber, bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

16 Haziran 2007

2) “En İyi Koalisyon AKP-CHP Olur” sürmanşetinde, DP lideri Ağar, ülkenin rahatlaması için koalisyon önerisini belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

17 Haziran 2007

4) “Seçimlerde Türkiye İçin Oynayacağız” haberinde ise CHP’nin milletvekili aday tanıtımı yer almaktadır. Haber fotoğrafında ellerinde Türk bayraklarıyla dizilen CHP lideri Baykal ve adaylar şarkı söylerken görülmektedir.

18 Haziran 2007

1) “Askerler Tepki Göstermeliydi” manşet haberinde, Abdullah Gül, ABD’de Türkiye hakkında skandal senaryoların tartışıldığı toplantıya katılan askerlerin tutumunu eleştirmektedir. Haber, bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfa altındaki karikatürde evindeki aynaya bakan kadın Cem Uzan'ın, 'Barajı Aştık Geliyoruz' mesajını görmektedir. Genç Parti'nin sürekli Hürriyet'in de dahil olduğu medya mecralarını reklamlarla doldurmasının vatandaşlara verdiği bıkkınlık vurgulanmıştır.

19 Haziran 2007

1) "O İşi Meclis'e Bırakmam" manşet haberinde, MHP lideri Bahçeli, AKP'nin 'yolsuzluk ve talanından' hesap soracağını açıklamaktadır. Haber, bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) "Küfürle Terör Çözülmez" haberinde ise DP'nin milletvekili aday tanıtımı yer almaktadır. Haber fotoğrafında kadın adaylar el ele gülümserken görülmektedir.

20 Haziran 2007

4) "Adnan Menderes'in Evinden Seslendi" haberinde ise DP lideri Ağar'ın açıklamaları yer almaktadır. Haber fotoğrafında ege yöresinin geleneksel efe kıyafetleriyle Ağar çiçek fırlatırken görülmektedir. Kıyafet yereldeki değerleri benimseyici ve bölge yurttaşıyla özdeşleştirici bir görsel sunumdur.

21 Haziran 2007

4) "İşte Baykal'ın İktidar Pusulası" haberinde ise CHP'nin seçim vaatleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında Baykal kürsüde konuşurken görülmektedir.

23 Haziran 2007

4) “Kızımı Paris Hilton’a Benzettiler” haberinde ise AKP’li Abdullah Gül’ün, kızının türbanla diploma alması nedeniyle soruşturma aan YK’e eleştirileri yer almaktadır. Haber fotoğrafında Gl ve kızı mezuniyet töreninde görülmektedir.

25 Haziran 2007

1) “Sivil Uzlaşılı Anayasa Sözü” manşet haberinde, AKP lideri Erdoğan’ın, açıkladığı seçim beyannamesi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

26 Haziran 2007

1) “Misafirlere Ayıp” manşet haberinde, Cumhurbaşkanı Sezer ve AKP lideri Erdoğan’ın diplomatik teamülleri çiğneyerek KEİ zirvesinde bir araya gelmemeleri sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

27 Haziran 2007

4) “Danışmandan Teğmene Yumruk” haberinde ise AKP’li Erdoğan’ın katılacağı tören öncesi çıkan tartışma yer almaktadır. Haber fotoğrafında teğmeni yumruklayan yetkilinin arşiv fotoğrafı görülmektedir.

30 Haziran 2007

4) “Barzani Ve Talabani Salonu Terk Etti” haberinde ise Sosyalist Enternasyonal’de konuşan CHP lideri Baykal yer almaktadır. Haber fotoğrafında kürsüde konuşma yapan Baykal görülmektedir.

1 Temmuz 2007

4) “Kayseri’de Birlik Pozu” haberinde ise AKP mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafında Başbakan Erdoğan, TBMM Başkanı Arınç ve Dışişleri Bakanı Gül ellerini birleştirmiş biçimde havaya kaldırıp, halkı selamlarken görülmektedir. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve terör olaylarıyla arkadaşlıklarının yıprandığı iddia edilen AKP’liler verdikleri pozda bunun tersini göstermektedir.

2 Temmuz 2007

1) “Paşam Borsa %12 Kaybetti” manşet haberinde, Erdoğan’ın 27 Nisan bildirisi hakkında yorumları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Bir Kentin Bilinç Dersi” sürmanşetinde, CHP’li İzmir Belediyesi’nin başarılı su tasarrufu kampanyası açıklanıyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

3 Temmuz 2007

4) Sayfa altı karikatüründe çalışma odasında oturan AKP’li Erdoğan gergin şekilde elindeki kağıtlara bakmaktadır. Erdoğan’ın kafasının üzerinde görünen dört duvar saatinin üstünde ‘New York, London, Yaşar Paşa, Tokyo’ yazmaktadır. İktidar karşıtı açıklamalar ve gece yarısında yayınlanan muhtıralarla Erdoğan’ın birinci endişesinin Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt olduğu saat ile sembolize edilmiştir.

5 Temmuz 2007

4) Sayfa altı karikatüründe yaz tatilinde güneşlenen karı koca birbirleriyle konuşmaktadır. ‘Bu Sıcakta Kullanacağın Oy Buhar Olur’ diyen adama eşi, ‘Ay Haklısın, Hiç Kesmeyelim Tatili’ diye yanıt vermektedir. Seçimin yaza denk gelmesinin katılımı düşüreceği tartışmaları nüktedan şekilde anlatılmıştır.

6 Temmuz 2007

- 2) “Petkim’in Yarısı 2 Milyar Dolar” sürmanşetinde, AKP’nin özelleştirmeleri kapsamında Petkim’in ihale süreci anlatılıyor.
- 3) Sürmanşette görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

9 Temmuz 2007

- 4) “Erdoğan, Baykal’a Evinde Yüklendi” haberinde ise Erdoğan’ın AKP mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafında güneş gözlüğü giyen Erdoğan halka karanfil atmak üzere görülmektedir.

10 Temmuz 2007

- 1) “Fedakarlık Yapıp Dıştan Seçelim” manşet haberinde, CHP lideri Baykal’ın Cumhurbaşkanlığına aday önerisi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.
- 3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

12 Temmuz 2007

- 4) “Kaderin Rolü Neyse Oynarım” haberinde ise AKP’li Erdoğan’ın açıklamaları yer almaktadır. Haber fotoğrafında Erdoğan futbolcu formasında topa vururken görülmektedir. Erdoğan’ın siyasetçi olmaması halinde ‘futbola devam ederdim’ derken bunu aynı zamanda ‘kadere’ bağlaması başlık ve görselde birleştirilerek haberi daha ilgi çekici hale getirilmiştir.

14 Temmuz 2007

- 4) “Türbanlı Türk Kızı TIME’a Kapak Oldu” haberinde ise TIME dergisinin Türkiye’deki siyasi kutuplaşmayı konu edinmesi yer almaktadır. Haber

fotoğrafında çapraz bir açıdan çekilmiş türbanlı bir kız görülmekte ve yanında ‘Türkiye’nin İkilemi’ yazmaktadır.

16 Temmuz 2007

1) “O Reis Beşe Nasıl Geçti” manşet haberinde, AKP’li Adalet Bakanı Çiçek, bazı yargı mensuplarının çetelerle ilişkilerini değerlendirmektedir. Haber, bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “O Saati 10 Bin Dolara Veririm” haberinde ise CHP’li Baykal’ın, kol saati eleştirilerine karşı Başbakan Erdoğan’ın, saati satma teklifi yer almaktadır. Haber fotoğrafında Erdoğan mitingte karanfil atarken görülmektedir.

17 Temmuz 2007

1) “34.4 Kriteri” manşet haberinde, Başbakan Erdoğan’ın seçim hedefleri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) Sayfa altı karikatüründe CHP lideri Baykal, mitingte ‘Senin İktidarın Benim Mankenimi, Sanatçım, ‘Selülit Manyağı’ Yaptı’ diye konuşmaktadır. CHP’li liderin, AKP iktidarına yönelik eleştirilerini yönetimin halk üzerindeki etkilerini referans alarak söylemleştirmesine mizahi bir açıdan yaklaşılmıştır.

18 Temmuz 2007

1) “Başarısızlar Gidecek Mi” manşet haberinde, AKP lideri Erdoğan’ın, mitinginde tek başına iktidar olamazsa siyasi hayatını bitireceğine dair açıklamaları tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

19 Temmuz 2007

4) “Başbakan Son Mermisini Yaktı” haberinde ise CHP lideri Baykal’ın, Erdoğan hakkında seçimde ‘gidici’ olduğunu belirten ifadeleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında kalabalık ve coşkulu miting meydanına konuşma yapan Baykal görülmektedir. Fotoğraf Baykal’ın arkasından çapraz açıyla çekilerek, mitingteki halkla bütünleşmiş bir görsel sunmaktadır.

21 Temmuz 2007

4) “Dünyanın Gözü Bizde” haberinde ise Türkiye’deki genel seçimler hakkında dünya basınının düşünceleri yer almaktadır. Haber fotoğrafında elinde oy pusulasını gösteren bir kadın görülmekte ve fotoğrafın tepesine tutturulmuş, ‘Sandığa Gidin Oyunuzu Verin’ ifadeleri göze çarpmaktadır. Dünyanın dikkat kesildiği yarın yapılacak olan seçimde vatandaşın demokratik sürece katılımı teşvik edilmektedir.

Hürriyet Gazetesi Bulguları

Hürriyet Gazetesi’nin manşet ve sürmanşetlerinde ağırlıklı olarak polis/adliye, magazin ve sağlık konuları yer almaktadır. Farklı ideolojilere karşı dengeli hareket etmeye çalışan gazete hem iktidar hem de muhalif liderlere eşit miktarda yer vermeye çalışmıştır.

Muhalif ve AKP’li aktörlerin perspektifleri yayın politikasıyla paralel şekilde olumlanmakta fakat nadiren haber başlığı haline getirilmektedir. Gazete siyasi bir olay hakkında herhangi bir kesin yargıda bulunmaktan kaçınmıştır ve tartışmalı konularda soru sorarmış gibi haber başlıkları kullanmıştır.

Merkezci ve liberal yayın politikasını benimseyen Hürriyet gazetesi, mevcut iktidar ve ana muhalefet arasında eşit mesafede durmaya çalışmıştır. Bu sebeple, manşet haberlerinde en çok nötr üslup hakim olmuştur.

Çoğunlukla bilgilendirici şekilde yazılan bu haberler farklı ideolojilerden kişilerin, birbirlerine karşıt argümanları söz konusu olsa bile ağırlıklı olarak nötr üslupla yer almışlardır.

Magazinel ve yüzeysel konulara sıklıkla yer veren gazete için seçim, ikinci planda işlenmektedir. Manşet ve sürmanşetlerde AKP yönetiminin ve muhalefetin seçim vaatleri, siyasi kulis bilgileri, laiklik, Cumhuriyet mitingleri konuları baskın olmuştur. AKP, CHP, diğer siyasi partiler ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in açıklamaları nötr veya pozitif bir şekilde ele alınmıştır. En çok öne çıkan haber konusu ise, Başbakan Erdoğan'ın verdiği seçim demeçleri olmuştur.

Dönemin önemli olgularından birisi ise terör olmuştur. Hürriyet terör haberlerini ağırlıklı bilgilendirici ve sloganvari haber yazımlarıyla işlemiştir. Terör haberleri çoğunlukla nötr şekilde ele alınmıştır.

Hürriyet Gazetesi haberde bilgi ve görsel öğelere eşit önem vermiştir. Görsel öğeler çok sayıda bulunmasına karşın, çoğunlukla monoton ve öznesi pasif fotoğraflar olduğu gözlemlenmiştir. Nadir birkaç özel haber dışındaki fotoğraflar, genellikle arşivden seçilip haber yazısıyla iç içe konumlandırılmıştır. Haberlerde görsellik içeriğin tamamlayıcı unsuru olarak değerlendirilmiştir.

Hürriyet gazetesi haberlerde çok sayıda görsel kullanmasına karşın, haber fotoğrafçılığı açısından kaliteleri genellikle düşük ve anlam derinliği açısından ise son derece yüzeyseldir. Öte yandan haber fotoğraflarından bağımsız olarak, birinci sayfada yer alan siyasi karikatürler ise hem güldürüp hem de düşündürerek birçok konuyu başarıyla işlemiştir. Sıklıkla yer alan karikatürler ironi, taşlama ve absürt öğelerle mizah yaparak gazetenin öne çıkan, keyifli bir görsel yönü olmuştur.

Tematik Değerlendirmeler

Hürriyet Gazetesi'nde AKP hakkında 16 tane haber ve bir karikatür bulunmaktadır.

“Başarısızlar Gidecek Mi”, “34.4 Kriteri”, “O Reis Beşe Nasıl Geçti”, “O Saati 10 Bin Dolara Veririm”, “Kaderin Rolü Neyse Oynarım”, “Erdoğan,

Baykal'a Evinde Yüklendi", "Kayseri'de Birlik Pozu", "Paşam Borsa %12 Kaybetti", "Kızımı Paris Hilton'a Benzettiler", "Sivil Uzlaşılı Anayasa Sözü", "Dindar Cumhurbaşkanı Sözü Çok Yanlıştı", "Neden Bırakıyorum", "Tartışılan Adam Aday Oluyor", "Bana Hala Söylemeyecek Misin", "Vekil Bey Çay İçiyor Bekleyin", "Tasfiye Mi Rövanş Mı" haberlerinde Erdoğan ve AKP'li liderlerin açıklamaları yer almaktadır. Gazete şaşırtıcı biçimde vaatleri, hedefleri, icraatları, polemiklere yanıtlar, izleyiciye sempatik gelen demeçler ve Erdoğan'ın karizmatik özellikleri gibi konuları işlerken AKP'ye ölçülü bir destek sağlayan imaj çizmektedir. Gazete, seküler eğilimli seçmene, AKP'yi makul bir siyasi seçenek olarak tasvir etmeye çalışmıştır. Okuyucuya laiklik, rejim ve hayat tarzı gibi endişelerin yersiz olduğu ve ekonominin iyileştiği AKP'li liderlerin ağzından vurgulanmıştır. AKP'ye çok az sayıda yapılan eleştirilerde de parti yerine kişilere odaklanılmıştır.

Hürriyet Gazetesi'nde CHP hakkında dokuz tane haber ve iki karikatür bulunmaktadır.

"Fedakarlık Yapıp Dıştan Seçelim", "Bir Kentin Bilinç Dersi", "İşte Baykal'ın İktidar Pusulası", "Seçimlerde Türkiye İçin Oynayacağız", "Solda Özlenen Beraberlik", "Samsun'daki Coşkuya Birleşik Sol Damgası", "Güçbirliği Selamı", "Barzani Ve Talabani Salonu Terk Etti", "Başbakan Son Mermisini Yaktı" haberleri ve iki karikatürde CHP'nin siyasi hamleleri, vaatleri, polemiklere cevapları ve yaptığı ittifaklar belirtilmektedir. Gazete CHP'yi destekleyen bir görüntü sunmasına karşın haberlerin sayısı AKP'ye kıyasla azdır. Başta Baykal olmak üzere CHP'li liderlerin açıklamaları doğrudan tırnak içerisinde aktarılmıştır. CHP'nin Türk solunu birleştirmek için yaptığı ittifaklar önemsenmiştir.

Hürriyet Gazetesi'nde Cumhuriyet mitingleri hakkında beş tane haber ve bir karikatür bulunmaktadır.

"Ege De Coştı", "Mitinge Bayrak Yetişmiyor", "Gözler İzmir'de", "İşte Atam İzmir", "En Kararlı 19 Mayıs" haberleri ve bir karikatürde Cumhuriyet mitingleri bulunmaktadır. Gazete, Cumhuriyet mitinglerini destekleyen biçimlerde paylaşarak halktaki coşkuya ortak olmuştur. Gazete önemli

toplumsal olaylar olarak gördüğü mitingleri hükümet karşıtı bir hareketten ziyade bir eğlenceli bir şölen havasında yansıtmıştır. Mitinglerin muhalif yönleri sıklıkla ikinci planda tutulmaya çalışılmıştır.

Hürriyet Gazetesi'nde DP-ANAVATAN hakkında sekiz tane haber ve bir karikatür bulunmaktadır.

“İlk Birleşme Sağda”, “El Ele Seçim Startı”, “Öcalan Benzetmesi Yılmaz'ı Çıldırıttı”, “Son 48 Saat Paniği”, “Merkezde Fiyasko”, “Adnan Menderes'in Evinden Seslendi”, “En İyi Koalisyon AKP-CHP Olur”, “Baba Hakkımı Helal Ettim” haberleri ve bir karikatürde DYP, DP ve ANAVATAN partilerinin politik adımları işlenmiştir. İttifak görüşmeleri, kulis bilgileri, liderlerin açıklamaları sadece sansasyonel ve büyük bir gelişme söz konusu olduğunda gazetede yer bulmuştur. Gazete küçük partilerin haberlerini seçim gündeminde ikincil bir unsur olarak görmüştür.

Hürriyet Gazetesi'nde terör hakkında yedi tane haber bulunmaktadır.

“Her Şeyi Göze Aldık”, “Saat 17.00 Kararı”, “Önce Burayı Temizleyelim”, “Arkadaş Bu Terör Bitecek”, “Yalnız PKK Değil Barzani ile ABD De Var”, “Askerler Tepki Göstermeliydi”, “Küfürle Terör Çözülmez”, haberlerinde başta PKK olmak üzere teröre yönelik TSK ve siyasi partilerin pozisyonları belirtilmektedir. Gazete tüm mecralardan yapılan terör karşıtı açıklamaları olduğu gibi okuyucuya aktarmıştır. Demeçlerdeki çarpıcı yönler haber başlığı yapılmıştır.

Hürriyet Gazetesi'nde seçimler üzerine altı tane genel haber bulunmaktadır.

“Kadının Gücü”, “Yüce Meclis'te İki Sağ Kroşe”, “O İşi Meclis'e Bırakmam”, “Misafirlere Ayıp”, “Danışmandan Teğmene Yumruk”, “Dünyanın Gözü Bizde” haberleri ve üç karikatürde seçim kulisleri, kadın temsili, birçok partinin birlikte karıştığı kavgalar gibi konular işlenmiştir. Gazetenin MHP'ye neredeyse hiç yer vermediği görülmektedir. Seçime ilişkin genel haberlerde herhangi bir partiye pozitif veya negatif tutumda bulunulmamıştır. Öte yandan karikatürlerde ülkede sıklıkla seçim yapılması

nedeniyle halkta oluşan bıkkınlık ve tükenmişlik hali başarıyla yansıtılmaktadır.

Hürriyet Gazetesi'nde laiklik, türban ve rejim üzerine beş tane haber ve bir karikatür bulunmaktadır.

“Boğaziçi'nde Tuhaf Şov”, “Onların Hepsinin Hizmetkarıyım”, “Başkan Bey'in Kafasına Bak”, “Türbanlı Türk Kızı TIME'a Kapak Oldu”, “Türk Kadını Rejimi Korum” haberlerinde laiklik, rejim, başörtüsü sorunu ve kamusal alanda din tartışmaları yer almaktadır. Yüzeysel ve magazineller yönü baskın olan gazete siyasette de benzeri bir yaklaşım içerisindedir. Türbanlı kadınların kamusal ortamda bulunmaları, kadınların etek boylarının nerede bulunduğu ve devleti temsil eden makamlarda kılık kıyafetlerin nasıl olduğuna dair birçok norm sunulmaktadır. Gazete laikliğe kılık kıyafet bağlamında hassasiyet gösteriyor izlenimi uyandırmaktadır.

Genç Parti dört reklam ve bir karikatürle işlenmiştir. Gazete, partiye yalnızca popülist seçim reklamlarıyla yer vermektedir. Politik reklamlarda Cem Uzan'ın her partinin yaptığı vaatlere benzer popülist sloganları bulunmaktadır. Gazete, sürekli reklam vermesi ile dalga geçtiği karikatürü ile Genç Parti'yi ciddiye alınan bir siyasi aktör olarak algılamadığını göstermiştir.

Hürriyet Gazetesi'nde Türk ordusu, askerler hakkında dört tane haber bulunmaktadır.

“Şaşkırtan Anket”, “Bildiri Çekildi Gül De Çekildi”, “Bize Bir Çaycı Bile Vermediler”, “İşte Bilen Orada” haberleri ve bir karikatürde TSK'nın siyasete yansıyan eylemleri işlenmiştir. Gazete hem TSK'nın, hem de onu eleştiren siyasilerin söylemlerinden tavır almamayı tercih etmiştir. Siyaset ordu ilişkileri haberlerde üçüncü bir taraf olarak gözlemlenmektedir.

Hürriyet Gazetesi'nde ekonomide özelleştirmeler hakkında dört tane haber bulunmaktadır.

“Siyaset Toz Duman Ekonomi Sütliman”, “Petkim'in Yarısı 2 Milyar Dolar” haberlerinde AKP'nin yaptığı özelleştirmeler bulunmaktadır. Liberal politikaları desteklemesi nedeniyle gazete özelleştirmeleri ekonominin normal işleyişi içerisindeki durum haberleri olarak görmüştür. Özelleştirmeler ekonomide çarkların dönmesinin bir parçası şeklinde sunulmuştur.

“Tepkili Uğurlama” haberi ve bir karikatürde ise hükümet karşıtı protestolar yer almaktadır. 1 Mayıs gösterileri ve şehit cenazesinde hükümetin sert tavrı eleştiri konusu yapılmıştır. Gazete, hükümet karşıtı protestolara nadiren yer vererek AKP hükümetiyle zıtlaşmamayı tercih etmektedir.

3.3. Yeni Şafak Gazetesi

4 Mayıs 2007

1) “Bu Yaz Tatil Yok” manşet haberinde, meclis kararıyla genel seçimin öne alındığı sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubunun nötr olduğu nitelenebilir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

5 Mayıs 2007

1) “Temmuz Baykal'a Sıcak Geldi” manşet haberinde, CHP lideri Baykal'ın seçim tarihinin ‘çok erken’ olduğuna dair açıklamaları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Dolmabahçe'de Sürpriz Görüşme” sürmanşetinde, Erdoğan ve Büyükanıt arasında beklenmedik bir görüşme yapıldığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

6 Mayıs 2007

1) “Sivil Toplum Demokrasi Dedi” manşet haberinde, Genelkurmay Başkanlığı'nın AKP hükümetine karşı açıkladığı muhtıraya sendikaların tepkileri tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

2) “Kampanyaya Erken Başladı” sürmanşetinde, Baykal'ın son dönemde izlediği siyasetin anti-demokratik olduğu belirtiliyor.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir. Sürmanşette, Baykal'ın geçmişte askeri tanktan verdiği bir poz CHP ve ‘demokrasi karşıtlığı’ öğelerini bir araya getirmektedir.

4) “Genç Siviller Meşaleyle Hukuk Arıyor” haberinde ise bir gösteri yer almaktadır. Haber fotoğrafındaki dövizlerde askerin ‘darbecilik’ ve Sezer'in ‘sultanlıkla’ suçlandığı görülmektedir.

7 Mayıs 2007

1) “Cumhurbaşkanlığı Gasp Edildi” manşet haberinde, Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanlığının engellenmesinin demokrasi tarihine kara bir leke olarak kaydedileceği sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

8 Mayıs 2007

1) “Yabancılar Da Halk'a Güvendi” manşet haberinde, ülkede siyasi gerilim olmasına karşın yerli ve yabancı sermayeye güvenin devam ettiği bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

9 Mayıs 2007

1) “Öncelik Kadınların” manşet haberinde, AKP'nin milletvekili yarışında kadın adaylara öncelik vereceği bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

10 Mayıs 2007

1) “Muhalefet İyi Kadrolaşmış!” manşet haberinde, milletvekili adaylığı için istifa eden bürokratların büyük çoğunluğunun CHP ve MHP’li olduğu bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

4) “CHP’de Gül Paniği” haberinde ise, Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanı adaylığından çekilme dilekçesi verirken CHP’li vekillerin oylama yapıldığını zannederek salondan çıkması yer almaktadır. Haber fotoğrafında Erdoğan ve Gül birbirlerine bakarak gülümsemektedir. Böylece olayın gülünçlüğü aktörler üzerinden güçlendirilmiştir.

11 Mayıs 2007

1) “15 Gün Önce, 15 Gün Sonra” manşet haberinde, kredi derecelendirme kuruluşu Fitch’in, Türk ekonomisinin notunu düşürmesinin arkasında siyasi art niyet olduğu tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

12 Mayıs 2007

1) “3 CHP Oyu 1 Ak Parti Oyunu Silsin” manşet haberinde, Genç Siviller adlı nüktedan bir organizasyonun açıklamasında, CHP’nin ‘tek parti’ olmasını önermesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

4) “Başörtüm Beynimi Değil Başımı Örtüyor” haberinde ise Hayrünisa Gül’ün yorumları yer almaktadır. Haber fotoğrafında, Gül’ün yanında Hollanda kraliçesi Beatrix görülmektedir. Kraliçenin muhafazakar giyimi nedeniyle Gül’e benzer miktarda vücudu ‘kapanmaktadır’. Böylece bir Avrupa kraliçesi ile ‘benzer’ görünen Gül’ün ‘modern bir kadınıym’ ifadesi desteklenmektedir.

13 Mayıs 2007

2) “Açılışı Yaptı” sürmanşetinde, Erdoğan’ın 12 tesis ve seçim kampanyasının açılışını yaptığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

14 Mayıs 2007

1) “Miting Pastası” manşet haberinde, İzmir’deki kalabalık cumhuriyet mitinginin muhalif siyasiler arasında oy kapma yarışına döndüğü tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

15 Mayıs 2007

1) “Sıcağı Sıcağına” manşet haberinde, anket şirketi ANAR’ın yaptığı seçim anketine göre AKP’nin oyunun arttığı bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı veri görselleştirmeleridir.

4) “Birleşme Salonu Doldurmadı” haberinde ise DP’nin ilk toplantısı yer almaktadır. Haber fotoğrafında halihazırda büyük olmayan bir salonda boş sandalyeler görülmektedir. Partiye toplumsal desteğin olmadığı vurgulanmıştır.

16 Mayıs 2007

1) “Miting Mesajı Demirperde” manşet haberinde, cumhuriyet mitinglerinde yabancı sermaye ve özelleştirme karşıtı sloganlar atılmasının, ‘ırkçılık ve yabancı düşmanlığı’ olduğu sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Meclis’ten Kaçanların Notu Kırık” sürmanşetinde, anket şirketi ANAR’ın araştırmasına göre, Cumhurbaşkanı seçiminde muhalefet partilerinin meclisteki tutumunun aleyhlerine yansıdığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar ve veri görselleştirmeleridir.

17 Mayıs 2007

2) “Avrupalı Aydınlar Demokrasi Bildirisi” sürmanşetinde, batılı aydınlar, TSK’nın laiklik endişesi üzerine yaptığı açıklamaların yersiz olduğunu belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

19 Mayıs 2007

1) “Sezer’in Üstünlüğü” manşet haberinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in sadece bir oy alan adayı rektör atayarak ‘hukuk tanımadığı’ sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Millet Çürük Yumurtaları Görüyor” sürmanşetinde, mecliste cumhurbaşkanı seçimine gelmeyenleri Erdoğan, ‘çürük yumurta’ olarak tanımlıyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir ve yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar da kullanılmıştır.

20 Mayıs 2007

1) “CHP’ye Kayıp 3 Trilyon Sorusu” manşet haberinde, CHP’nin Kanaltürk’e aktarıldığını söylediği paranın karşılığının çıkmadığı tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

21 Mayıs 2007

4) “Baykal: Birleştik Sezer: Birleşmedik” haberinde ise ittifak yapan CHP-DSP liderlerinin çelişkili açıklamaları yer almaktadır. Haber fotoğrafında Baykal ellerini önünde bağlarken, Sezer ise tek kolunu ileri atarken görülmektedir. Fotoğraf iki lider arasındaki anlaşmazlığı ve koordinasyon eksikliğini sembolize etmektedir.

22 Mayıs 2007

1) “CHP Kayıp Trilyonda Köşeye Sıkıştı” manşet haberinde, CHP’nin, kayıp üç trilyon hakkında konuyu saptırmak için Refah Partisi’nin geçmişteki borcunu gündeme getirdiği iddiası sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

23 Mayıs 2007

4) “Boğaziçi’den Hürriyet’e Fırça” haberinde ise Hürriyet gazetesinin üniversitedeki etkinliğe eleştirilerine Boğaziçi akademisyenlerinden yanıt yer almaktadır. Haber fotoğrafında başörtülü bir kadın elektro gitar çalarken görülmektedir.

25 Mayıs 2007

1) “Terörün Hedefi Sandık” manşet haberinde, eski bir MİT müsteşar yardımcısının Ulus’taki bombalı saldırı hakkında açıklamaları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

27 Mayıs 2007

1) “Gerekçesi Ta Kendisi” manşet haberinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in cumhurbaşkanını halkın seçmesine engel olduğu ve kendisinin geçmişte sakıncalı gördüğü partili söylemlerde bulunduğu sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

28 Mayıs 2007

1) “Öymen Komutanlarla Gizlice Görüştü” manşet haberinde, eski bir CHP parti meclisi üyesinin, CHP’li Onur Öymen hakkında TSK komutanlarıyla ‘gizlice görüştüğü’ iddiası sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

29 Mayıs 2007

1) “Konuşanı Döverim” manşet haberinde, CHP lideri Baykal ve Cumhurbaşkanı Sezer’i eleştirenlere şiddetle müdahale edildiği bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar kullanılmıştır.

30 Mayıs 2007

1) “DYP’yi Ağar’ın Elinden ‘Gaptı’” manşet haberinde, DYP’nin parti ismini DP olarak değiştireceği esnada, başka bir heyetin DYP ismiyle parti kurma dilekçesi vermesi bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

31 Mayıs 2007

1) “Gizli Dosyadan Atabeyler’e Beraat Çıktı” manşet haberinde, Başbakan’a saldırı hazırlığı yaptığı iddia edilen ordu mensubu subay ve astsubayların beraat etmesi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur.

1 Haziran 2007

4) “Namaz Suç Mu Oldu” haberinde ise, Hürriyet ve Milliyet gazetelerinde çıkan lisede namaz kılındığına dair haberlere eleştiriler yer almaktadır. Haber fotoğrafında iki gazetenin haber kopyaları konularak ayıplanmakta ve hedef gösterilmektedir.

3 Haziran 2007

1) “Güniz Sokak’ta Adaylık Teklifi” manşet haberinde, CHP lideri Baykal’ın Demirel ile gerçekleştirdiği görüşme hakkında iddialar bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

5 Haziran 2007

1) “Değişim Rüzgarı” manşet haberinde, TBMM’de partilerin mevcut milletvekillerinin çoğunluğunun seçim listelerinde yer almaması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

6 Haziran 2007

1) “İlk Gün Küskünleri” manşet haberinde, milletvekili aday listelerinde yer alamayan vekillerin parti yönetimlerine tepkileri bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

7 Haziran 2007

1) “Ağar Roman” manşet haberinde, iki parti liderinin kurduğu geçici ittifakın ardından baraj endişesi nedeniyle yeniden ittifak arayışları tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

8 Haziran 2007

1) “O Artık CHP’nin Bir Bileni” manşet haberinde, AP ve DYP partilerinin CHP’yi desteklemeleri tartışmacı bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

9 Haziran 2007

2) “Kaos Kaleminin Ucunda” sürmanşetinde, Cumhurbaşkanı Sezer’in AKP’nin anayasal değişiklik teklifi hakkında karar vermesi için kalan süre belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

12 Haziran 2007

1) “’48 Saat’i Size Kim Fısıldadı” manşet haberinde, DP lideri Ağar’ın TSK bildirisi hakkında çelişkili yorumları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

13 Haziran 2007

2) “Asker Ne İstediye Verdik” sürmanşetinde, Erdoğan, komutanlarla görüştüğünü ve asker her ihtiyacının karşılandığını belirtiyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

14 Haziran 2007

2) “Bir Damla Şehit Kanını 550 Vekillige Değişmeyiz” sürmanşetinde, Erdoğan’ın ‘şehit sömürsünü’ eleştiren açıklamaları belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

15 Haziran 2007

2) “Sağlıkta Sözleşme Devrimi” sürmanşetinde, iktidarın sağlık alanında yaptığı bir dizi düzenleme belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

21 Haziran 2007

1) “Emekli Subaylar Rahatsız” manşet haberinde, emekli subayların kişisel bilgilerinin bulunduğu Oyakbank’ın satışından rahatsızlıkları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “MGK Sonrası Sürpriz Brifing” haberinde ise Erdoğan ve Büyükanıt’ın görüşmesi yer almaktadır. Haber fotoğrafında Erdoğan ve Büyükanıt aynı mekanda başka yönlere bakarken görülmektedir. TSK ve AKP iktidarı arasındaki düşünce farklılıkları, gerginlikler fotoğraftaki beden dili aracılığıyla yansıtılmıştır.

22 Haziran 2007

1) “Sicil Mailleri Paşaya Gitti” manşet haberinde, emekli bir yüzbaşının AKP milletvekillerine ait kişisel bilgileri illegal şekilde bir başka generale gönderdiği sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Milli Formayı Çıkardı” sürmanşetinde, Oyakbank’ın satışı esnasında banka genel müdürünün yaptığı muhalefetten geri adım attığı belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

23 Haziran 2007

1) “Holigan Vekilin ‘Çek’ İmtiyazı” manşet haberinde, bir CHP’li vekilin ‘karşılıksız çek’ nedeniyle tehditler alması üzerine devletin koruma tahsis etmesi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

24 Haziran 2007

1) “Taksicilere Göre CHP ve MHP Aynı” manşet haberinde, taksicilerle yapılan söyleşilere göre yapılan değerlendirmeler bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

4) “Ülkeyi Batırdılar Şimdi Mazot Yarışı Yapıyorlar” haberinde ise Erdoğan’ın seçim mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafında çok kalabalık meydan görüntüsüyle, Erdoğan’ın selam veren fotoğrafı iç içe geçmektedir.

25 Haziran 2007

1) “Köşk Yetkilerine Demokratik Rötüş” manşet haberinde, Erdoğan’ın açıkladığı seçim beyannamesine göre Cumhurbaşkanı’nın yetkilerinin azaltılacağı sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

28 Haziran 2007

1) “İtiraf Gibi” manşet haberinde, mecliste cumhurbaşkanı seçilmesinin önüne geçen yargı kararının gerekçesi yorumlanarak sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır.

29 Haziran 2007

2) “Oğlum Kazada Polise Soyadını Bile Söylemedi” sürmanşetinde, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül’ün ailesi hakkında medyada yer alan ithamlara karşı tepkisi belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

1 Temmuz 2007

2) “400 Milletvekili İstiyorum” sürmanşetinde, Erdoğan’ın mitingde halktan istediği milletvekili sayısı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

2 Temmuz 2007

2) “MHP, CHP’ye Benzedi” sürmanşetinde, MHP’nin CHP gibi ‘ulusalcı’ hareket etiği belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

3 Temmuz 2007

1) “Teşekkür Ederiz Artık Ücretsiz” manşet haberinde, sağlık ocaklarında ödenen muayene ücretinin kaldırılması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

5 Temmuz 2007

2) “CHP, MHP’yi Gözüne Kestirdi” sürmanşetinde, yapılan ankete göre CHP tabanının MHP ile ittifaka olumlu baktığı belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir ve görselleştirilen veriler bulunmaktadır.

4) “Çetelere Karşı ‘Temiz Eller’ Operasyonu Başlattık” haberinde ise Erdoğan’ın gazetecilere yaptığı açıklama yer almaktadır. Haber fotoğrafında gazetenin iki yazarı Erdoğan ile aynı masada samimi bir şekilde otururken yazarların gülümsediği görülmektedir. Pozitif, sıcak bir mesaj veren fotoğraf gazetenin AKP iktidarıyla iç içe geçen ilişkilerini tescillemektedir.

6 Temmuz 2007

- 2) “Cumhur Sececek” sürmanşetinde, AYM’nin cumhurbaşkanını halkın seçmesine yeşil ışık yaktığı belirtiliyor.
- 3) Sürmanşet haberinde yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlar da kullanılmıştır.

7 Temmuz 2007

- 1) “Yağlı Urganın Kaşifi Bahçeli” manşet haberinde, MHP lideri Bahçeli’nin, mitingte halka idam ipi fırlatma fikrini kendisinin bulduğu sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonudur. MHP lideri Devlet Bahçeli, kızgın bir şekilde halka hitap ederken yanındaki görevli idam ipini tutmaktadır. Bahçeli’nin sinirli yüz ifadesi, evrensel idam sembolüyle birleşerek itici bir görüntü sergilemektedir.

10 Temmuz 2007

- 1) “Hortum Parası Yata Ve Kata” manşet haberinde, Uzan ailesinin hortumladıkları paraların lüks harcamalara gittiği bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

11 Temmuz 2007

- 1) “Yalanı 1 YTL’ye İndirdiler” manşet haberinde, AKP lideri Erdoğan’ın mitingde muhalefetin ‘mazotu 1 lira’ yapma vaadine eleştirileri sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.
- 3) Manşet haberinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır. Manşette Erdoğan’ın mitingindeki kalabalık sayfanın büyük bir kısmını kaplamaktadır.

4) “’Uzlaşmayı’ Görünce Topu Dışarıya Attı” haberinde ise Erdoğan’ın, CHP’li Baykal’a eleştirileri yer almaktadır. Haber fotoğrafında Baykal zorlu bir durumda alnındaki teri siler gibi bir pozisyonda görülmektedir. Fotoğraftaki jest ve mimikler Baykal’ı köşeye sıkıştırılmış biçimde tasvir etmektedir.

12 Temmuz 2007

1) “Baykal’ın Ruhunda Uzlaşma Yok” manşet haberinde, CHP lideri Baykal’ın, ‘Cumhurbaşkanı meclis dışından olsun’ açıklamasına Erdoğan’ın tepkisi sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “Son Anketler Tek Parti Gösteriyor” sürmanşetinde, anketlerin AKP’nin tek başına iktidara geleceğine işaret ettiği belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermekle birlikte sayısal veriler görselleştirilmiştir.

13 Temmuz 2007

1) “Koalisyon Felaket Olur” manşet haberinde, iş dünyasının seçimden koalisyon çıkması senaryosuna yorumları sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

14 Temmuz 2007

1) “CHP-MHP Türkiye’yi Kilitler” manşet haberinde, farklı kesimlerden yorumcuların, olası CHP-MHP ittifakı hakkında değerlendirmeleri sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “İşte Son Anket” sürmanşetinde, yapılan son seçim anketinin sonuçları belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermekle birlikte sayısal veriler görselleştirilmiştir.

15 Temmuz 2007

1) “Putin’e Türkmen Gazı Çalımı” manşet haberinde, Rusya’nın gaz boru hattında Türkiye’yi by-pass etmesi üzerine, AKP hükümetinin İran’la anlaşma yapması bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu pozitif niteliktedir.

3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

16 Temmuz 2007

1) “Daha Güçlü Ekonomi Daha Çok Demokrasi” manşet haberinde, son yapılan ankete göre, halkın önceliğinin ekonomi ve demokrasi olduğu bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “İşte Er Meydanı” sürmanşetinde, Erdoğan’ın Kazlıçeşme mitinginde verdiği mesajlar belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı yaşanan olayları bire bir yansıtan aktif kompozisyonlardır ve sayısal veriler görselleştirilmiştir. AKP lideri Erdoğan’ın mitingi tepeden kalabalığı büyütecek şekilde çekilmiş olan bir fotoğrafla desteklenmiştir.

17 Temmuz 2007

1) “Teröriste Silah İlişkiyi Bitirir” manşet haberinde, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül’ün ‘ABD’nin PKK’ya silah sağladığı’ iddialarına yorumu bilgilendirici bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu nötr niteliktedir.

2) “Deprem Hortumunda Karar Haftası” sürmanşetinde, deprem bölgelerinde yolsuzluk dosyası bulunan bir MHP’linin dava süreci belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

18 Temmuz 2007

2) “Büyük Rest” sürmanşetinde, Erdoğan’ın, seçimi kaybedenin siyaseti bırakması teklifi belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

19 Temmuz 2007

2) “Küçük Öymen’den Şeyh’e Dev Teklif” sürmanşetinde, CHP’li Onur Öymen’in oğlunun, Bodrum’daki arazisi için bir şeyh ile görüştüğü belirtiliyor.

3) Sürmanşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

4) “Türkiye’ye Gelemedi Liverpool’da Parladı” haberinde ise türban nedeniyle Türkiye’de eğitimine devam edemeyen bir kadının, İngiltere’de üniversiteyi birincilikle bitirişi yer almaktadır. Haber fotoğrafında ailenin kızıyla gururlu mezuniyet fotoğrafı görülmektedir.

20 Temmuz 2007

1) “Bahçeli MİT’tendir İtimat Etmeyin” manşet haberinde, Alparslan Türkeş’in 1983’teki bir mektubunda Devlet Bahçeli hakkında yaptığı yorumlar sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.

2) “3 Milyar Dolarlık İlk Görüşme Rixos’ta” sürmanşetinde, CHP’li Onur Öymen’in oğlunun, Bodrum’daki arazisi için Rixos Otel’de Dubai Şeyhi Maktum ile görüştüğü belirtiliyor.

3) Manşet ve sürmanşet haberlerinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir.

21 Temmuz 2007

- 1) “Bahçeli’den IMF’ye Minnet Mektubu” manşet haberinde, MHP lideri Bahçeli’nin 2001 yılında IMF’den kredi desteği için gönderdiği mektup sloganvari bir biçimde ele alınmıştır. Manşet haberinin üslubu negatif niteliktedir.
- 2) “Çeteler Gitti Tahrik Düştü” sürmanşetinde, Türkiye’de çetelerin çökertildiği ve bu nedenle siyasi provakasyonların azaldığı belirtiliyor.
- 3) Manşet haberinde görsel kullanımı arşivden sade biçimde; özneleri ise profilden vermektedir. Sürmanşette, geçmişte yapılan bir organize suç tutuklamasında arka arkaya dizilmiş kelepçeli suçlular yer almaktadır.
- 4) “Menderes’ten Armağan” haberinde ise Erdoğan’ın mitingi yer almaktadır. Haber fotoğrafında mitingten coşkulu kareler ve AKP’li bir iş adamının Erdoğan’a hediye ettiği ‘Adnan Menderes imzalı’ saat görülmektedir.

Yeni Şafak Gazetesi Bulguları

Yeni Şafak Gazetesi’nin manşet ve sürmanşetlerinde ağırlıklı olarak AKP iktidarının eylemlerini olumlayan ve öven konular işlenmektedir. Öte yandan başta CHP olmak üzere muhalif partilerin adımları ve açıklamaları eleştirel olarak negatif bir üslup ile ele alınmaktadır.

İslamcı ve muhafazakâr yayın politikası benimseyen gazete, AKP yönetimini kendi ideolojisine yakın görerek desteklemektedir. Başbakan Erdoğan ve AKP’li bakanların açıklamaları sıklıkla manşet ve sürmanşetten görülmektedir. Bu anlamda yönetimde statükonun devam etmesini isteyen gazete genellikle AKP’nin rakiplerini eleştirel, tartışmacı biçimde negatif olarak ele alarak haberleştirmektedir. Manşet ve sürmanşetlerde ağırlıklı olarak Erdoğan’ın mitingleri, AKP yönetiminin icraatları, muhalefetin hataları ve çelişkileri, seküler devlet/laiklik tartışmalarının ne kadar suni ve gereksiz olduğu konuları işlenmektedir.

Gazete özellikle seçim tarihi yaklaşırken iktidara olan desteğini bir adım öteye taşıyarak haber dilini terk etmiştir. Erdoğan’ın miting ve demeçlerindeki beyanları sıklıkla sloganvari şekilde haber başlığı yapılmıştır. Ve Erdoğan’ın açıklamaları tırnak içerisine alınmadan, haber

cümleleri dahi kurulmadan bir siyasi partinin propaganda afişi gibi olduğu şekilde haber olarak yazılmıştır.

Terör olayları, döneme damgasını vuran bir diğer önemli konu olmuştur. Terör haberleri genellikle bilgilendirici şekilde ele alınmıştır. Ağırlıkla nötr veya negatif bir üslupla işlenmesine karşın, Yeni Şafak'ın terör haberleri sıklıkla dramatizasyon ve ajitasyon barındırmıştır.

Yeni Şafak Gazetesi haberde bilgi ve görsel öğelere eşit önem atfetmiştir. Görsel öğelerin çok sayıda bulunmasına karşın, çoğunlukla donuk ve tek boyutlu fotoğraflar olduğu gözlemlenmiştir. Fotoğraflar, genellikle varsa haber konusunun aktif fotoğraflarından tercih edilmiş, aksi halde arşivden seçilip haber yazısıyla iç içe konumlandırılmıştır. Haberlerde görsellik içeriğin tamamlayıcı unsuru olarak değerlendirilmiştir.

Yeni Şafak haberlerde çok sayıda görsel kullanmasına karşın, haber fotoğrafçılığı açısından kaliteleri genellikle düşük ve anlam derinliği açısından son derece yüzeyseldir.

Tematik Değerlendirmeler

Yeni Şafak Gazetesi'nde muhalefeti doğrudan eleştiren 30 tane haber bulunmaktadır.

“Temmuz Baykal'a Sıcak Geldi”, “Kampanyaya Erken Başladı”, “Muhalefet İyi Kadrolaşmış!”, “CHP'de Gül Paniği”, “Miting Pastası”, “Birleşme Salonu Doldurmadı”, “Miting Mesajı Demirperde”, “Meclis'ten Kaçanların Notu Kırık”, “Millet Çürük Yumurtaları Görüyor”, “CHP'ye Kayıp 3 Trilyon Sorusu”, “Baykal: Birleştik Sezer: Birleşmedik”, “CHP Kayıp Trilyonda Köşeye Sıkıştı”, “Öymen Komutanlarla Gizlice Görüştü”, “Konuşanı Döverim”, “'48 Saat'i Size Kim Fısıldadı”, “Holigan Vekilin 'Çek' İmtiyazı”, “Taksicilere Göre CHP ve MHP Aynı”, “Ülkeyi Batırdılar Şimdi Mazot Yarışı Yapıyorlar”, “MHP, CHP'ye Benzedi”, “Yağlı Urganın Kaşifi Bahçeli”, “Hortum Parası Yata Ve Kata”, “Yalanı 1 YTL'ye İndirdiler”, “'Uzlaşmayı' Görünce Topu Dışarıya Attı”, “Baykal'ın Ruhunda Uzlaşma Yok”, “CHP-MHP Türkiye'yi Kilitler”, “Deprem Hortumunda Karar Haftası”, “Bahçeli MİT'tendir İtimat Etmeyin”, “3 Milyar Dolarlık İlk Görüşme

Rixos'ta", "Bahçeli'den IMF'ye Minnet Mektubu", "Küçük Öymen'den Şeyh'e Dev Teklif" haberleri muhalefette bulunan partileri eleştirip, suçlamaktadır. Muhalefet partileri sıklıkla demokrasi karşıtlığı ile suçlanmıştır. CHP ve MHP başta olmak üzere muhalif partilerin anayasa, laiklik ve parlamenter düzen konularındaki hassasiyetleri AKP'nin yönetmesini engelleme teşebbüsleri ve darbecilik olarak sunulmuştur. AKP'nin yokluğu halinde yaşanacak felaketler tasvir edilerek gazetenin hitap ettiği islamcı ve muhafazakar kesime korku pompalanmıştır. Muhalif partilerin beceriksizliği, yozlaşmışlıkları ve birbirlerinden farksız oldukları imajı oluşturulmuştur. Siyasi arena, AKP ve diğerleri olmak üzere iki cephe olarak sunulmaktadır. CHP ve cumhuriyet mitinglerine katılan Atatürkçüler, bilinç altlarında 'askeri darbe' isteyen kötü güçler olarak tanımlanmaktadır. Muhalefetin başarısızlıkları ve ittifak görüşmeleri esnasında yaşanan sorunlar ön plana çıkartılarak uzlaşılması mümkün olmayan, yetkinliği bulunmayan partiler şeklinde gösterilmiştir. Hatta gazete bir adım daha öteye giderek muhalefet partilerini ajanlıkla ve ırkçılıkla suçlamıştır. Türkiye'deki ulusalcılık, bir çeşit faşizm olarak tasvir edilmiştir. Tüm eleştiriler bir araya getirildiğinde muhalefet partilerinin ülkeyi yönetecek kapasitede bulunmadıkları ve bu nedenle kurtarıcının AKP olduğu ima edilmektedir. Geçmişteki siyasi, ekonomik ve sosyal problemler Erdoğan'ın ifadeleriyle vurgulanarak, seçimde AKP yönetiminin kazanımlarının ne olursa olsun korunması gerektiği telkin edilmektedir.

Yeni Şafak Gazetesi'nde AKP'yi doğrudan destekleyen 18 tane haber bulunmaktadır.

"Açılışı Yaptı", "Öncelik Kadınların", "Sıcağı Sıcağına", "Asker Ne İstediyse Verdik", "Bir Damla Şehit Kanını 550 Vekilliğe Değişmeyiz", "Sağlıkta Sözleşme Devrimi", "Köşk Yetkilerine Demokratik Rötuş", "Oğlum Kazada Polise Soyadını Bile Söylemedi", "400 Milletvekili İstiyorum", "Teşekkür Ederiz Artık Ücretsiz", "Çetelere Karşı 'Temiz Eller' Operasyonu Başlattık", "Cumhur Seçecek", "Son Anketler Tek Parti Gösteriyor", "Putin'e Türkmen Gazı Çalımını", "İşte Er Meydanı", "Büyük Rest", "Menderes'ten Armağan", "İşte Son Anket" haberleri AKP'yi doğrudan desteklemektedir. Gazete, AKP hakkında her yönden olumlu bir imaj

yaratmak için adeta çabalamıştır. Açılış ve icraatler daha önce hiç yapılmamış büyük hizmetler olarak sunmuştur. Kadın temsili, terörle mücadele, sağlık, suç, uluslararası gelişmeler gibi birçok alanda AKP'nin yaptıkları 'devrim' olarak tanımlanıp yüceltilmiştir. AKP'nin gücü ve Erdoğan'ın karizmatik liderlik imajı pekiştirilirken, aynı zamanda cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde mağdur edilip hakkının yenildiği algısını oluşturan haberler servis edilmiştir. Anket araştırmaları AKP'nin lehine yorumlanmış, Cumhurbaşkanlığı ve TSK'nın politik yorumları sert şekilde eleştirilerek kınanmıştır. Gazete kendisine politik misyon atfederek, muhalefetin oluşturduğu eleştirel gündemlere ve haberlere karşıt haberler üretmiş, AKP adına yanıt verilmiştir. Erdoğan'ın açıklamaları olduğu gibi haber metni yapılmış ve haber başlıkları sıkça AKP'nin seçim sloganlarını hatırlatmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi'nde seçim kulisleri hakkında 10 tane haber bulunmaktadır.

"Bu Yaz Tatil Yok", "DYP'yi Ağar'ın Elinden 'Gaptı'", "Güniz Sokak'ta Adaylık Teklifi", "Değişim Rüzgarı", "İlk Gün Küskünleri", "Daha Güçlü Ekonomi Daha Çok Demokrasi", "Koalisyon Felaket Olur", "CHP, MHP'yi Gözüne Kestirdi", "Ağar Roman", "O Artık CHP'nin Bir Bileni" haberlerinde seçim kulisleri ve seçime dair teknik detaylar yer almaktadır. Anketlerde AKP'nin cumhurbaşkanının seçimle gelmesi talebini doğrulayan sonuçlar bulunmakta ve genel seçimden koalisyon çıkması halinde ülkenin 'felakete' sürükleneceği belirtilmektedir. Kulis haberlerinde muhalefet partilerinin yapmaya çalıştıkları kötü transferler ve başarısızlıkları öne çıkartılmıştır.

Yeni Şafak Gazetesi'nde AKP'yi dolaylı şekilde destekleyen sekiz tane haber bulunmaktadır.

"Sivil Toplum Demokrasi Dedi", "Genç Siviller Meşaleyle Hukuk Arıyor", "Yabancılar Da Halk'a Güvendi", "15 Gün Önce, 15 Gün Sonra", "3 CHP Oyu 1 Ak Parti Oyunu Silsin", "Avrupalı Aydınlardan Demokrasi Bildirisi", "Çeteler Gitti Tahrik Düştü", "İtiraf Gibi" haberleriyle AKP iktidarını dolaylı yoldan desteklemek amaçlanmıştır. STK'lar, yabancı

akademisyenler, hükümetin sağladığı veriler, iktidar yanlısı gösteriler ve açıklamalardan faydalanılmıştır. Gazete, özellikle siyasi kriz dönemlerinde hükümete güven vermek ve AKP destekçisi seçmenlere moral, motivasyon aşılama için farklı kaynaklardan haber havuzunu çeşitlendirmiştir. Ülkedeki her türden olumlu gelişmeler AKP'nin icraat ve reformlarının meyveleri olarak sunulmuştur. AKP yönetiminin meşruiyetini pekiştirici ve muhalefet unsurlarını gayri meşru ilan eden bir anlatı oluşturulmuştur. Demokrasi yalnızca seçim sonuçlarına indirgenmiş ve yeterli oya ulaşılır ise her şeyin mübah olduğu bir düşünce biçimi öncelenmiştir.

Yeni Şafak Gazetesi'nde din ve türban hakkında beş tane haber bulunmaktadır.

“Namaz Suç Mu Oldu”, “Boğaziçi'den Hürriyet'e Fırça”, “Türkiye'ye Gelemedi Liverpool'da Parladi”, “Başörtüm Beynimi Değil Başımı Örtüyor” haberlerinde din ve türban konularına eğilinmiştir. Bir okulda namaz kılınması ve Boğaziçi Üniversitesi'ndeki etkinlik haberlerine bakıldığında Yeni Şafak gazetesinin Hürriyet gazetesini takip ettiği ve ertesi gün karşıt haberler yaptığı görülmektedir. Namaz kılınması ve başörtüsü konularına büyük önem veren gazete İslamcı çevrelerin hak ve özgürlüklerini genişletmeye çalışmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi'nde terör hakkında dört tane haber bulunmaktadır.

“Terörün Hedefi Sandık”, “Teröriste Silah İlişkiyi Bitirir”, “Dolmabahçe'de Sürpriz Görüşme”, “MGK Sonrası Sürpriz Brifing” haberlerinde terör olayları ele alınmıştır. Tırmanan terör olayları karşısında hükümet üzerindeki baskının artması nedeniyle terör sorunu üzerine çalışıldığı ve seçimi hedef aldığı aktarılmaktadır. Terörün artması AKP yönetimine zarar verdiği için konu saptırılmakta ve önlemek adına yapılabilecek her şeyin yapıldığı açıklanmaktadır. Terör karşısındaki zaferler AKP'ye mal edilirken, yenilgiler iktidardan soyutlanmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi'nde Cumhurbaşkanı Sezer'i eleştiren dört tane haber bulunmaktadır.

“Sezer'in Üstünlüğü”, “Kaos Kaleminin Ucunda”, “Gerekçesi Ta Kendisi”, “Cumhurbaşkanlığı Gasp Edildi” haberleri Cumhurbaşkanı Sezer hakkındadır. Gazete, Sezer'i, hukuk tanımayan, partizan, kriz çıkartan, ikiyüzlü ve makamını kötüye kullanan bir figür olarak tanımlamaktadır. Sezer'in, AKP'nin cumhurbaşkanı seçme sürecinde yaptığı açıklamalar ve vetolar ile iktidarı sınırlaması gazete tarafından skandal olarak görülmektedir. AKP'nin politikalarıyla paralel olarak, yönetim sisteminde statükonun değişmesi istenmekte ve bunun önünde bir engel olarak görülen Sezer itibarsızlaştırılmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi'nde TSK ve ordu mensuplarını eleştiren dört tane haber bulunmaktadır.

“Emekli Subaylar Rahatsız”, “Milli Formayı Çıkardı”, “Sicil Mailleri Paşaya Gitti”, “Gizli Dosyadan Atabeyler'e Beraat Çıktı” haberlerinde askerler eleştirilmektedir. Gazete, ordu içerisinde örgütlü bir yapının iktidarı darbe yoluyla indirmek amacıyla olduğunu düşünmektedir. Yaptığı haberlerde bununla bağlantılı olarak emekli askerlerin açıklamaları, iktidara karşı eylemleri ve çeşitli yerlerden çıkan patlayıcı silah gibi ekipmanlar sert şekilde eleştirilmiştir. TSK'da görevli veya emekli asker olması fark etmeksizin askerlerin adımları anti-demokratik eylem olarak nitelenmiştir.

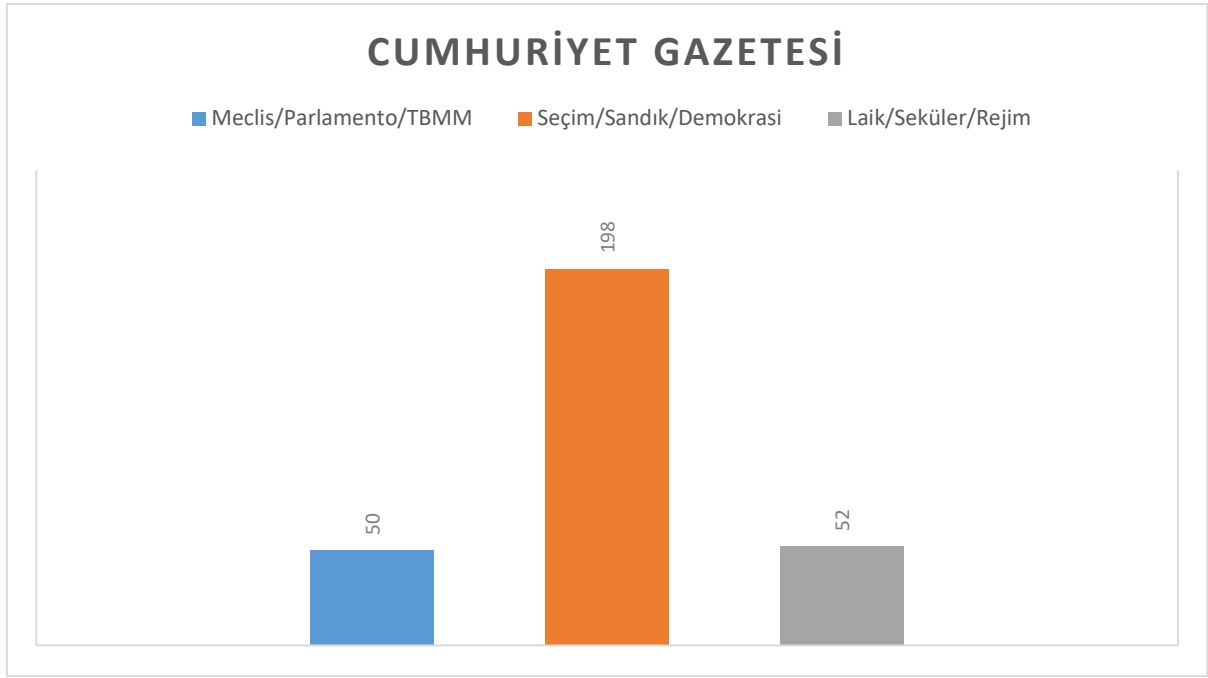
Cumhuriyet Gazetesi

Meclis/Parlamento/TBMM: 50

Seçim/Sandık/Demokrasi: 198

Laik/Seküler/Rejim: 52

Haber Sayısı: 126

Grafik 2: Cumhuriyet Gazetesi Frekans Verileri

Cumhuriyet Gazetesi'nin 126 haberi içerisinde 50 kez Meclis/Parlamento/TBMM, 198 kez Seçim/Sandık/Demokrasi ve 52 kez Laik/Seküler/Rejim kelimelerini kullandığı görülmektedir.

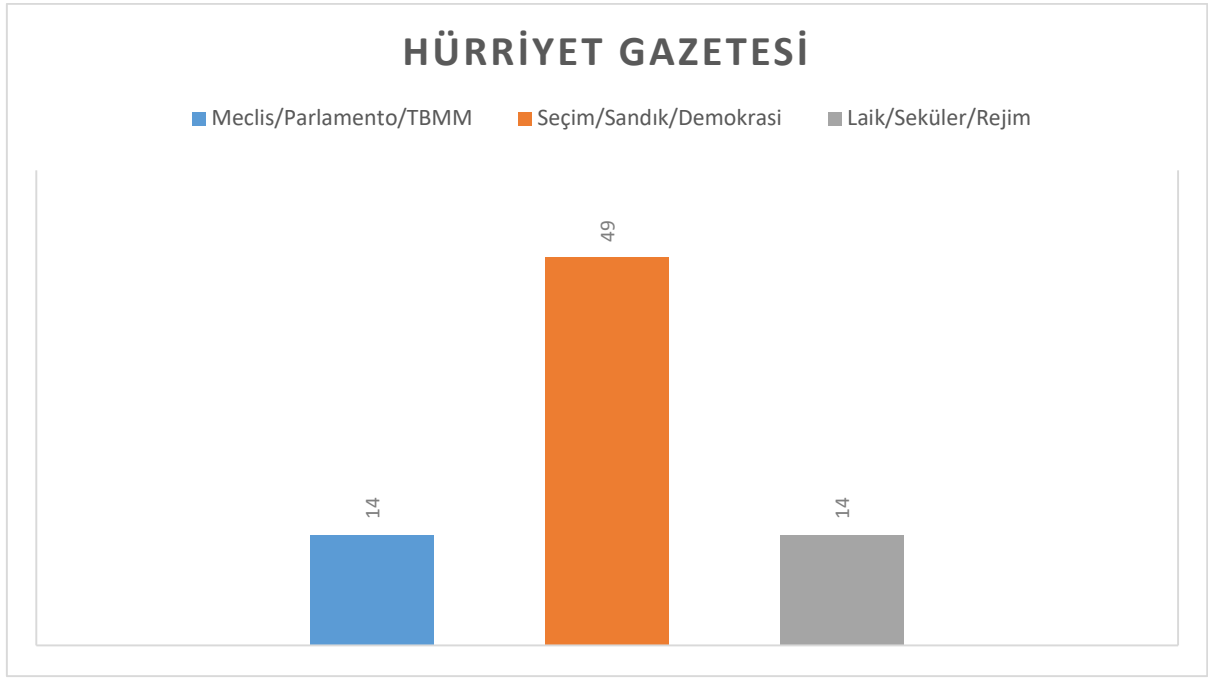
Hürriyet Gazetesi

Meclis/Parlamento/TBMM:14

Seçim/Sandık/Demokrasi:49

Laik/Seküler/Rejim:14

Haber Sayısı:65

Grafik 3:Hürriyet Gazetesi Frekans Verileri

Hürriyet Gazetesi'nin 65 haberi içerisinde 14 kez Meclis/Parlamento/TBMM, 49 kez Seçim/Sandık/Demokrasi ve 14 kez Laik/Seküler/Rejim kelimelerini kullandığı görülmektedir.

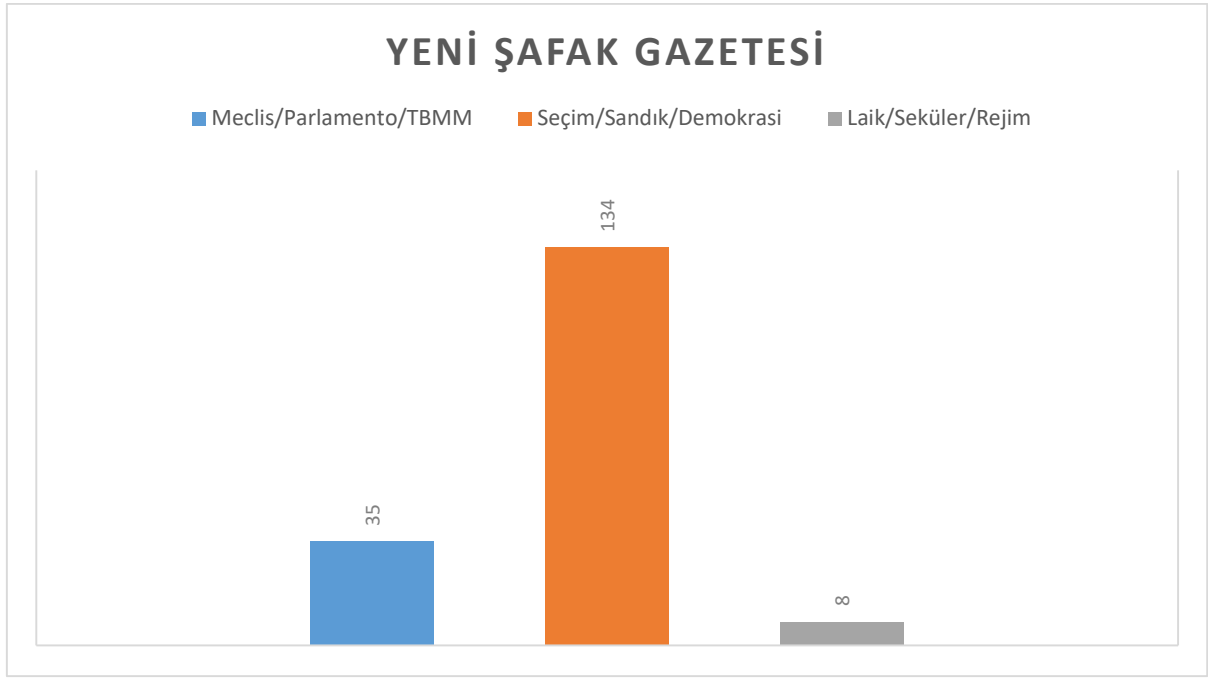
Yeni Şafak Gazetesi

Meclis/Parlamento/TBMM:35

Seçim/Sandık/Demokrasi:134

Laik/Seküler/Rejim:8

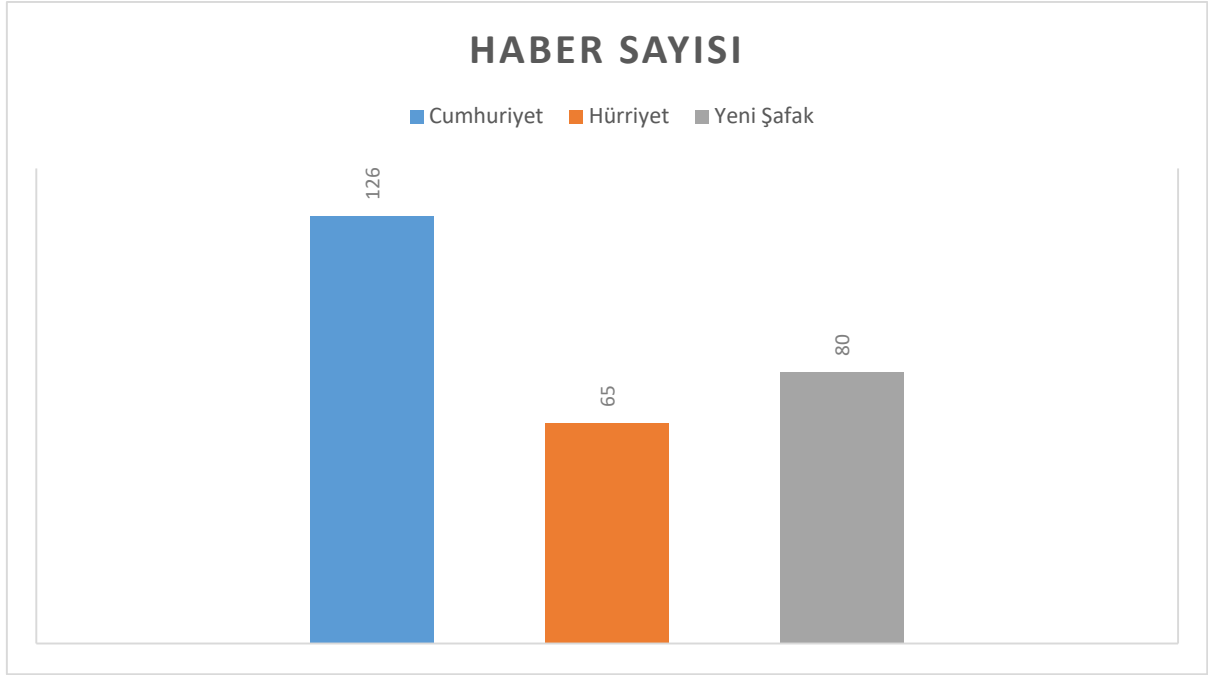
Haber Sayısı:80

Grafik 4:Yeni Şafak Gazetesi Frekans Verileri

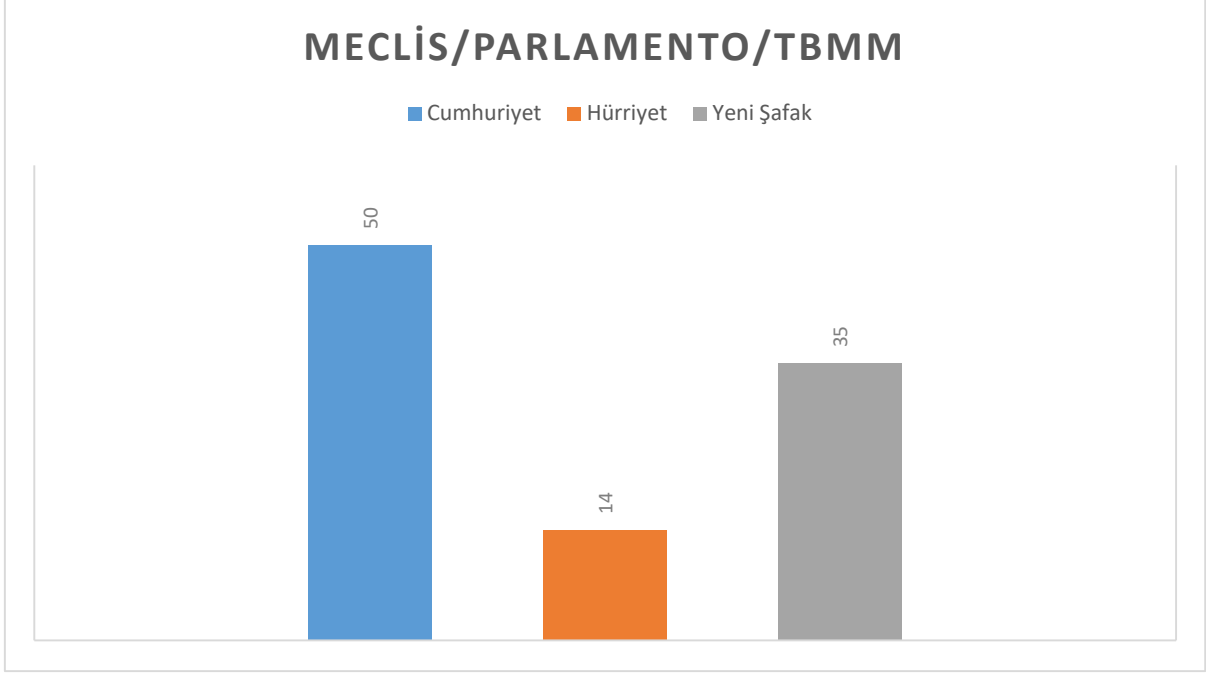
Yeni Şafak Gazetesi'nin 80 haberi içerisinde 35 kez Meclis/Parlamento/TBMM, 134 kez Seçim/Sandık/Demokrasi ve 8 kez Laik/Seküler/Rejim kelimelerini kullandığı görülmektedir.

Karşılaştırmalı Kategorilere Gelindiğinde:

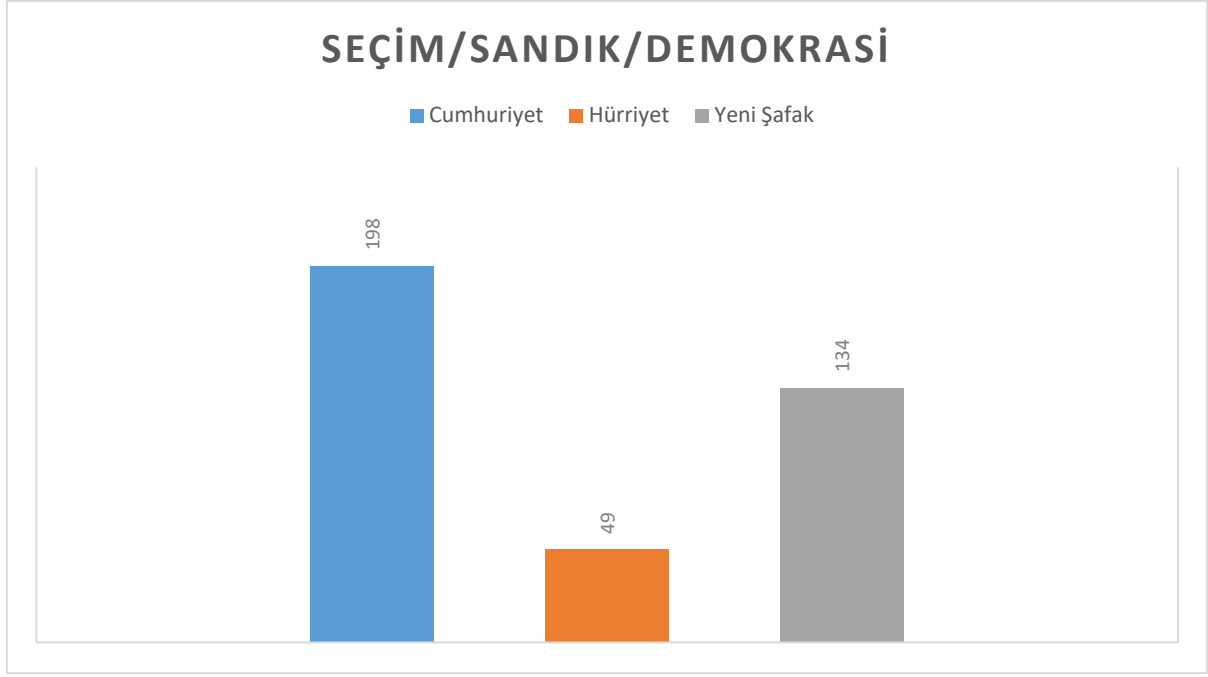
Grafik 5:Haber Sayısı Frekans Verileri Karşılaştırma

Üç gazete haber sayıları bakımından karşılaştırıldığında Cumhuriyet 126 haber ile birinci, Yeni Şafak 80 ile ikinci, Hürriyet ise 65 ile üçüncüdür. Cumhuriyet en çok siyasi haber yapan ve genel seçimlere odaklanan gazete olmuştur. Cumhuriyet, Hürriyet'in neredeyse iki katı kadar haber yaparak açık ara farkla diğer iki gazetenin önüne geçmiştir. Yeni Şafak siyaset ve seçim gündemine ortalama bir önem atfederek hareket etmiştir. Öte yandan Hürriyet gazetesi siyaset ve seçim gündeminden oldukça uzak durmuştur. Üç gazete arasında Hürriyet en apolitik yayın anlayışına sahip gazete olmuştur.

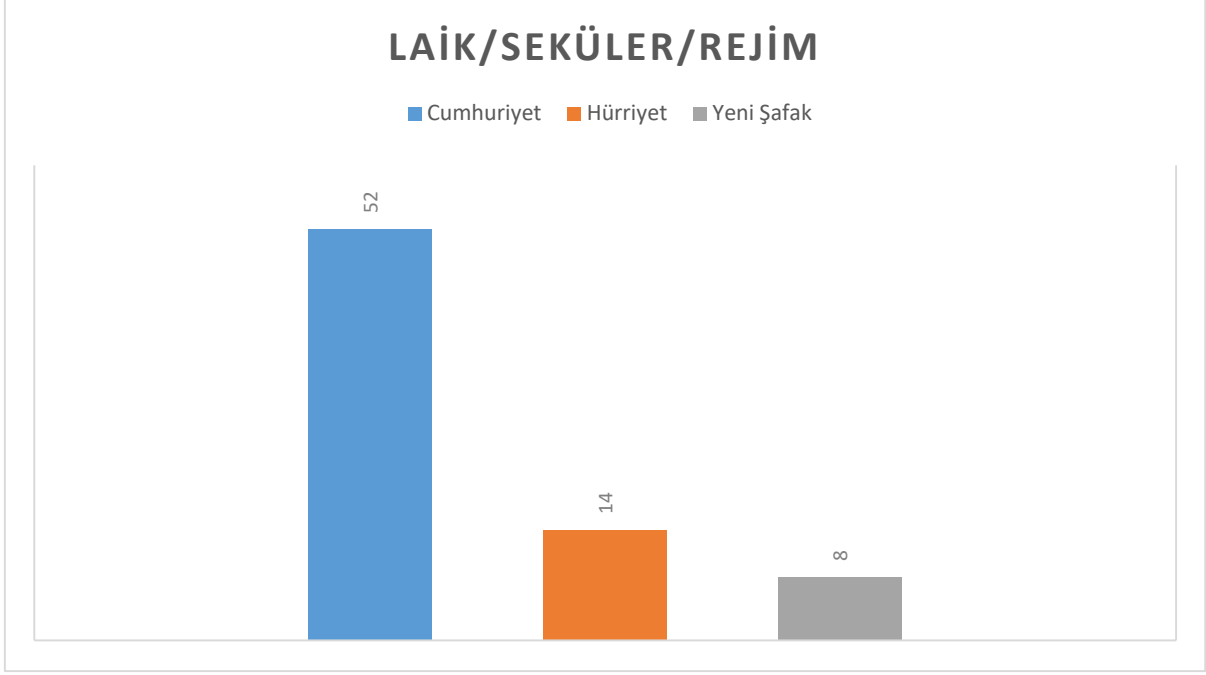
Grafik 6:Meclis/Parlamento/TBMM Frekans Verileri Karşılaştırma

Üç gazete Meclis/Parlamento/TBMM kategorisi bakımından karşılaştırıldığında Cumhuriyet 50 ile birinci, Yeni Şafak 35 ile ikinci, Hürriyet ise 14 ile üçüncüdür. Cumhuriyet gazetesinin parlamenter sistemi desteklemesi ve cumhurbaşkanını meclisin seçmesinden taraf olması nedeniyle bu kategorideki sözcük setini en çok kullanan gazete olması beklenen bir sonuçtur. Diğer taraftan haber sayısı daha az olmasına rağmen Yeni Şafak aynı sözcükleri oldukça fazla kullanmıştır. Fakat, Yeni Şafak aynı kelimeleri meclis yapısını eleştirmek ve özellikle cumhurbaşkanı seçiminde işlevsizliğini vurgulamak için kullanmaktadır. TBMM karşıtı kampanya ile AKP'nin cumhurbaşkanının halk oylamasıyla seçilmesi teklifi güçlendirilmek istenmiştir.

Grafik 7:Seçim/Sandık/Demokrasi Frekans Verileri Karşılaştırma

Üç gazete Seçim/Sandık/Demokrasi kategorisi bakımından karşılaştırıldığında Cumhuriyet 198 ile birinci, Yeni Şafak 134 ile ikinci, Hürriyet ise 49 ile üçüncüdür. Kategorideki sözcük setini hem Cumhuriyet'in hem de Yeni Şafak'ın oldukça fazla miktarda fakat farklı motivasyonlar ile kullandığı görülmektedir. Cumhuriyet, demokrasinin ve seçimlerin geçerliliğinin sadece sandıkta verilen oy olmadığını açıklama gayretinde bulunmuştur. Seçimlerin yanında anayasaya ve kanunlara saygının demokratik tutum olduğu ve otoriterleşmenin anti-demokratikliği vurgulanarak kategorideki kelimeler kullanılmıştır. Yeni Şafak ise, AKP'li siyasetçilerin politik açıklamalarının paralelinden gitmeyi tercih etmiştir. Oy oranı yüksek olduğu için krizleri aşma yolunu her fırsatta halk oylamasında gören AKP, sandığı demokrasinin mutlak karşılığı olarak vurgulamıştır. Yeni Şafak aynı şekilde demokrasinin yalnız seçimlerde karşılık bulduğunu haberlerinde işleyerek bunu eleştiren muhalif aktörleri anti-demokratik ifadeleriyle yaftalamıştır. Yeni Şafak, özellikle demokrasi kelimesini haberlerinde AKP lehine işlevselleştirerek, yüzeysel bir anlamda çıkar odaklı kullanmıştır.

Grafik 8:Laik/Seküler/Rejim Frekans Verileri Karşılaştırma

Üç gazete Laik/Seküler/Rejim kategorisi bakımından karşılaştırıldığında Cumhuriyet 52 ile birinci, Hürriyet 14 ile ikinci, Yeni Şafak ise 8 ile üçüncüdür. Cumhuriyet gazetesi siyasal İslamcı özellikleri bulunan AKP yönetiminin, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel değerlerine ve kurucu iradesine bağlılığını sorgulamıştır. Bu sorgulama din ve devlet işlerinin ayrılmasının ifadesi olarak kodlanan laiklik ve sekülerizm sözcükleriyle kodlanırken, anayasal düzen ve devletin temel işleyişinde değiştirilmeye çalışılan statüko ise, rejim kelimesiyle belirtilmiştir. Böylece muhalif yurttaşların endişeleri bu sözcük kategorisinde karşılığını bulduğu için iktidara destek veren Yeni Şafak'ta kendisine çok az yer bulmuştur. Hürriyet de Yeni Şafak'a benzer bir tutum takınarak hayat tarzı konusunda endişelerin suni gündemler olduğundan taraf olmuştur.

SONUÇ

Günümüzde medya, demokrasinin işlerliğini sürdürmesi için vazgeçilmez bir rol üstlenmektedir. Bireyler, giderek karmaşıklaşan dünyada bilgileri bir araya getirip, onları anlamlı örüntüler yani haberler halinde kendilerine sunacak medya mecralarına ihtiyaç duymaktadır. Bireyin demokratik haklarını bilinçli bir şekilde kullanabilmesi, onu bu bilinç seviyesine ulaştıracak olan bilginin sağlanmasından geçmektedir. Medya bu noktada devreye girerek, dışarıdaki dünyaya dair olgular ile seçimde oy kullanacak birey arasında bilgi aktarımına aracılık etmektedir. Böylece demokrasi ve medya birbirini toplumsal ve bireysel çıkarların korunması adına besleyen bir döngü meydana getirmektedir.

2007 Genel Seçimleri Türkiye'nin önemli siyasi dönemeçlerinden birisi olmuştur. Siyasi popülaritesi Cumhuriyet Mitingleri ve Cumhurbaşkanlığı seçiminde istediği adayı seçtirmemesi nedeniyle sarsılan AKP yönetimi, siyasi çıkmaza çare olarak seçime gitmiştir. Bu anlamda laiklik ve rejim eleştirilerinin zirve yaptığı dönemde, iktidarın genel seçimden halkın onayını alabilmesi AKP açısından varoluşsal bir mesele haline gelmiştir. Genel seçim sonucundan aldığı cesaret ile iktidar, Cumhurbaşkanı'nı halkın seçmesi için anayasa değişikliği referandumuna gitme imkanı yakalamış, böylece siyasi meşruiyet sorununa çözüm bulmuştur. 2007 genel seçimleri, AKP iktidarının devletin tüm erklerinde etkin güç olmasını sağlayan zincirin ilk halkasını oluşturmaktadır. Bu sebepler, 2007 genel seçiminde medyanın demokratik sürece katkısının ne olduğunun merak edilmesine yol açmıştır.

Araştırmanın hipotezi, 'medya ürettiği içeriklerde basına liberal ekolde atfedilen temel görevleri yerine getirerek Türkiye'deki demokrasi kültürüne katkı sağlar' olmuştur. Ancak, çalışmanın sonucunda üç gazeteden sadece biri olan Cumhuriyet'in medyanın deontolojik standartlarını sağlayabildiği görülmüştür.

Cumhuriyet gazetesi, haberlerinde bilgilendirici yönünün baskınlığı, içeriklerinde sürekli alanında uzman kişilere başvurması, seçimlerle ilgili

haber sayısının çokluğu ve demokrasiyle ilişkilendirilen sözcüklerin sıklığında en önde gelmesiyle diğer gazetelerden ayrılmıştır.

Hürriyet gazetesi, iktidara verdiği üstü kapalı desteğin yanında, siyaset ve seçime dair gündemi takip etme konusunda dahi başarısız olmuştur. Şaşırtıcı derecede çok üçüncü sayfa, yaşam ve magazin haberleri bulunan Hürriyet gazetesi, yayın politikası bakımından bulvar gazetelerini andırmıştır.

Yeni Şafak gazetesi ise, deontolojik sorumlulukları yerine politik yanlılığı tercih etmiştir. Yeni Şafak, bu anlamda yurttaşları yaklaşan seçim hakkında bilgilendirmek yerine, birincil kaygısı AKP'nin imajını daha iyi bir noktaya getirmek olmuştur. Gazetenin politik gündemini doğrudan AKP ve lideri Erdoğan'ın gündemi belirlemiştir.

Dolayısıyla, üç gazeteden birisi hipotezi doğrularken, ikisinin ise yanlışlaması nedeniyle hipotezin bu araştırma örnekleme için geçersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üç gazetenin karşılaştırmalı grafiklerine gelince; 'Haber sayısı' gazetelerin gündeminde seçim ve siyasetin öneminin ne kadar olduğunu göstermiştir. Cumhuriyet, 126 haber sayısı ile en çok politika ve seçim haberi yapan mecra olmuştur. Yeni Şafak, 80 haber ile ikinci sırada yer alıp, seçimlere orta derece önem vermiştir. Hürriyet ise, 65 haber ile en son sırada bulunarak seçimleri gündeminde tutmamayı tercih etmiştir. Cumhuriyet'in haber sayısı, Hürriyet ile kıyaslandığında yaklaşık iki kat fark bulunmaktadır. Üç gazete arasında Hürriyet en apolitik yayın anlayışına sahip gazete olmuştur.

'Meclis/Parlamento/TBMM' kategorisi için gazete frekanslarında, Cumhuriyet 50 ile birinci, Yeni Şafak 35 ile ikinci, Hürriyet ise 14 ile üçüncü gelmiştir. Cumhuriyet gazetesinin, ilgili dönemde parlamenter sistemin korunmasına önem vermesi ve cumhurbaşkanlığı seçiminde meclis iradesini öncelemesi frekansı arttırmıştır. Yeni Şafak'ın sözcük sıklığının yüksek oluşu ise, meclis eleştirisi ve parlamentonun işlevsizliğini kanıtlamak için yaptığı haberlerden gelmektedir. Yeni Şafak, meclisi itibarsızlaştırarak, AKP'nin, 'cumhurbaşkanı seçiminde halkoyuna gidilmesi' gündemini desteklemektedir.

Seçim/Sandık/Demokrasi kategorisi için gazete frekanslarında, Cumhuriyet 198 ile birinci, Yeni Şafak 134 ile ikinci, Hürriyet ise 49 ile üçüncüdür. Cumhuriyet gazetesi, demokrasiye ve seçimlere vurgu yaparken bu kavramların temelini tarafsız cumhurbaşkanından geçtiğini belirtmiştir. Cumhuriyet, kategorideki kelimeleri çoğunlukla, demokratik olanın meclisteki seçim olduğunu belirtme amacıyla kullanmıştır. Yeni Şafak ise, aynı sözcükleri AKP'li liderlerin demeçleri dolayısıyla sıkça kullanmıştır. Başbakan Erdoğan, cumhurbaşkanı seçiminde halkoyuna gidilmesi teklifini 'demokrasi' olarak adlandırmıştır, ki bu kodlama Yeni Şafak'ta kelimenin sıklığını yükseltmiştir.

Laik/Seküler/Rejim kategorisi için gazete frekanslarında, Cumhuriyet 52 ile birinci, Hürriyet 14 ile ikinci, Yeni Şafak ise 8 ile üçüncüdür. Cumhuriyet gazetesi, laiklik ve rejime AKP yönetimi tarafından savaş açıldığı ve iktidarın İslamcı icraatlarının seküler hayat tarzını tehdit ettiği yönündeki haberleri bu sözcük setinin sıklığını arttırmıştır. Hürriyet, aynı kategoriyi türban/giyim konulu daha yüzeysel haberlerinde kullanmıştır. Yeni Şafak, kategorideki kelimelerin yapay sorunları ifade ettiğini düşündüğü ve ideolojik olarak da önemsemediği için neredeyse hiç kullanmamıştır.

Genel anlamda medyanın gündem belirleyici fonksiyonunun gazetelerin ideolojik yakınlık duyduğu siyasi partiler ekseninde belirlendiği görülmüştür. Örneğin; Cumhuriyet gazetesinde en çok işlenen iki tema AKP'yi eleştiren haberler olurken, Yeni Şafak'ta en çok işlenen tema muhalefeti eleştiren haberler olmuştur. Medyayı toplumsal gerçekliğin bir aynası olarak ele alırsak, bu çalışmada incelenen gazeteler bu gerçekliğin sadece bir kısmını açıklayabilmektedir. Kaldı ki, bilimsel araştırmalar da benzeri şekilde, incelediği konunun sadece bir boyutunu açıklayabilmektedir. Bu bağlamda, gelecekte yapılacak olan çalışmalara yönelik önerilere gelince:

- Örneklemdaki gazete sayısının arttırılması,
- Gazetelerin iç sayfalarındaki alanların da incelenmesi,
- Uygulama şablonunun genişletilerek daha çok veri sağlar hale getirilmesi,

-Çalışmanın nitel bölümlerinin daha kapsamlı kategorilere ayrıştırılarak sayısallaştırılması,

-Frekans analizindeki kategorilerin arttırılarak daha çeşitli yorumlara imkan vermesi,

-Yakın tarihteki bir başka seçimi de araştırma örneğine dâhil ederek elde edilen verilerin sağlamasının yapılması,

-Tematik analizler üzerinden ayrıca bir bölüm meydana getirilip, kapsamlı sayısal grafikler oluşturulması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkan, T. (1986), 12 Eylül ve Demokrasi, İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Altın, F.Ö. (2020), Köy enstitülerinin kapatılmasında yazılı basının rolü: Gündem belirleme kuramı kapsamında Ulus ve Vatan gazetelerinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atabek, N. (1998), “Gündem Belirleme Yaklaşımı”, Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 0/7: 155-173. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuifd/issue/22884/244799> (Erişim Tarihi 21 Ağustos 2022).
- Aziz, A. (1994), Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim (2. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Brosius, H. B., Kepplinger, H. M. (1990), “The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views”, Communication Research, 17/2: 183-211. <https://doi.org/10.1177/009365090017002003> (Erişim Tarihi 20 Ağustos 2022).
- Baltacı, A. (2019), “Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?”, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (2), 368-388. DOI: 10.31592/aeusbed.598299 (Erişim Tarihi 14 Eylül 2022).
- Canpolat, A. (2006), Elazığ’ın Kanal E ve Kanal 23 Televizyonlarının Şehir İnsanının Gündemlerini Tayinindeki Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cuilenburg, J. V. (2009), Medya ve Demokrasi, Televizyon Haberciliğinde Etik, Ankara: Fersa Matbaacılık.
- Çağlayan, E. (2010), Media, Politics And Slanted News Coverage During The Election Periods- Case Study Of News On Akp, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çilingir, A. (2017), “İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme”, Erciyes İletişim Dergisi, 5 (1), 148-160. DOI: 10.17680/erciyesakademia.291891 (Erişim Tarihi 10 Eylül 2022).
- Cohen L., Manion L., Morrison K., (2007), Research Methods in Education (2. Baskı), London and New York: Routledge. <https://gtu.ge/Agro-Lib/RESEARCH%20METHOD%20COHEN%20ok.pdf> (Erişim Tarihi 9 Eylül 2022).
- DeFleur, M.L., DeFleur, M.H. (2010), Mass Communication Theories: Explaining Origins, Processes, and Effects (1. Baskı), New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315663593> (Erişim Tarihi 1 Eylül 2022).
- Dukul, A. (2022), Türkiye’de Medya Ve Demokrasi: Seçim Barajlarının Medyada Temsili, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ercan, Z. (2009), Yazılı basında 2007 Cumhurbaşkanlığı seçim süreci: Cumhuriyet, Zaman ve Hürriyet gazetelerinin içerik analizi- Nisan-Mayıs- Haziran- Temmuz- Ağustos 2007, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, İ., Alemdar, K. (1990), İletişim ve Toplum, İstanbul: Bilgi Yayınları.
- Erdoğan, İ., Alemdar, K. (2005), Öteki Kuram Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi, Ankara: Erk Yayınları.
- Fejes, F. (2005), Medya, İktidar, İdeoloji içinde “Eleştirel Kitle İletişim Araştırması ve Medya Etkileri: Yok Olan İzleyici Sorunu”, Derleyen ve Çeviren: Mehmet Küçük, Ankara, Bilim ve Sanat: 295-360.
- Geray, H. (2004), Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş, Ankara: Siyasal Kitabevi Yayınları.
- Girgin, A., (1998). Haber Yazma Teknikleri. İnkılap Kitabevi. Ankara.

- Güngör, N. (2018), Kuramlar ve Yaklaşımlar (4.Baskı), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- İrfan, S. (2001), “Gündem Belirleme Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirilmesi”, İletişim Fakültesi Dergisi, Gazi Üniversitesi, Bahar 2001/9: 69-107.
- Janowitz, M. (1968). Harold D. Lasswell’s Contribution to Content Analysis. The Public Opinion Quarterly, 32(4), 646-653. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsjsr&AN=edsjsr.2747743&lang=tr&site=eds-live&scope=site&authtype=ip,uid> (Erişim Tarihi 3 Eylül 2022).
- Kahraman, L. (2014), “Medya ve Siyasal İletişim: Demokratik Açıdan Bir İnceleme”, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, Temmuz-Aralık, 38-61.
- Katz, Elihu, Gurevitch, Michael, Danet, Brenda, & Peled, Tsiyona. (1969) . Petitions and prayers: A content analysis of persuasive appeals. Social Forces, 47, 447-463. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsjsr&AN=edsjsr.10.2307.2574534&lang=tr&site=eds-live&scope=site&authtype=ip,uid> (Erişim Tarihi 20 Eylül 2022).
- Krippendorff, K. (2004), Content Analysis - An Introduction to Its Methodology (2. Baskı), California: Sage Publications.
- Lei G., Hong T. V., McCombs, M. (2012), “An Expanded Perspective On Agenda-Setting Effects. Exploring The Third Level Of Agenda Setting”, Revista de Comunicación, 11: 51–68. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=83917384&lang=tr&site=eds-live&scope=site&authtype=ip,uid> (Erişim Tarihi 1 Eylül 2022).
- Lippmann, W. (1960), Public Opinion (Macmillan Paperbacks Edition), New York: The Macmillan Company
- Macnamara, J. (2018). 11. “Content Analysis”. In P. Napoli (Ed.), Mediated Communication Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, pp. 191-212.

<https://doi.org/10.1515/9783110481129-012> (Erişim Tarihi 22 Ağustos 2022).

McCombs, M. E., Shaw, D. L. (1972), "The Agenda-Setting Function of Mass Media", *The Public Opinion Quarterly*, 36/2: 176-187. <http://poq.oxfordjournals.org/> (Erişim Tarihi 25 Ağustos 2022).

McCombs, M. (2014), *Setting the Agenda: Mass Media and Public Opinion* (2. Baskı), Cambridge: Polity Press.

McQuail, D., Windahl, S. (1994), *Kitle İletişim Çalışmaları İçin İletişim Modelleri*, (Çev. Dağtaş B., Demiray U.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, ESBAV Yayınları: 92.

McQuail, D., Windahl, S. (2005), *İletişim Modelleri* (2. Baskı), (Çev. K. Yumlu), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Melek, G. (2017), "Medya Arası Gündem Belirleme Kuramı Araştırmalarında Bir Yöntem Uygulaması: Hürriyet Online ve Twitter Örneği", *İlef Dergisi*, 4(1) Bahar: 123-148. <https://doi.org/10.24955/ilef.312850> (Erişim Tarihi 4 Aralık 2022).

Onayemi, A. (2010), *Medyanın Gündem Belirleme Gücü Ve Mart 2009 Yerel Seçimleri; Trabzon Merkez Örnekleme*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkavcı, S. (2009), *Gündem Belirleme Kuramı Çerçevesinde Türkiye'de 29 Mart 2009 Yerel Seçim Öncesi İç Politika Haber Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Satır, M. E. (2018), "Siyasal Meşruiyetin Sağlanması Medyanın Rolü Üzerine Bir Değerlendirme", *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 30, 115-128. DOI: 10.17829/turcom.457154 (Erişim Tarihi 24 Ekim 2022).

Severin, W. J., Tankard, J. W. (2014), *Communication Theories: Origins, Methods and Uses in Mass Media* (5. Baskı), New York: Pearson Publishing. <https://www.pearson.com/store/p/communication-theories-pearson-new-international->

edition/P200000005395/9781292055329 (Erişim Tarihi 23 Ağustos 2022).

Smith, K. A. (1987), “Newspaper Coverage and Public Concern About Community Issues: A Time-Series Analysis”, Journalism Monographs, 101/33: 1-33. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/newspaper-coverage-public-concern-about-community/docview/1297773773/se-2?accountid=12251> (Erişim Tarihi 20 Ağustos 2022).

Taylan, H. H. (2011). “Sosyal Bilimlerde Kullanılan İçerik Analizi Ve Söylem Analizinin Karşılaştırılması”, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (2), 63-76. <http://busbed.bingol.edu.tr/tr/pub/issue/29514/400435> (Erişim Tarihi 18 Eylül 2022).

Terkan, B. (2005), Türkiye`de Basın ve Siyaset İlişkisi: Basın Gündemi ve Siyasal Gündemin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Gündem Belirleme Çalışması, Doktora Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yaşın C., Yağcı Aksel S., Cengiz C., (2018). “Medyalar Arası Gündem Belirleme Araştırmalarında Yöntem ve Kuram”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Ankara, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları, 0(47), 20 - 42.

Yüksel, E. (2001), Medyanın Gündem Belirleme Gücü(2.Baskı), Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Yüksel, E. (2007). “Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme Kavramları Nerede Kesişmekte ve Nerede Ayrılmaktadır”. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 571-586.

Weaver, D.H. (2007), “Thoughts on Agenda-Setting, Framing and Priming”, Journal of Communication, 57, 142-147. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.00333.x> (Erişim Tarihi 23 Ağustos 2022).

Winter, J. P., Eyal, C. H. (1981), “Agenda Setting for the Civil Right Issue”,
The Public Opinion Quarterly, 45/3: 376–383.
<https://doi.org/10.1086/268671> (Erişim Tarihi 26 Ağustos 2022).

Sürelı Yayınlar

Cumhuriyet Gazetesi, 3 Mayıs - 22 Temmuz 2007

Hürriyet Gazetesi, 3 Mayıs - 22 Temmuz 2007

Yeni Şafak Gazetesi, 3 Mayıs - 22 Temmuz 2007